

Oikeusministeriön kirjanpitoyksikön (KPY 150) tilinpäätös vuodelta 2019

Oikeusministeriön julkaisuja, Toiminta ja hallinto 2020:14

Oikeusministeriön kirjanpitoyksikön tilinpäätös (KPY 150) tilinpäätös vuodelta 2019

Oikeusministeriö

ISBN PDF: 978-952-259-806-6

Helsinki 2020

Kuvailulehti

Julkaisija	Oikeusministeriö	26.2.2020	
Tekijät	Oikeusministeriö		
Julkaisun nimi	Oikeusministeriön kirjanpitoyksikön (KPY 150) tilinpäätös vuodelta 2019		
Julkaisusarjan nimi ja numero	Oikeusministeriön julkaisuja, Toiminta ja hallinto 2020:14		
Diaari/hankenumero	VN/1424/2020	Teema	Toiminta ja hallinto
ISBN PDF	978-952-259-806-6	ISSN PDF	2490-208X
URN-osoite	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-259-806-6		
Sivumäärä	156	Kieli	suomi
Asiasanat	tilinpäätös, talous, toimintakertomus		
Tiivistelmä <p>Oikeusministeriön kirjanpitoyksikön vuoden 2019 tilinpäätös koostuu toimintakertomuksesta, talousarvion toteutumista kuvaavista toteutumataskelmista, tuottoja ja kuluja kuvaavasta tuotto- ja kululaskelmasta, tilinpäätöspäivän taloudellista asemaa kuvaavasta taseesta ja liitteenä ilmoitettavista tiedoista.</p> <p>Tilinpäätökseen sisältyvä toimintakertomus sisältää johdon katsauksen toimintaan sekä raportoinnin kirjanpitoyksikön toiminnan yhteiskunnallisesta vaikuttavuudesta, kuvauksen toiminnallisesta tehokkuudesta, tuotoksista ja laadunhallinnasta sekä henkisten voimavarojen hallinnasta. Toimintakertomus sisältää myös sisäisen valvonnan arviointilausuman, kokonaisarviointien tulokset ja yhteenvedot väärinkäytöksistä.</p> <p>Tämä tilinpäätös koskee oikeusministeriön kirjanpitoyksikköä, johon kuuluvat oikeusministeriö, oikeusministeriön yhteydessä toimivat viranomaiset, tuomioistuimet sekä oikeusapu- ja edunvalvontapiirit ja kuluttajariitalautakunta.</p>			
Kustantaja	Oikeusministeriö		
Julkaisun myynti/jakaja	Sähköinen versio: julkaisut.valtioneuvosto.fi Julkaisumyynti: vnjulkaisumyynti.fi		

Presentationsblad

Utgivare	Justitieministeriet	26.2.2020	
Författare	Justitieministeriet		
Publikationens titel	Bokslut för Justitieministeriets bokföringsenhet (BFE 150) för år 2019		
Publikationsseriens namn och nummer	Justitieministeriets publikationer, Verksamhet och förvaltning 2020:14		
Diarie- /projektnummer	VN/1424/2020	Tema	Betänkanden och utlåtanden
ISBN PDF	978-952-259-806-6	ISSN PDF	2490-208X
URN-adress	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-259-806-6		
Sidantal	156	Språk	finska
Nyckelord	bokslut, ekonomi, verksamhetsberättelse		
Referat <p>Bokslutet för 2019 för bokföringsenheten Justitieministeriet består av en verksamhetsberättelse, utfallskalkyler som redogör för utfallet av budgeten, en intäkts- och kostnadskalkyl som redogör för intäkterna och kostnaderna, en balansräkning som redogör för den ekonomiska ställningen på bokslutsdagen och uppgifter som lämnas i bilagor.</p> <p>Den verksamhetsberättelse som ingår i bokslutet innehåller ledningens verksamhetsrapport, en rapport över de samhälleliga verkningarna av bokföringsenhetens verksamhet, en beskrivning av den funktionella effektiviteten, avkastningen och kvalitetsledningen samt om hanteringen av mänskliga resurser. Verksamhetsberättelsen innehåller också ett utlåtande om bedömningen av den interna kontrollen, resultaten av helhetsbedömningarna och sammanfattningar av oegentligheter.</p> <p>Detta bokslut gäller justitieministeriets bokföringsenhet, som omfattar justitieministeriet, myndigheterna i anslutning till justitieministeriet, domstolarna samt rättshjälps- och intressebevakningsdistrikten och konsumenttvistenämnden.</p>			
Förläggare	Justitieministeriet		
Beställningar/ distribution	Elektronisk version: julkaisut.valtioneuvosto.fi Beställningar: vnjulkaisumyynti.fi		

Sisältö

1	Toimintakertomus.....	7
1.1	Johdon katsaus	7
1.2	Ledningens översikt	9
1.3	Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden ja toiminnallisen tuloksellisuuden kuvaukset tehtäväalueittain	12
1.3.1	Oikeusministeriö	12
1.3.1.1	Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet ja tärkeimmät toimenpiteet	12
1.3.1.2	Toiminnalliset tuloksellisuustavoitteet ja tärkeimmät toimenpiteet	15
1.3.1.3	Henkilöstötavoitteet ja tärkeimmät toimenpiteet	18
1.3.1.4	Talouteen liittyvät tavoitteet ja tärkeimmät toimenpiteet	20
1.3.2	Ministeriön yhteydessä toimivat lautakunnat ja muut toimielimet	22
1.3.3	Oikeusministeriön yhteydessä toimivat viranomaiset	24
1.3.3.1	Onnettomuustutkintakeskus	24
1.3.3.2	Tietosuojavaltuutetun toimisto	25
1.3.3.3	Tiedusteluvalvontavaltuutetun toiminto	28
1.3.3.4	Kriminaalipolitiikan instituutti	29
1.3.3.5	Lapsiasiavaltuutetun toimisto	30
1.3.3.6	Tasa-arvovaltuutetun toimisto	31
1.3.3.7	Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimisto	32
1.3.4	Tuomioistuimet	33
1.3.4.1	Tuomioistuinten vaikuttavuus	33
1.3.4.2	Tuomioistuinten toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta	34
1.3.4.3	Tuomioistuinten henkisten voimavarojen hallinta- ja kehittyminen	55

1.3.5	Oikeudelliset palvelut ja julkinen oikeusapu	55
1.3.5.1	Vaikuttavuus	55
1.3.5.2	Julkisen oikeusavun, talous- ja velkaneuvonnan yleisen edunvalvonnan ja kuluttajariitalautakunnan toiminnallinen tehokkuus	56
1.3.5.3	Yleinen edunvalvonta.....	59
1.3.5.4	Kuluttajariitalautakunta.....	61
1.3.5.5	Yksityisille oikeusavustajille maksettavat korvaukset.....	62
1.4	Tilinpäätösanalyysi	63
1.4.1	Rahoituksen rakenne.....	63
1.4.2	Talousarvion toteutuminen	65
1.4.3	Tuotto- ja kululaskelma.....	68
1.4.4	Tase	73
1.5	Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuustiedot.....	75
1.6	Maksullisen toiminnan laskelmat.....	76
1.7	Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma	89
1.8	Arviointien tulokset	94
1.9	Yhteenveto havaituista virheistä, väärinkäytöksistä ja takaisinperinnöistä.....	95
2	Oikeusministeriön talousarvion toteumalaskelma.....	96
3	Oikeusministeriön tuotto- ja kululaskelma	102
4	Oikeusministeriön tase	104
5	Liitetiedot.....	106
5.1	Tilinpäätöslaskelmien liitteet.....	106
5.2	Muut liitteet.....	123
6	Allekirjoitukset	156

1 Toimintakertomus

1.1 Johdon katsaus

Oikeudenhoidon toimintaympäristön muutoksen leimallisia piirteitä ovat edelleen olleet kansainvälistyminen ja monikulttuurisuuden lisääntyminen sekä oikeudellisen sääntelyn monimutkaistuminen. Kehitys edellyttää kaikilta oikeudenhoidon alan toimijoilta yhä monipuolisempaa asiantuntemusta ja joustavampaa palvelukulttuuria. Kertomusvuonna kotitalouksien velkaantuminen on kasvanut ja ylivelkaantumiseen liittyvät taloudenhallinnan vaikeudet ovat muutoinkin entisestään korostuneet. Väestön ikääntyminen on lisännyt erityisesti yleisen edunvalvonnan palvelutarvetta.

Oikeudenhoidon alalla talous- ja velkaneuvonnan tehtävät siirrettiin kertomusvuoden alussa aluehallintovirastoilta ja kunnilta valtion oikeusaputoimistoihin. Vuoden 2019 alussa käräjäoikeuksien määrää vähennettiin 27:stä kahteenkymmeneen ja syyskuussa summaaristen riita-asioiden käsittely keskitettiin yhdeksään käräjäoikeuteen.

Oikeusministeriössä on pitkäjänteisesti toteutettu ministeriön ja hallinnonalan virastojen välistä hallinnollisten tehtävien uudelleen organisointia. Kertomusvuonna valmisteltiin Tuomioistuinviraston perustamista. Tuomioistuinvirasto ja sen myötä tuomioistuinlaitos kirjanpitoyksikkönä aloitti toimintansa vuoden 2020 alusta. Oikeusministeriössä hoidetaan edelleen oikeusapu- ja edunvalvontapiirien sekä ministeriön yhteydessä toimivien viranomaisten tuki- ja hallintotehtäviä. Vuonna 2018 julkaistussa oikeusministeriön asettamien selvitysmiesten selvityksessä ehdotetaan oikeusapu- ja edunvalvontapiirien yhdistämistä yhdeksi valtakunnalliseksi Oikeusapu- ja edunvalvontavirastoksi. Vuoden 2019 lausuntokierroksella selvä enemmistö kannatti viraston perustamista.

Lisäksi kertomusvuonna on toteutettu selvitys ministeriön yhteydessä toimivien itsenäisten ja riippumattomien viranomaisten tuki- ja hallintopalvelujen uudelleen järjestä-

misestä. Selvityksestä annetuissa lausunnoissa lausunnonantajien näkemykset hallinto- ja tukitehtävien yhteen kokoamisen vaikutuksista erillisvirastojen itsenäisyyteen ja riippumattomuuteen vaihtelivat. Erityisviranomaisten päälliköt antoivat vuonna 2019 myönteisen kannan jatkokehittämiselle siten, että oikeusministeriöstä siirretään kirjanpitoyksikkötehtävät perustettavalle toimijalle ja yhteistyössä pohditaan lisäksi synergiahyötyjä muissa viranomaisten hallintopalveluissa.

Vuoden 2019 alkupuolella saatettiin loppuun ministeriön organisaation uudistamisen valmistelutyö ja uusi organisaatio aloitti toimintansa toukokuussa 2019. Uudistetussa organisaatiossa lainvalmistelua liitettiin politiikkayhteyksiinsä, lisättiin yhteistyötä, yhdenäistettiin prosesseja, parannettiin ennakollisuutta ja vahvistettiin ohjausta. Ensiarvioiden mukaan ministeriön uudistetun organisaation ja johtamisjärjestelmän katsottiin toimivan pääosin melko hyvin.

Eriarvoistuminen

Suomi kansainvälistyy ja moninaistuu arvomaailmaltaan. Eriarvoisuuden kokemus ja väestöryhmien välinen polarisaatio voivat horjuttaa yhteiskunnan vakautta, heikentää turvallisuuden tunnetta ja altistaa konflikteille. Kaikkien saaminen osallisiksi yhteiskuntaan on entistä tärkeämpää. Syrjäytyminen ja rikollisuus liittyvät läheisesti toisiinsa. Vangit muodostavat huono-osaisten ihmisten ryhmän, joka poikkeaa koulutustaustaltaan, sosiaaliselta asemaltaan ja ammatillisilta valmiuksiltaan muusta väestöstä.

Julkinen keskustelu maahanmuutosta ja maahanmuuttajien tekemistä rikoksista on kärjistynyt. Vihapuhe erityisesti verkkoympäristössä on lisääntynyt. Tämä on tuonut mukaan myös uusia ilmiöitä, kuten maalittamisen. Hyvien väestösuhteiden tukeminen on avaintekijä rasististen rikosten ja vihapuheen ehkäisyssä ja sovittelussa. Paikallista rikosten ehkäisyä on edistetty kansallisen rikosentorjuntaohjelman mukaisesti. Tilastoitujen rikosten määrissä ei tapahtunut suuria muutoksia vuonna 2019. Omaisuus-, raiskaus- ja huumausainerikokset lisääntyivät jonkin verran.

EU ja kansallisvaltioiden kehitys

Ministeriön resurssien käytössä painottui Suomen EU-puheenjohtajakauden tehtävät. Puheenjohtajakauden sisältövalmistelujen kanssa samanaikaisesti keskityttiin poliittisesti tärkeään vaikuttamiseen, joka kohdistui unionin työtä seuraavat viisi vuotta ohjaavaan strategiseen ohjelmaan (2019–2024) ja tulevan komission painopisteisiin ja ohjelmaan. Tärkeitä linjauksia oikeusministeriön toimialalla on saatu aikaan Suomen puheenjohtajakauden ohjelman painopistealueilla, erityisesti liittyen unionin yhteisten arvojen ja oikeusvaltioperiaatteen sekä kokonaisturvallisuuden edistämiseen.

Euroopan syyttäjänviraston (EPPO) toiminta EU:n taloudellisia etuja vahingoittavien rikosten tutkinnassa ja syyttämässä käynnistyy aikaisintaan loppuvuodesta 2020. EPPO:n käynnistyminen edistää korruption torjuntaa sekä esitutkinta- ja syyttäjäviranomaisten yhteistyötä. Vuoden aikana varauduttiin Ison-Britannian EU-eroon ja valmistauduttiin sujuvan rajat ylittävän oikeudellisen yhteistyön jatkamiseen.

Demokratian muutos ja osallistumisen tapojen moninaistuminen

Suomi sijoittuu kärkimaiden joukkoon kansainvälisten järjestöjen julkaisemissa demokratiaa, ihmisoikeuksia, lehdistönvapautta, korruptoitumattomuutta ja hallinnon toimivuutta mittaavissa vertailuissa. Kansalaiset ovat kiinnostuneita aiempaa monimuotoisemmasta vaikuttamisesta. Sähköisiä osallistumismahdollisuuksia on kehitetty ja kansalaisaloitteen suosio on säilynyt korkealla. Uusina haasteina ovat osallistumisen eriarvoistumisen lisäksi nousseet kyberuhat, disinformaatio sekä mm. epädemokraattisen, vaaleihin kohdistuvan häirinnän uhka.

1.2 Ledningens översikt

Förändringarna i rättsvårdens verksamhetsmiljö präglas fortsättningsvis av en ökad internationalisering och kulturell mångfald samt en rättslig reglering som blir allt mer komplicerad. Utvecklingen förutsätter allt mångsidigare sakkunnighet av aktörer inom området för rättsvård och en allt flexiblare servicekultur. Under berättelseåret har inte bara hushållens skulder ökat, utan även hushållens svårigheter med att hantera sin ekonomi i största allmänhet. Befolkningens åldrande har ökat behovet av service särskilt när det gäller den allmänna intressebevakningen.

De uppgifter inom rättsvården som gäller ekonomi- och skuldrådgivning överfördes i början av berättelseåret från regionförvaltningsverken och kommunerna till rättshjälpsbyråerna. I början av 2019 minskades antalet tingsrätter från 27 till 20, och i september centraliserades behandlingen av summariska tvistemål till nio tingsrätter.

Justitieministeriet har satt upp ett mål på lång sikt för att omorganisera de administrativa uppgifterna vid ministeriet och ämbetsverken inom förvaltningsområdet. Under berättelseåret har man berett inrättandet av Domstolsverket. Verksamheten vid Domstolsverket och den nya bokföringsenheten domstolsväsendet inleddes i början av 2020. Vid justitieministeriet sköter man fortfarande de stöd- och förvaltningsuppgifter som gäller rättshjälps- och intressebevakningsdistrikten och myndigheterna i anslutning till ministeriet. I en utredning från 2018 som utfördes av utredare som valdes av justitieministeriet föreslås det att rättshjälps- och intressebevakningsdistrikten ska

sammanföras till en enda riksomfattande rättshjälps- och intressebevakningsmyndighet. Förslaget fick under remissbehandlingen 2019 stöd av en klar majoritet.

Under berättelseåret gjordes det även en utredning om organiseringen av stöd- och förvaltningstjänsterna för de självständiga och oberoende myndigheterna i anslutning till ministeriet. I de utlåtanden som lämnades om utredningen varierade remissinstansernas syn på vilka konsekvenser sammanförandet av förvaltnings- och stöduppgifterna skulle ha för de fristående ämbetsverkens självständighet och oberoende. Cheferna för specialmyndigheterna meddelade 2019 att de understöder att man överför bokföringsenhetens uppgifter från finansministeriet till en ny aktör och att man tillsammans diskuterar de synergifördelar som kan uppnås i myndigheternas övriga förvaltningstjänster.

Ministeriets arbete med reformen av organisationen slutfördes i början av 2019 och den nya organisationen inledde sin verksamhet i maj 2019. Genom organisationsreformen kopplade man lagberedningsfunktionerna till dess politiska sammanhang, ökade samarbetet, förenhetligade processer, förbättrade prognostiseringen och stärkte styrningen. Enligt en preliminär bedömning fungerar ministeriets nya organisation och ledningssystemet huvudsakligen bra.

Den växande ojämlikheten

Finland internationaliseras och värderingarna polariseras. Ojämlig behandling och polarisering mellan olika befolkningsgrupper kan destabilisera samhället, försvaga upplevelsen av trygghet och öka risken för konflikter. Att alla har en möjlighet att vara delaktiga i samhället blir allt viktigare. Det finns ett tydligt samband mellan marginalisering och brottslighet. En av de människogrupper som bedöms vara särskilt utsatta är fångarna, eftersom de skiljer sig från den övriga befolkningen vad gäller utbildningsbakgrund, social ställning och yrkesfärdigheter.

Den offentliga diskussionen om migration och om brott som begåtts av invandrare har tillspetsats. Hatretorik är vanligt särskilt i nätmiljöer. Som en följd av detta har det också uppstått nya fenomen såsom till exempel riktade trakasserier. Nyckeln till goda relationer mellan olika befolkningsgrupper ligger i förebyggandet av rasistiska brott och hatretorik samt i medlingen. Man har strävat efter att förebygga brott på lokal nivå i enlighet med det nationella programmet för brottsförebyggande. År 2019 skedde inga stora förändringar i mängden statistikförda brott. Egendoms-, våldtäkts- och narkotikabrotten ökade en aning.

EU och utvecklingen i nationalstaterna

Ministeriets resurser användes till stor del för uppgifter i samband med Finlands ordförandeskap i Europeiska unionens råd. Samtidigt som man arbetade med att bereda innehåll för ordförandeskapet koncentrerade man sig också på att påverka politiskt viktiga frågor i det strategiska program som ska styra unionens arbete under de följande fem åren (2019-2024) och på den nya kommissionens prioriteringar och program. Inom justitieministeriets ansvarsområde har man gjort framsteg när det gäller de viktiga riktlinjerna för de prioriterade områdena i programmet för Finlands ordförandeskap, särskilt inom främjandet av unionens gemensamma värderingar, rättsstatsprincipen och den övergripande säkerheten.

Europeiska åklagarmyndigheten (EPPO) för utredning och lagföring av brott som riktar sig mot unionens ekonomiska intressen inleder sin verksamhet tidigast i slutet av 2020. EPPO:s verksamhet främjar bekämpningen av korruption samt samarbetet mellan förundersöknings- och åklagarmyndigheterna. Under året har man också arbetat med förberedelserna inför Storbritanniens utträde ur EU och det framtida gränsöverskridande rättsliga samarbetet.

Demokratin förändras och delaktigheten tar nya former

Enligt internationella organisationers undersökningar med omfattande jämförelser av demokratin, de mänskliga rättigheterna, pressfriheten, korruptionen och förvaltningen i olika länder hör Finland till föregångarländerna. Medborgarnas intresse av att påverka har tagit nya former. Man har utvecklat elektroniska delaktighetsmöjligheter och medborgarinitiativen är fortfarande lika populära som förut. De nya utmaningarna gäller inte endast ojämlikheten och möjligheterna att delta, utan också de risker som är förknippade med cyberhot, desinformation och odemokratisk valmanipulation.

1.3 Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden ja toiminnallisen tuloksellisuuden kuvaukset tehtäväalueittain

1.3.1 Oikeusministeriö

1.3.1.1 Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet ja tärkeimmät toimenpiteet

Kaikkien osallistumisoikeudet ja vaikutusmahdollisuudet toteutuvat yhdenvertaisesti.

1. Hallinnon avoimuutta ja tiedon saavutettavuutta edistetään. Julkisuuslaki ajantasaistetaan. (DJO)
Toteutuma: Toteutui osittain. Julkisuuslain ajantasaistaminen on aloitettu lausuntokierroksella, mutta prosessi on kesken. Avoimuutta edistetty ml. EU-puheenjohtajuuskaudella.
2. Yhdenvertaisuuslain tarkistamistarve arvioidaan. Yhdenvertaisuuslain toteutumista tuetaan koulutuksella ja tiedotuksella. (DJO)
Toteutuma: Toteutui osittain. Yhdenvertaisuuslain uudistustarpeita koskeva selvitys on kesken. Koulutusta ja tiedotusta tehty runsaasti.
3. Yhteisömuotoisen kansalaistoiminnan edellytyksiä parannetaan. (YOO)
Toteutuma: Toteutui.
4. Nuorten osallisuutta tuetaan vahvistamalla demokratia- ja ihmisoikeuskasvatusta sekä toteuttamalla nuorten osallistumisoikeuksien arviointi. Nuoret äänestäjät otetaan huomioon vaaliviestinnässä. (DJO)
Toteutuma: Toteutui.
5. Lobbausrekisteriä koskeva esiselvitys tehdään ja käynnistetään asiaa koskeva valmistelu. (DJO)
Toteutuma: Toteutui.
6. Vaaliturvallisuuteen ja vaalivaikuttamiseen kiinnitetään erityistä huomiota. (DJO)
Toteutuma: Toteutui.

Ajanmukainen ja kannustava oikeusjärjestys edistää ja turvaa ihmisten ja yritysten toimintamahdollisuuksia.

1. Kuluttajansuojalaki tarkistetaan. (YOO)
Toteutuma: Toteutui osittain. Annettiin hallituksen esitys kuluttajansuoja-
viranomaisten toimivaltuuksien uudistamisesta. Työryhmän määräaikaa
viivästys- ja virhesäännösten valmisteleminen henkilöön kohdistuvissa
palveluissa jatkettiin maaliskuuhun 2020.
2. Käynnistetään selvityshanke, jossa arvioidaan tarve ja tehdään ehdotuk-
set viranomaisten toimivaltuuksien tarkistamiseksi huoltovarmuusnäkö-
kulmasta normaaliolojen vakavissa häiriötilanteissa. (DJO)
Toteutuma: Toteutui.

Laadukas lainvalmistelu turvaa edellytykset hyvinvoinnille ja kilpailukyvyille.

1. Kielellisten oikeuksien toteutumista lakihankkeissa ja hallinnollisten uu-
distusten yhteydessä edistetään. (DJO)
Toteutuma: Toteutui.
2. Sähköistä viranomaisasiointia koskeva sääntely uudistetaan ja turvataan
kansalaisten asiointimahdollisuudet myös muilla tavoin. (DJO)
Toteutuma: Ei toteutunut. Hanke on viivästynyt.
3. Valtioneuvoston yhteistä lainvalmistelukoulutusta arvioidaan ja kehite-
tään. Koulutuksessa otetaan huomioon uudistetut Hallituksen esitysten
laatimisohteet (HELO). (ESI)
Toteutuma: Toteutui.

Korkealaatuinen oikeusturva on kaikkien saatavilla.

1. Oikeudellista neuvontaa kehitetään edelleen. Oikeusavun chat-palvelut
vakiinnutetaan ja etäpalveluja laajennetaan. (YOO)
Toteutuma: Toteutui.
2. Ulosoton rakenneuudistuksen toteuttamista tuetaan. (YOO)
Toteutuma: Toteutui.
3. Yleisen edunvalvonnan laatuhanke käynnistetään. (YOO)
Toteutuma: Toteutui.

4. Tietomateriaalia terrorismin uhrien ja heidän läheistensä tarpeisiin valmistellaan yhteistyössä muiden tahojen kanssa. (KRO)
Toteutuma: Toteutui osittain. Työryhmä asetettiin loppuvuodesta 2019.
5. Uhrin oikeuksista tiedottamista tehostetaan hyvien käytäntöjen työryhmän vuonna 2018 tekemien ehdotusten mukaisesti. (KRO)
Toteutuma: Toteutui osittain. Toimenpiteiden jalkauttaminen käynnistyi.
6. Saamelaisten osallistumisoikeuksien toteutumista kehitetään. (DJO)
Toteutuma: Toteutui osittain. Saamelaiskärälain uudistus jäi toteuttamatta, mutta osallisuutta vahvistettiin muun muassa koulutuksella ja hyviä käytäntöjä kehittämällä.
7. Oikeusavustajien päivistysjärjestelmä esitutkintavaihetta varten valmistellaan yhteistyössä sisäministeriön kanssa. (YOO)
Toteutuma: Toteutui.

Rikosvastuu toteutuu oikeudenmukaisesti. Rikollisuus ja turvattomuuden tunne vähenevät.

1. Rikosseuraamusjärjestelmän kokonaistarkastelu toteutetaan ja valmistellaan mahdolliset lainsäädäntömuutokset. (KRO)
Toteutuma: Ei toteutunut. Aloitetaan vuonna 2020.
2. Ratkaisut tutkintavankien sijoittamiseksi vankilaan heti vangitsemisesta lähtien ja vanginkuljetusta koskevaksi työnjaoksi sekä näitä koskevat hallituksen esitykset valmistellaan yhteistyössä SM:n kanssa. (KRO)
Toteutuma: Toteutui osittain. Arviomuistio on laadittu ja ohjausryhmä on asetettu. Toteutetaan vuosina 2020–2023.
3. Korruption ehkäisyä tehostetaan korruptionvastaisen yhteistyöverkoston laatiman strategian pohjalta. (KRO)
Toteutuma: Toteutui osittain. Osa strategialuonnoksen mukaisista toimenpiteistä toteutettiin. Oikeusvaltion kehittämisen ja sisäisen turvallisuuden ministerityöryhmä päätti marraskuussa 2019 käynnistää korruption vastaisen strategian uudelleen valmistelun. Strategia tehdään vuosille 2020–2023.
4. Näpistysrikollisuuden torjuntahanke toteutetaan. Hankkeessa käynnistetään erityisesti nuorten näpistysrikollisuuden vastaisia toimia. (KRO)
Toteutuma: Toteutui osittain. Työryhmän määräaika 31.3.2020 asti. Toimenpiteet aloitetaan vuonna 2020.

5. Päihde-ehdoiseen nuorisorikollisuuteen puuttumisen menetelmiä edistetään ja levitetään. (KRO)
Toteutuma: Toteutui.

1.3.1.2 Toiminnalliset tuloksellisuustavoitteet ja tärkeimmät toimenpiteet

Digitaalisia ratkaisuja hyödynnetään vastuullisesti osana monipuolista palveluntarjontaa.

1. Digitalisaation tavoitteet määritellään ja ylläpidetään tilannekuvaa. (HOO)
Toteutuma: Toteutui.
2. Uusia teknologioita, kuten tekoälyä ja robotiikkaa, hyödynnetään palvelujen ja prosessien toteuttamisessa. (HOO)
Toteutuma: Toteutui osittain. Uusia teknologioita kokeiltiin, mutta ei vielä päästy systemaattiseen hyödyntämiseen.
3. Hallinnonalan tietöalustan kehittämishanke toteutetaan tiedon hallinnan ja hyödyntämisen parantamiseksi. (HOO, ESI)
Toteutuma: Toteutui vuoden 2019 toimenpiteiden osalta. Hanke asetettu 12/2020 saakka.
4. Hallinnonalan merkittävimpien ICT-hankkeiden (AIPA, HAIPA, ROTI, URA-ICT, HILDA) auditointeja jatketaan. (ESI)
Toteutuma: Toteutui.
5. Yleisten tuomioistuinten ja syyttäjien asianhallintajärjestelmä (AIPA) -hanke toteutetaan. (YOO)
Toteutuma: Toteutui vuoden 2019 toimenpiteiden osalta. Hanke asetettu 11/2021 saakka.
6. Hallinnonalan hallinnollisten asioiden HILDA-asianhallinta -hanke toteutetaan. (HOO, DJO, KRO, YOO)
Toteutuma: Toteutui vuoden 2019 toimenpiteiden osalta. Hanke asetettu 12/2023 saakka.
7. Yhtenäisiä, asiakaslähtöisiä sähköisiä asiointipalveluita laajennetaan ja kehitetään sähköisen asiointin alustan (SAMPO) lähtökohdista. (HOO)
Toteutuma: Toteutui.

8. Hallinnonalan perustietotekniikka uudistetaan tukemaan nykyaikaisia työskentelytapoja. (HOO)
Toteutuma: Toteutui osittain. Rikosseuraamuslaitoksen osalta uudistus toteutuu kesään 2020 mennessä.
9. Asiointi- ja verkkopalveluissa otetaan huomioon saavutettavuusdirektiivin vaatimukset. (HOO, ESI)
Toteutuma: Toteutui osittain. Eräiden verkkopalveluiden osalta on vielä parannettavaa.
10. Rikosseuraamuslaitoksen toiminnan kehittämis- ja tietojärjestelmähanke (ROTI) toteutetaan. (KRO)
Toteutuma: Toteutui osittain. Hanke on edennyt. Roti-järjestelmä otetaan käyttöön keväällä 2021.
11. Hallintotuomioistuinten asianhallintajärjestelmä (HAIPA) -hanke toteutetaan. (YOO)
Toteutuma: Toteutui vuoden 2019 toimenpiteiden osalta. Hanke asetettu 12/2020 saakka.
12. Demokratiaverkkopalvelut päivitetään. (DJO)
Toteutuma: Toteutui.
13. Talous- ja velkaneuvonnan sähköisen asioinnin järjestelmä valmistellaan. (YOO)
Toteutuma: Toteutui.
14. Verkossa toimivien eropalvelujen, mm. perheasioiden sovittelun, kehittämiseen osallistutaan. (YOO)
Toteutuma: Toteutui.
15. Henkilötietoja sisältävien asiakirjojen anonymisointihanke toteutetaan. (HOO)
Toteutuma: Toteutui vuoden 2019 toimenpiteiden osalta.
16. Oikeusrekisterikeskuksen eORK-hanke toteutetaan. (HOO)
Toteutuma: Toteutui osittain. Sähköisen asioinnin käyttöönotot lykkäytyivät vuodelle 2020.

Organisaatorakenne ja toimitilaverkosto mahdollistavat tehokkaan toiminnan.

1. Oikeusministeriön organisaatorakenne, johtamisjärjestelmä ja työskentely tukevat ministeriön strategian toteutumista. (KP)
Toteutuma: Toteutui.
2. Hallinnonalan valtakunnallista rakenteellista kehittämistä jatketaan (erillisvaltuutetut, mahdollisesti oikeusapu ja yleinen edunvalvonta). (HOO, DJO, YOO)
Toteutuma: Toteutui.
3. Käräjäoikeusverkostouudistus toimeenpannaan. (YOO, HOO)
Toteutuma: Toteutui vuoden 2019 toimenpiteiden osalta. Toimitilahankkeita jatketaan.
4. Summaaristen asioiden keskittäminen yhdeksään käräjäoikeuteen toimeenpannaan. (YOO, HOO)
Toteutuma: Toteutui.
5. HR-toimintojen kehittämishanke toteutetaan oikeusministeriön hallinnonalalla. (HOO, DJO, KRO, YOO)
Toteutuma: Ei toteutunut. Tavoite siirretty vuodelle 2020.
6. Tuomioistuinvirasto perustetaan. (YOO)
Toteutuma: Toteutui.
7. Tuomioistuinviraston sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelyjen kehittämistä tuetaan. (ESI)
Toteutuma: Toteutui.
8. Maaoikeuksien rakenteen uudistamistarve tarkastellaan arviomuistiota ja lausuntopalautetta hyödyntäen. (YOO)
Toteutuma: Ei toteutunut. Rinteen ja Marinin hallitusten hallitusohjelmien mukaan tuomioistuinverkko säilytetään nykyisellään.
9. Rikosseuraamuslaitoksen strategian, toimitilaverkoston ja organisaatorakenteen kehittämistarpeet arvioidaan. (KRO)
Toteutuma: Toteutui.
10. Asetus ulosottovirastojen toimipaikoista annetun asetuksen muuttamiseksi valmistellaan vuosien 2018–2019 aikana. (YOO)
Toteutuma: Toteutui osittain. Valmistelu on aloitettu, mutta asetusten valmistelu jatkuu vuonna 2020.

11. Ulosottolaitoksen henkilöstön virkaehtosopimukset tarkistetaan osana ulosottotoimen rakenneuudistusta vuoden 2019 aikana. (HOO)
Toteutuma: Toteutui osittain. Ulosottotoimen rakenneuudistuksen aikataulun muutoksen myötä virkaehtosopimusneuvottelut jatkuvat vuonna 2020.

Laaja-alaista verkostoyhteistyötä vahvistetaan valmistelussa ja päätöksenteossa.

1. Verkostoyhteistyötä rangaistusta suorittavien normaalipalveluihin pääsyn tehostamiseksi kehitetään. (KRO)
Toteutuma: Toteutui.
2. Hallinnonalan riskienhallintaa koordinoidaan ja kehitetään erityisesti parantamalla tieto- ja kyberturvallisuuden hallintajärjestelmää ja tilannekuva. (HOO, ESI)
Toteutuma: Toteutui osittain. Riskienhallinnan pilotointia valmisteltiin, mutta varsinainen pilotointi toteutetaan 2020–2021 aikana.
3. Rikosprosessiketjun toimivuutta arvioidaan ja kehitetään yhteistyössä SM:n kanssa. (KRO, YOO)
Toteutuma: Toteutui osittain. LEAN-raportti valmistui, toimenpiteiden valmistelu käynnistyy vuonna 2020.
4. Kansalaisyhteiskunnan yhteistyöverkostoja kehitetään. (DJO)
Toteutuma: Toteutui.
5. Ylivelkaantumista ehkäisevä hanke käynnistetään ulosotossa ja talous- ja velkaneuvonnassa yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa. (YOO)
Toteutuma: Toteutui.
6. Hallinnonalan sisäisen tarkastuksen koordinoitua jatketaan tavoitteena valvontamenettelyjen yhtenäistäminen. (ESI)
Toteutuma: Toteutui.

1.3.1.3 Henkilöstötavoitteet ja tärkeimmät toimenpiteet

Osallistava ja innostava johtaminen tukee tavoitteiden saavuttamista.

1. Strategista henkilöstösuunnittelua ja HR-kumppanuutta edistetään oikeusministeriössä ja hallinnonalalla. (HOO, DJO, KRO, YOO)
Toteutuma: Toteutui vuoden 2019 toimenpiteiden osalta.

2. Työaikajohtamisen teemavuosi toteutetaan loppuun keväällä 2019 ja toimenpiteitä seurataan. (HOO)
Toteutuma: Toteutui.
3. Esimiestyön ja henkilöstöjohtamisen teemavuosi toteutetaan huomioiden VN-tason kehittäminen. (HOO)
Toteutuma: Toteutui osittain. Esimiestyön kehittäminen aloitettu.
4. Strategisen viestinnän kehityshanke toteutetaan. (ESI)
Toteutuma: Ei toteutunut organisaatiomuutoksen ja henkilöstövaihdosten vuoksi.

Osaamisen kehittäminen on strategista ja tulevaisuuslähtöistä.

1. Osaamisen johtamista uudistetaan ja uusia osaamisen johtamisen työvälineitä (Success Factors) hyödynnetään oikeusministeriössä ja hallinnonalalla. (HOO, DJO, KRO, YOO)
Toteutuma: Toteutui osittain. Pilotit käynnistetty.
2. Osaamisen joustava hyödyntäminen -hankkeen (VM) tuloksia hyödynnetään oikeusministeriön hallinnonalalla (valtion HR-tavoite). (HOO, DJO, KRO, YOO)
Toteutuma: Ei toteutunut. Siirretty vuodelle 2020 osaksi henkilöstöjohtamisen kehittämisohjelmaa.

Työyhteisö on oikeudenmukainen ja tukee työhyvinvointia.

1. Työn tekemisen tapoja, henkilöstön vaikutusmahdollisuuksia ja sisäistä vuorovaikutusta uudistetaan. (HOO)
Toteutuma: Toteutui vuoden 2019 osalta. Hyödynnetty vuorovaikutuksellisia keinoja muun muassa organisaatiouudistuksessa ja strategian uudistamisessa.
2. Henkilöstöpoliittiset linjaukset vahvistetaan ja jalkautetaan uuteen organisaatioon. (HOO, ESI, DJO, KRO, YOO)
Toteutuma: Toteutui osittain. Henkilöstöpoliittisten linjausten valmistelu käynnistetty.

1.3.1.4 Talouteen liittyvät tavoitteet ja tärkeimmät toimenpiteet

Taloudellinen liikkumavara mahdollistaa suunnitelmallisen kehittämisen.

1. Siirtyvien määrärahojen taso on vähintään 8 % hallinnonalan kaikilla toimintamenomomenteilla vuoden 2022 lopussa perustellut väliaikaiset alitukset huomioon ottaen. (HOO, DJO, KRO, YOO)
Toteutuma: Toteutui osittain. Rikosseuraamuslaitoksen ja oikeusministeriön siirtyvien määrärahat alittavat 8 %.
2. Hallinnonalan taloudelliset toimintaedellytykset vahvistuvat kohdentamalla siirtyviä määrärahojen tuottavuutta parantaviin uudistuksiin ja turvaamalla riittävä määrärahataso. (HOO, DJO, KRO, YOO)
Toteutuma: Toteutui.

Tuottavuus paranee toimintaa uudistamalla.

1. Oikeushallinnon työympäristö- ja toimitilakonsepti toimeenpannaan OM:n hallinnonalan työympäristö- ja toimitilastrategian tavoitteiden pohjalta. (HOO, DJO, KRO, YOO)
Toteutuma: Toteutui osittain. Uuden oikeushallinnon työympäristö- ja toimitilakonseptin valmistuminen on viivästynyt hieman.
2. Tietovarantojen raportointia ja visualisointia kehitetään tiedolla johtamisen tueksi. (HOO)
Toteutuma: Toteutui.
3. Automaation piirissä olevien ostolaskujen osuus oikeusministeriön kirjainpitoyksikössä on vähintään 50 % v. 2019, 77 % v. 2020 ja 89 % v. 2021. (HOO)
Toteutuma: Toteutui osittain. Handi-palvelun käyttöönoton myötä (11/2019) automaatiota on edistetty merkittävästi, mutta tavoitteen mukaisiin tuloksiin ei päästy loppuvuoden aikana. Uusi automaatiotavoite on asetettu vuodelle 2020.
4. Hallinnonalan talous- ja henkilöstöhallinnon tehtäviä keskitetään hyödyntämällä erityisesti organisaatiomuutosten tilanne. (HOO, DJO, KRO, YOO)
Toteutuma: Toteutui vuoden 2019 toimenpiteiden osalta.

5. Hallinnonalan hankintatoimen ohjauksen toimintamalli tarkistetaan toteutetun kehittämishankkeen suositusten pohjalta. (HOO, DJO, KRO, YOO)
Toteutuma: Ei toteutunut. Tehtävä on resursoitu vuoden 2020 alusta ja hallinnonalan hankintojen ohjausryhmä asetetaan alkuvuodesta.
6. Kirjanpitoyksikön Handi-hanke (hankintojen digitalisointi) toteutetaan ja tuetaan hallinnonalan muita kirjanpitoyksiköitä niiden Handi-hankkeissa. (HOO, DJO, KRO, YOO)
Toteutuma: Toteutui.

Taulukko 1. Oikeusministeriön toimintamenot, kustannukset ja henkilötyövuodet

	Toteutunut 2017	Toteutunut 2018	Tavoite 2019	Toteutunut 2019	Vertailu edelliseen vuoteen	Vertailu tavoitteeseen
Toimintamenot, 1000 euroa	20 835	22 685	22 004	22 883	1 %	4 %
Kustannusten jakauma						
Yhteiskuntapolitiikan strategiat ja seuranta	1 231	1 465		1 062	-28 %	
Ministeriön toimialan ohjaus ja toiminta- ja taloussuunnittelu sekä seuranta	2 213	2 478		2 758	11 %	
Lainsäädännön valmistelu ja seuranta	3 698	4 192		3 838	-8 %	
EU- ja kansainväliset asiat	1 392	1 779		2 313	30 %	
Ministeriön muut erityistehtävät	8 109	4 440		8 638	95 %	
Ministeriön sisäinen hallinto	20 212	18 925		20 894	10 %	
Palkallinen poissaolo	4 474	5 105		4 478	-12 %	
Kustannukset, 1000 euroa	41 330	38 383		43 980		
Henkilötyövuodet	254,1	270,5		276,5	2 %	
Toimintamenoista maksettujen henkilötyövuosien jakauma						
Yhteiskuntapolitiikan strategiat ja seuranta	5 %	5 %	6 %	4 %		
Ministeriön toimialan ohjaus ja toiminta- ja taloussuunnittelu sekä seuranta	10 %	10 %	11 %	11 %		
Lainsäädännön valmistelu ja seuranta	16 %	17 %	18 %	16 %		
EU- ja kansainväliset asiat	5 %	6 %	5 %	7 %		
Ministeriön muut erityistehtävät	10 %	8 %	9 %	8 %		
Ministeriön sisäinen hallinto	34 %	33 %	30 %	35 %		
Palkallinen poissaolo	21 %	22 %	21 %	20 %		

Tiedot henkisten voimavarojen hallinnasta ja kehittämisestä ovat liitteessä F.

Oikeusministeriön henkilötövuodet, toimintamenojen käyttö ja kustannukset kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna. Kustannuksissa (kohta ministeriön sisäinen hallinto) on otettu lisäyksenä huomioon valtioneuvoston hallintoyksikön oikeusministeriöön liittyvät kustannukset, jotka olivat vuonna 2019 noin 6,2 miljoonaa euroa (6,1 milj. euroa vuonna 2018). Kustannukset on aiemmin esitetty ilman momenttia 25.50.20 (Vaalimenot, arviomääräraha). Myös vuosien 2017–2018 kustannukset on tämän johdosta laskettu uudelleen.

1.3.2 Ministeriön yhteydessä toimivat lautakunnat ja muut toimielimet

Oikeusministeriön yhteydessä toimivien lautakuntien ja muiden toimielimien tiedot henkisten voimavarojen hallinnasta ja kehittämisestä sisältyvät oikeusministeriön tietoihin liitteessä F. Henkilötövuodet jakautuivat vuonna 2019 seuraavasti: yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta 3,6 htv, oikeudenkäyntiavustajalautakunta 1,7 htv, tuomarivalintalautakunta 2,3 htv, tuomarinkoulutuslautakunta 2,2 htv, AIPA-hanketomisto 10,9 htv ja HAIPA-hanketomisto 8,7 htv. Muissa toimielimissä ei ole päätoimisia virkamiehiä.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta on yhdenvertaisuuslain (1325/2014) sekä naisten ja miesten tasa-arvosta annetun lain (609/1986, tasa-arvolaki) noudattamista valvova, valtioneuvoston asettama itsenäinen ja riippumaton oikeusturvaelin, jonka päätökset ovat oikeudellisesti sitovia. Sen pääasiallisena tehtävänä on antaa oikeus-suojaa niille, jotka kokevat tulleen syrjityksi. Hakemuksia ratkaistiin vuonna 2019 kaikkiaan 76. Vuonna 2019 lautakunta antoi syrjintää koskevia kieltopäätöksiä 41, joista uhkasakolla tehostettuja oli 26. Selkeästi suurimmaksi asiaryhmäksi on noussut vammaisten henkilöiden syrjintää koskevat hakemukset, joita koskien on myös annettu eniten kieltopäätöksiä.

Riippumattoman oikeudenkäyntiavustajalautakunnan oikeudenkäyntiavustajista annetun lain (715/2011) mukaan tehtävänä on myöntää luvat oikeudenkäyntiasiamiehenä ja -avustajana toimimiseen sekä päättää luvan peruuttamisesta ja seuraamusmaksun määräämisestä. Luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja on oikeudenkäyntiasiamiehen ja -avustajan tehtävissään oikeuskanslerin, asianajajista annetun lain 6 a §:n 1 momentissa tarkoitetun valvontalautakunnan ja oikeudenkäyntiavustajalautakunnan valvonnan alainen. Vuonna 2019 oikeudenkäyntiavustajalautakunta myönsi 219 uutta oikeudenkäyntiavustajan lupaa. Oikeudenkäyntiavustajan omasta pyynnöstä lupa peruutettiin 114 avustajalta. Viran puolesta lupa peruutettiin valvontamaksujen maksamatta jättämisen johdosta yhdeltä avustajalta ja lainvoimaisen rikostuomion johdosta yhdeltä avustajalta. Valvontalautakunnan esityksestä lupa peruutettiin kurinpidollisena seuraamuksena yhdeltä avustajalta.

Riippumaton tuomarivalintalautakunta valmistelee ja tekee vakinaisten tuomareiden virkaan nimittämisestä perustellun esityksen valtioneuvostolle tasavallan presidentille esittelemistä varten. Vuonna 2019 tuomarivalintalautakunta teki esityksen 145 tuomarin virasta, joista viisi oli päällikkövirkaa.

Riippumaton tuomarinkoulutuslautakunnan tehtävänä on tuomioistuinten lainkäyttöhenkilökunnan koulutuksen suunnittelu ja koordinointi tuomioistuinharjoittelusta täydennyskoulutukseen yhteistyössä oikeusministeriön ja tuomioistuinten kanssa. Tuomarinkoulutuslautakunta järjestää tuomioistuinlaissa tarkoitetun asessorin virkoja koskevan hakumenettelyn ja suorittaa asessoreiden esivalinnan. Lisäksi tuomarinkoulutuslautakunta valitsee ja nimittää käräjänotaarit. Lautakunta nimitti vuonna 2019 vuodelle 2020 yhteensä 141 käräjänotaaria. Vuonna 2019 asessorin virkasuhteita haki 76 hakijaa. Lisäksi järjestettiin kaksi asessorin erillishakua. KKO ja KHO nimittivät vuonna 2019 virkoihin yhteensä 16 asessoria.

AIPA-hankkeessa kehitetään syyttäjälaitoksen ja yleisten tuomioistuinten työskentelyä siirtymällä sähköisiin työtapoihin lainkäytössä. Lisäksi hankkeessa luodaan niille asian- ja dokumentinhallinnan toimintaprosesseja tehostava ja yhtenäistävä tietojärjestelmäkokonaisuus, joka mahdollistaa poikkihallinnollisen sähköisen yhteistyön muiden viranomaisten kanssa. Osana hanketta asiakkaiden sähköisen asiointin mahdollisuuksia parannetaan. AIPA-tietojärjestelmän käyttöönotto käynnistyi syyttäjälaitoksessa sakon ja rikesakon määräämisestä annettuun lakiin perustuvilla AIPAn toiminnallisuuksilla 2017. Tuomioistuimissa AIPAn käyttöönotto alkoi salaisten pakkokeinoasioiden toiminnoilla 2018. AIPAn seuraava osuus on hakemusasioiden käsittely käräjäoikeuksissa, jonka pilottikäyttö on käynnissä Pirkanmaan käräjäoikeudessa. Hakemusasioiden jälkeen otetaan kaikille käyttäjille käyttöön asiakirjanhallinnan sekä sähköisen aineiston säilytyksen ja siirtämisen sisältävä AIPAn osa. Sen jälkeen käyttöönotot etenevät laajoihin riita-asioihin ja rikosasioihin.

HAIPA-hankkeen tavoitteena on uudistaa hallintotuomioistuinten ja erityistuomioistuinten työtapoja ja -menetelmiä sekä mahdollistaa sähköinen yhteistyö ja asiakirjalii- kenne muiden viranomaisten, yksityisoikeudellisten yhteisöjen ja kansalaisten sekä tuomioistuinten asiantuntijajäsenten kanssa. Hankkeen tehtävänä on toteuttaa uusia työtapoja ja -menetelmiä tukeva asianhallinnan toimintaprosesseja tehostava ja yhtenäistävä tietojärjestelmäkokonaisuus hallinto- ja erityistuomioistuimille. HAIPA-hankkeessa on siirrytty toteutusvaiheeseen. Asiantuntijapalvelu, jossa kansalaiset ja yksityisoikeudelliset yhteisöt voivat hoitaa kaiken kirjallisen asiointin, kuten lähettää valituksen, vastata kuulemispyyntöön, lähettää selvityksiä ja vastaanottaa tuomioistuimen päätöksen, otettiin käyttöön kesäkuussa 2018. Tuomioistuinten asianhallinnan ja toiminnanohjauksen rajoitettu tuotantokäyttö eli pilottikäyttö aloitettiin korkeimmassa hallinto-oikeudessa ja Helsingin hallinto-oikeudessa 30.10.2019. Erityisesti vuoden 2019

jälkimmäinen puolisko oli tietojärjestelmän voimakkaan kehittämisen aikaa. Kehittäminen jatkuu vuoden 2020 puolella, ja uusi tietojärjestelmäkokonaisuus on tarkoitus ottaa kokonaisuudessaan käyttöön kaikissa hallinto- ja erityistuumioistumissa 5.5.2020.

1.3.3 Oikeusministeriön yhteydessä toimivat viranomaiset

1.3.3.1 Onnettomuustutkintakeskus

Onnettomuustutkintakeskuksen tulossopimus on tehty nelivuotisena kaudelle 2019–2022. Tulossopimus perustuu Onnettomuustutkintakeskuksen strategiakarttaan, joka on valmisteltu vuonna 2015 yhteistyössä viraston henkilöstön kanssa ja katselmoitu vuosittain. Tulossopimuksessa on kiinnitetty huomioita Onnettomuustutkintakeskuksen yhteiskunnalliseen vaikuttavuuteen, toiminnallisiin tulostavoitteisiin, henkilöstötavoitteisiin sekä talouteen.

Onnettomuustutkintakeskuksessa tuotosten ja laadun hallinnassa on edetty suunnitelmallisesti. Onnettomuustutkintakeskus kehittää jatkuvasti pitkään käytössä ollutta toimintajärjestelmäänsä, jossa kuvataan viraston toimintatavat.

Onnettomuustutkintakeskus on osallistunut aktiivisesti asianhallintajärjestelmän käyttöönoton valmisteluun. Lisäksi on edistetty virastorakenteen uudistusta vaalien viraston itsenäistä ja riippumatonta asemaa.

Vuoden 2019 aikana on vakiinnutettu käyttöön uudet menettelytavat tutkinnan entistä sujuvammaksi loppuunsaattamiseksi. Tutkintojen ja tutkintaselostusten tarkoituksenmukaiseen laajuuteen ja rajaukseen on edelleen kiinnitetty erityistä huomiota. Kaikki tutkinnot ovat valmistuneet tavoiteajassa. Yksi tutkinta aloitettiin neljä kuukautta tapahtuman jälkeen. Kaksi neljästä alustavan tutkinnan raportista on julkaistu tavoiteajassa. Vuonna 2019 virastossa on toteutettu yksi sisäinen auditointi. Suositusseurannan uudet menettelytavat on vakiinnutettu käyttöön. Kansainväliseen osallistumiseen ja ennakoivan vaikuttamisen menettelytavat on vakiinnutettu.

Taulukko 2. Onnettomuustutkintakeskuksen taloudelliset voimavarat (1000 €)

	Toteutunut 2017	Toteutunut 2018	Tavoite 2019	Toteutunut 2019
Toimintamenomäärärahan (25.01.03) käyttö	1 503	1 485	1 652	1 541
Arviomäärärahan (25.01.20) käyttö	554	818	740	585
Määrärahan käyttö yhteensä	2 057	2 303	2392	2 126
Kokonaiskustannukset	2 128	2 410		2 280

Taulukko 3.

	Toteutunut 2017	Toteutunut 2018	Toteutunut 2019
Virka- ja työsuhteiset	16,5	16,1	16,1
Ulkopuoliset asiantuntijat	4,7	7,2	4,3
Yhteensä	21,2	23,2	20,4
Kansainvälisen toiminnan työpanos	1,5	0,6	0,5

Taulukko 4. Tutkintamäärä (kpl)

	Toteutunut 2017	Toteutunut 2018	Toteutunut 2019
Aloitettut tutkinnat	17 ¹	15	12
Valmistuneet tutkinnat	20	17	15

Tiedot henkisten voimavarojen hallinnasta ja kehittämisestä ovat liitteessä F.

Toimintakäsikirjassa määritelty sisäisen koulutusjärjestelmän ensimmäinen kierros on toteutettu koulutussuunnitelman mukaisesti vuosina 2012–2016. Vuonna 2019 on edelleen toteutettu koulutusjärjestelmää määrätietoisesti ja kehitetty sitä saatujen kokemusten perusteella. Koulutussuunnitelmaa on noudatettu.

Henkilöstö- ja taloushallinnon Kieku-järjestelmän hyödyntäminen tutkinnan johtamisen tukena on vakiinnutettu normaaliksi toimintatavaksi. Vuoden 2016 rautatieturvallisuusdirektiivin johdosta on vuonna 2018 yhteistyössä oikeusministeriön kanssa valmisteltu turvallisuustutkintalain muutos (HE 250/2018) on hyväksytty eduskunnassa. Laki turvallisuustutkinnan muuttamisesta (187/2019) on tullut voimaan 16.6.2019. EU-lainsäädännön kanssa sopusoinnussa oleva ajantasainen lainsäädäntö tukee viraston toimintaa.

Tarkempia tietoja 2019 aloitetuista ja valmistuneista tutkinnoista löytyy osoitteesta www.turvallisuustutkinta.fi.

1.3.3.2 Tietosuojavaltuutetun toimisto

Tietosuojaviranomaisen tehtävistä ja toimivallasta säädetään EU:n yleisessä tietosuojasetuksessa (EU) 2016/679 (GDPR) ja rikosasioiden tietosuojadirektiivissä (EU) 2016/680. Vuoden 2019 alussa voimaan tullut kansallinen tietosuojalaki (1050/2018) täydentää tietosuoja-asetusta ja -direktiiviä varmistaen, että tietosuojavaltuutetun lainvalvontatoimivalta on perustuslain edellyttämällä tavalla kattava. Lisäksi kansallisessa

¹ Sisältää Turun puukotustapauksen 18.8.2017, jonka tutkinta on maksettu Onnettomuustutkintakeskuksen määrärahoista. Tutkinnan teki valtioneuvoston oikeusministeriön yhteyteen nimeämä tutkintaryhmä

tietosuoja-laissa säädetään seikoista, jotka tietosuoja-asetus jättää kansallisen liikku-mavaran piiriin.

Pitkään valmisteltu tiedustelulainsäädäntö tuli voimaan ja tiedusteluvalvontavaltuu-tettu aloitti itsenäisen työskentelynsä käyttäen apunaan tietosuojavaaltuutetun toimis-ton hänelle toimittamia hallintopalveluita. Eduskuntaan perustettiin uusi tiedusteluval-vontavaliokunta. Viranomaiset myös sopivat yhteistoiminnasta tehokkaan lainvalvon-nan suorittamiseksi.

Toimintavuoden aikana, erityisesti Suomen puheenjohtajakaudella, pyrittiin edistä-mään myös sähköisen viestinnän tietosuoja-asetusta (ePrivacy Regulation). Työ jäi kuitenkin edelleen kesken ja siirtyi seuraavan puheenjohtajamaan vastuulle. Toisaalta EU:ssa hyväksyttiin digitaalisen sisällön ja digitaalisten palvelujen toimittamista koske-viin sopimuksiin liittyvistä seikoista annettu direktiivi (EU) 2019/770. Direktiivin mu-kaan digitaalisia palveluita maksetaan rahan lisäksi myös henkilötiedoilla. Tietosuoja-valtuutetun toimiston yhteistyö muiden kansallisten lainvalvontaviranomaisten kanssa jatkui tiiviinä.

Tietosuojavaaltuutetun toimistoon vireille tulleiden asioiden määrä jatkoi kasvuaan. Suuren osan tästä kasvusta aiheuttivat tietoturvaloukkausilmoitukset, jotka edustavat noin kolmannesta kaikista asioista. Tietosuojavaudistus merkitsi myös huomattavaa haastetta tietosuojavaaltuutetun toimiston palvelukyvyille. Tämä johtui paitsi asiamää-ristä myös usein niiden yhteiseurooppalaisesta käsittelytavasta.

Tietosuojavaaltuutetun toimiston työjärjestys uudistettiin siten, että se tukee uutta asia-kaspalvelulähtöistä organisaatiota. Toimistoon muodostettiin kolme asiakaspalvelu-ryhmää, joiden vetäjinä toimivat molemmat apulaistietosuojavaaltuutetut ja tietosuoja-valtuutettu. Lisäksi toimistossa on horisontaalisia asiakaspalvelun kehittämisryhmiä, joiden avulla pyritään varmistamaan yhdenmukainen ratkaisukäytäntö ja asiakaspal-veluprosessien tehokas toimivuus. Henkilöstön osaamiseen ja jaksamiseen kiinnitet-tiin paljon huomiota. Apulaistietosuojavaaltuutettujen aloitettua työnsä toimiston seu-raamuskollegio tuli toimivaltaiseksi. Toimintavuoden aikana ei kuitenkaan vielä jou-duttu asettamaan hallinnollisia seuraamusmaksuja.

Toimiston viestintää kehitettiin edelleen: puhelinneuvonta uudistettiin, tietosuojava-s-taaville avattiin palvelukanava, uutiskirjetoiminta aloitettiin ja tietosuojavaaltuutettujen ratkaisuja alettiin viedä Finlexin päätöskokoelmaan. Tietosuojavaaltuutetun toimiston toimintakertomus esiteltiin ja käsiteltiin eduskunnassa.

Eurooppalainen yhteistyö kuormitti huomattavasti toimiston resursseja. Asetuksen tulokintaan liittyvissä kysymyksissä ylintä ratkaisuvalltaa käyttävä Euroopan tietosuojaneuvosto kokoontui kuukausittain (pl. elokuu) päätöksiä tekevään täysistuntoon. Valittavasti neuvosto ei vielä ole ratkaissut useammassa jäsenvaltiossa olevia rekisteröityjä koskevia rajat ylittäviä asioita. Neuvostolla on 13 alatyöryhmää, joissa kaikissa tietosuojavaltuutetun toimisto oli edustettuna. Suomi toimi johtavana valvontaviranomaisena kahdeksassa asiassa ja osallistuvana viranomaisena 202 asiassa.

Toimintavuonna keskeisiä teemoja olivat erityisesti tekoälyyn, algoritmeihin ja profilointiin liittyvät tietosuojat asiat. Tietosuojavaltuutettu oli kuultavana eduskunnassa, kun siellä käsiteltiin valtioneuvoston selontekoa tietopolitiikasta ja tekoälystä. Kansallista tekoälyohjelma Auroraa pohti valtiorainministeriön asettama valmisteluryhmä. Sitten rauenneessa SOTE-uudistuksessa oli tarkoituksena laskea kullekin kansalaiselle erityinen, profilointiin perustuva kapitaatiokorvauksen maksuun liittyvä ennuste. Tietosuojavaltuutettu oli asiasta useita kertoja kuultavana eduskunnan perustuslaki- ja sosiaali- ja terveysvaliokunnissa. Eduskuntaa pohditutti erityisesti profiloinnin ja automatisoitujen yksittäispäätösten välinen suhde.

Euroopan unionin komissio toteutti Euroopan Parlamentin vaaleja varten erityisen vaalivaikuttamisen vastaisen ohjelman. Myös Suomessa oikeusministeriö yhdessä turvallisuuskomitean kanssa toteutti vaalivaikuttamisen vastaisen koulutusohjelman. Tietosuojavaltuutettu osallistui myös puolueiden edustajien kouluttamiseen toimialaansa kuuluvissa asioissa. Vaalivaikuttamisessa on myös kysymys henkilötietojen käsittelystä, johon tuli sovellettavaksi EU:n yleinen tietosuojasetus. Siksi komissio muistutti kansallisia tietosuojaviranomaisia niiden roolista ja lainvalvontatehtävästä vaalivaikuttamiseenkin tähtäävän henkilötietojen käsittelyn osalta.

Tietosuojavaltuutetun toimisto saavutti pääosin hyvin sille sovitut tulostavoitteet. Kuitenkin usein asioiden käsittelyajat venyivät huomattavan pitkiksi, osin myös niiden ylikansallisesta käsittelytavasta johtuen. Toimistossa käynnistettiin projekti asian kuntoon saattamiseksi.

Taulukko 5. Tietosuojavaltuutetun toimiston toiminnallinen tehokkuus (1000 €)

	Toteutunut 2017	Toteutunut 2018	Tavoite 2019	Toteutunut 2019
Toimintamenomäärärahan (25.01.03) käyttö	1 764	2 062	3 859	1 849
Kokonaiskustannukset	1 890	2 372		3 862

Tiedot henkisten voimavarojen hallinnasta ja kehittämisestä ovat liitteessä F.

1.3.3.3 Tiedusteluvalvontavaltuutetun toiminto

Uusi tiedusteluvalvontavaltuutettu aloitti toimintansa 1.5.2019. Tiedustelulait ja -asetukset tulivat voimaan 1.6.2019.

Tiedusteluvalvontavaltuutetun harjoittaman tiedustelutoiminnan laillisuusvalvonnan toiminnallisessa järjestämisessä oli keskeistä yhteyksien luominen valvottaviin tiedusteluviranomaisiin ja yhteistyösuhteiden luominen tiedustelutoiminnan muihin valvojiiin.

Tiedusteluvalvontavaltuutetun valvontatoiminnan käynnistäminen vaati erilaisia käytännön järjestelyjä, joissa suurena apuna oli tiedusteluvalvontavaltuutetun tietosuojavaltuutetun toimistolta saama hallinnollinen tuki. Tiedusteluvalvontavaltuutettu on toiminnassaan itsenäinen ja riippumaton, mutta sijoitettu hallinnollisesti tietosuojavaltuutetun toimiston yhteyteen.

Tiedusteluvalvontavaltuutetun ja tietosuojavaltuutetun tehtävien osittaisen rinnakkaisuuden vuoksi myös toiminnallinen yhteistyö niiden välillä on tärkeää. Valtuutetut laativat muistion selventämään ja konkretisoimaan valtuutettujen välisessä yhteistyössä noudatettavia toimintatapoja.

Tiedusteluvalvontavaltuutetulle saatiin synnytettyä valmius aloittaa valvontatoiminta heti tiedustelulakien ja -asetusten voimaan tullessa. Valtuutettu tarkasti tiedusteluviranomaisten tekemät tiedustelumenetelmien käyttöä koskevat ja tiedustelun suojaamiseen liittyvät päätökset sekä osallistui yhtä lukuun ottamatta kaikkiin Helsingin kärjäoikeuden tiedustelumenetelmiä koskeneisiin istuntoihin.

Tiedusteluvalvontavaltuutettu antaa toiminnastaan vuosikertomuksen eduskunnalle, eduskunnan oikeusasiamiehelle ja valtioneuvostolle.

Taulukko 6. Tiedusteluvalvontavaltuutetun toiminnon toiminnallinen tehokkuus (1000 €)

	Toteutunut 2017	Toteutunut 2018	Tavoite 2019	Toteutunut 2019
Toimintamenomäärärahan (25.01.03) käyttö	-	-	320	88
Kokonaiskustannukset	-	-		136

Tiedot henkisten voimavarojen hallinnasta ja kehittymisestä ovat liitteessä F.

1.3.3.4 Kriminaalipolitiikan instituutti

Yhdistyneiden kansakuntien yhteydessä toimiva Euroopan kriminaalipolitiikan instituutti HEUNI tuottaa kansainvälisiä asiantuntijapalveluja kriminaalipolitiikan alalla. Instituutin tavoitteena on tuottaa korkeatasoista ja riippumatonta tutkimustietoa tukemaan kotimaista ja kansainvälistä kriminaalipoliittista suunnittelua ja päätöksentekoa ja edistää julkista keskustelua. Instituutin toimintaa ohjaavat YK:n kriminaalipoliittinen ohjelma ja siihen liittyvät linjapäätökset. HEUNI:n toiminta perustuu sille perustamisasiakirjassa asetettuihin päämääriin, mutta toiminnallisissa tavoitteissa vuodelle 2019 heijastuivat toimintaympäristössä tunnistetut riskit ja mahdollisuudet.

Toiminnallisten tuloksellisuustavoitteiden toteutuminen

1. Osallistutaan hankkeeseen, jossa tutkitaan vankeudessa olevien henkilöiden radikalisoitumista, etsitään toimintamalleja irtautumiseen ja kehitetään koulutusta vankilaviranomaisille.
Toteutuma: Toteutui.
2. Osallistutaan hankkeeseen, jossa kehitetään palvelumalli turvapaikanhakijataustaisille naisille, jotka ovat kohdanneet väkivaltaa.
Toteutuma: Toteutui.
3. Vedetään hanketta, jossa tarkastellaan ihmiskaupan ja talousrikollisuuden yhteyksiä ja kehitetään poliisille ja työsuojelutarkastajille manuaali ko. rikosten kokonaisvaltaiseen tutkintaan sekä ohjeistus yrityksille ihmiskaupan ehkäisemisestä osana yritysten yritys vastuuta.
Toteutuma: Toteutui.
4. Osallistutaan hankkeeseen, jossa selvitetään lapsiin kohdistuvan ihmiskaupan muotoja Suomessa.
Toteutuma: Toteutui.
5. Toimeenpantiin YK:n huume- ja rikosviraston (UNODC) kanssa yhteistyössä selvitys avioliittojen ja ihmiskaupan välistä yhteyksistä globaalilla tasolla, ml. pakko- ja lapsiavioliitot.
Toteutuma: Toteutui.
6. Osallistutaan laajan kansainvälisen konsortion Horizon 2020 ihmiskaupan liittyvään hakemukseen ja ollaan mukana kahdessa kehyssoitmuksessa (EU komission DG-Justice ja EUROSTAT Framework).
Toteutuma: Toteutui osittain. Horizon-hakemus ei saanut rahoitusta kevään hakukierroksella.

7. Kehitettiin muita hankehakemuksia, ja vähintään neljä uutta hankehakemusta loppuvuodesta 2018/vuoden 2019 aikana.

Toteutuma: Toteutui.

Taulukko 7. Kriminaalipolitiikan instituutin toiminnallinen tehokkuus (1000 €)

	Toteutunut 2017	Toteutunut 2018	Tavoite 2019	Toteutunut 2019
Toimintamäärärahan (25.01.03) käyttö	582	411	686	516
Kokonaiskustannukset	642	686		763

Tiedot henkisten voimavarojen hallinnasta ja kehittämisestä ovat liitteessä F.

1.3.3.5 Lapsiasiavaltuutetun toimisto

Lapsiasiavaltuutetun työn tavoitteena on lapsen oikeuksien edistäminen ja vahvistaminen suomalaisessa yhteiskunnassa. Tehtävä perustuu vuonna 1989 hyväksyttyyn Yhdistyneiden kansakuntien lapsen oikeuksien sopimukseen, jonka Suomi ratifioi vuonna 1991 (SopS 59 ja 60/1991). Kaikki yleissopimukseen sisältyvät lasten asemaa ja oikeuksia määrittävät säännökset on otettava huomioon kaikessa lapsia koskevassa lainsäädännössä ja päätöksenteossa. Lapsiasiavaltuutetun tehtävänä on varmistaa, että näin tapahtuu. Lapsiasiavaltuutettu tekee yhteistyötä muiden viranomaisten sekä toimialansa järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa ja valtuutetun tukena toimii lapsiasianeuvottelukunta.

Lapsiasiavaltuutettu vaihtui 1.5.2019 ja uudisti viisivuotisstrategiansa. Strategia pohjautui mainekyselyyn, jossa todettiin, että lapsiasiavaltuutettu voitaisiin tuntea paremmin lasten ja nuorten näkemysten välittäjänä. Lain mukaan lapsiasiavaltuutetun tulee pitää yhteyksiä lapsiin ja nuoriin ja välittää heiltä saamaansa tietoa päätöksentekoon sekä välittää lapsia koskevaa tietoa lapsille, lasten parissa työskenteleville, viranomaisille sekä muulle väestölle. Tulevalla strategiakaudella halutaan vahvistaa lasten ja nuorten mielipiteiden selvittämistä ja niistä viestimistä toimiston työssä. Näin pyritään pääsemään tilanteeseen, jossa lasten ja nuorten tapaamiset ja heitä koskeva tiedonkeruu on suunnitelmallista ja toimiston työssä hyödynnettävää. Lapsilta ja nuorilta saatua kokemustietoa painotetaan osana toimiston lausuntoja, julkaisuja, aloitteita, kannanottoja ja yhteiskunnallista keskustelua.

Lapsiasiavaltuutettu antaa lausuntoja eri lainsäädäntöhankkeista ja raporteista, joita vuonna 2019 annettiin noin 30. Lisäksi lapsiasiavaltuutetun toimisto piti noin 70 luentoa ja esitystä, osallistui noin 40 sidosryhmätapaamiseen ja antoi kymmeniä haastatteluita eri medioissa. Lapsiasiavaltuutettu ei voi tehtävässään ottaa kantaa yksittäisiin lapsia ja perheitä koskeviin asioihin, eikä puuttua muiden viranomaisten päätöksiin.

Lapsiasiavaltuutettuun otetaan kuitenkin usein yhteyttä erilaisissa neuvonnan ja ohjauksen tarpeissa. Vuonna 2019 kansalaiset ottivat lapsiasiavaltuutetun toimistoon yhteyttä puhelimitse ja sähköpostitse yli 600 kertaa. Toimintavuoden aikana käynnistettiin myös valtuutetun toimiston verkkosivu- ja visuaalisen ilmeen uudistustyö.

Taulukko 8. Lapsiasiavaltuutetun toimiston toiminnallinen tehokkuus (1000 €)

	Toteutunut 2017	Toteutunut 2018	Tavoite 2019	Toteutunut 2019
Toimintamäärärahan (25.01.03) käyttö	600	646	697	547
Kokonaiskustannukset	646	692		573

Tiedot henkisten voimavarojen hallinnasta ja kehittämisestä ovat liitteessä F.

1.3.3.6 Tasa-arvovaltuutetun toimisto

Tasa-arvovaltuutetun tehtävä on valtakunnallinen. Valtuutetun toimivalta ulottuu niin työelämään kuin muillekin yhteiskuntaelämän alueille. Tasa-arvovaltuutetun tehtävänä on sekä tasa-arvolain syrjäntäkieltojen (yleiskielto ja erityiskiellot) valvominen että tasa-arvon aktiivinen edistäminen, muun muassa valvomalla tasa-arvosuunnitteluvetoitteiden toteutumista.

Tasa-arvovaltuutettu antoi ensimmäisen kertomuksensa eduskunnalle joulukuussa 2018, ja sen eduskuntakäsittely tapahtui vuoden 2019 alkupuolella. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta antoi kertomuksesta mietinnön (TyVM 16/2018 vp). Eduskunta nosti kannanotossaan (EK 49/2018 vp) esiin mm. raskaus- ja perhevapaasyrjinnän ehkäisyn, perhevapaauudistuksen tarpeellisuuden sekä tasa-arvotyön tarpeellisuuden kaikilla koulutusasteilla. Suuri osa kertomuksen suosituksista päättyi vaalien jälkeen muodostetun uuden hallituksen hallitusohjelmaan.

Koska eduskunnalle annetun kertomuksen valmistelu ruuhkautti erityisesti syksyllä 2018 toimiston muita töitä, mm. syrjäntäasioiden käsittelyä, pyrittiin ruuhkaa purkamaan vuoden 2019 aikana myös lisätyövoimaa käyttämällä.

Tasa-arvovaltuutettu osallistui syksyllä 2018 luovutetun palkka-avoimuusselvityksen (STM raportteja ja muistioita 41/2018) jatkovalmisteluun, joka tapahtui kolmikantaisessa työryhmässä STM:n johdolla.

Tasa-arvovaltuutettu osallistui toiselle asteelle laadittavan Opetushallituksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusoppaan (Mukana! Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyö toisella asteella. Opetushallitus, oppaat ja käsikirjat 2019:4a) laadintaan. Tasa-arvovaltuutettu

toteutti yhdessä yhdenvertaisuusvaltuutetun kanssa kyselyn perusopetuksen järjestäjille tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelusta. Kyselyn tiimoilta tasa-arvovaltuutettu myös tapasi perusopetuksen järjestäjiä.

Tasa-arvovaltuutetun saamat kirjalliset ja puhelinyhteydenotot vähenivät jonkin verran vuodesta 2018. Kirjallisia asioita saapui 414 kappaletta ja niitä saatiin päätettyä 437 kappaletta. Puhelinyhteydenottoja oli 439 kappaletta. Noin puolet yhteydenotoista liittyi syrjäntäkieltojen valvontaan. Syrjäntäkieltojen valvonnan lisäksi työnantajilta pyydettiin syrjäntäasioiden käsittelyn yhteydessä tasa-arvosuunnitelmat nähtäväksi.

Tasa-arvovaltuutetun toimiston työtä kehitettiin aloittamalla toimintastrategian päivittäminen marraskuussa 2019. Asianhallintajärjestelmän kehittämistä jatkettiin oikeusministeriön johdolla ja internet-sivujen uudistaminen aloitettiin projektisuunnittelulla.

Taulukko 9. Tasa-arvovaltuutetun toimiston toiminnallinen tehokkuus (1000 €)

	Toteutunut 2017	Toteutunut 2018	Tavoite 2019	Toteutunut 2019
Toimintamäärärahan (25.01.03) käyttö	948	943	1 249	1 013
Kokonaiskustannukset	994	1 026		1 152

Tiedot henkisten voimavarojen hallinnasta ja kehittämisestä ovat liitteessä F.

1.3.3.7 Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimisto

Yhdenvertaisuusvaltuutetun tehtävänä on valvoa yhdenvertaisuuslaissa säädetyn syrjinnän kiellon noudattamista ja edistää yhdenvertaisuuden toteutumista. Muun lainsäädännön perusteella valtuutettu toimii myös kansallisena ihmiskaupparaporttina, valvoo ulkomaalaisten oikeuksien toteutumista muun muassa antamalla lausuntoja turvapaikka-asioissa sekä valvomalla maasta poistamisen täytäntöönpanoa.

Vuodelle 2019 oli asetettu keskeiseksi tavoitteeksi vahvistaa yhdenvertaisuuden merkitystä yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa. Tämä tavoite toteutui monilta osin. Eduskunta hyväksyi maaliskuussa 2019 kannanoton, jossa edellytettiin valtioneuvoston toimenpiteitä kaikkiin valtuutetun eduskuntakertomuksessaan esiin nostamiin lainsäädännön kehitystarpeisiin. Kehitystarpeet liittyvät muun muassa yhdenvertaisuuslainsäädännön uudistamiseen, ulkomaalaisten oikeusturvaan liittyvien ongelmien ratkaisemiseen sekä ihmiskaupan uhrien aseman parantamiseen.

Yhdenvertaisuusvaltuutettu julkaisi hallitusneuvotteluja varten myös 15 tavoitetta hallitusohjelmaan kirjattavaksi. Näistä tavoitteista 14 on mukana eduskuntavaalien jälkeen muodostetun hallituksen ohjelmassa. Osa hallitusohjelmaan kirjatusta tavoitteista

vastaa eduskunnan valtioneuvostolta edellyttämiä toimenpiteitä. Näiden lisäksi hallitusohjelmassa on mukana muun muassa rasismiin puuttuminen, esteettömyyden ja kielellisten oikeuksien edistäminen sekä saamelaisten aseman vahvistaminen.

Taulukko 10. Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimiston toiminnallinen tehokkuus (1000 €)

	Toteutunut 2017	Toteutunut 2018	Tavoite 2019	Toteutunut 2019
Toimintamäärärahan (25.01.03) käyttö	1 550	1 741	2 090	1 920
Kokonaiskustannukset	1 872	1 997		2 372

Tiedot henkisten voimavarojen hallinnasta ja kehittämisestä ovat liitteessä F.

1.3.4 Tuomioistuimet

1.3.4.1 Tuomioistuinten vaikuttavuus

Tuomioistuinten hyvä ja tehokas toiminta on edellytys perus- ja ihmisoikeusvaatimusten mukaisen oikeusturvan toteutumiselle sekä oikeusvarmuudelle. Vuoden 2019 talousarvioesityksen mukaan vaikuttavuustavoitteena oli, että riita-, rikos- ja hallintolainkäyttöasiat ratkaistaan viivytyksettä, laadukkaasti ja edullisesti. Oikeudenkäyntien kokonaiskestosta tulee ottaa riittävästi vastuuta kaikissa vaiheissa, jotta kokonaiskäsittelyajat eivät pitkittyisi. Suurempien yksikkökokojen avulla turvataan osaamisen vahvistamista, erityisosaamista, laatua ja tuottavuutta. Kussakin oikeusasteessa tavoitteena oli pitää käsittelyajat kohtuullisina muun muassa kiinnittämällä huomiota tuomioistuinten yli 12 kuukautta vireillä olleiden asioiden mahdollisimman nopeaan käsittelyyn. Tavoitteena oli myös estää asioiden kokonaiskeston pitkittymistä. Oikeusturvan yhtäläisen saatavuuden kannalta on tärkeää, että yksikkökohtaiset käsittelyajat eivät saman tyyppisissä asioissa poikkea merkittävästi koko maan keskiarvosta ja että oikeudenkäynnin kokonaiskesto on kohtuullinen. Yksittäisen tuomioistuimen keskimääräisen käsittelyajan ei tulisi poiketa merkittävästi koko maan keskiarvosta.

Talousarviotavoitteena oli, ettei yksittäisen hovioikeuden keskimääräinen käsittelyaika ole yli 2 kuukautta koko maan keskiarvosta. Hovioikeuksissa poikkeama oli 1,1 kuukautta vuonna 2019 (0,7 kk v. 2018). Hallinto-oikeuksien tavoitteena oli, ettei poikkeama koko maan keskiarvosta ole yli 3 kuukautta. Pisin hallinto-oikeuskohtainen käsittelyaika poikkesi 4,0 kuukautta (3,8 kk v.2018) koko maan keskiarvosta. Käräjäoikeuksien osalta oikeusturvan ajallisen saatavuuden alueellista tasa-arvoa kuvaava tavoite oli, ettei minkään käräjäoikeuden keskimääräinen käsittelyaika rikosasioissa ylitä maan keskiarvoa yli kolmella kuukaudella. Kaikkien käräjäoikeuksien keskimääräinen käsittelyaika rikosasioissa oli 4,8 kuukautta. Ahvenanmaan käräjäoikeuden keskimääräinen käsittelyaika oli 7,5 kuukautta, joten tavoite toteutui. Asianosaiset voivat vaatia

hyvitystä, jos asian käsittely on pitkittynyt. Viivästymishyvitystä maksettiin noin 148 000 euroa 47 diarioidussa asiassa v. 2019.

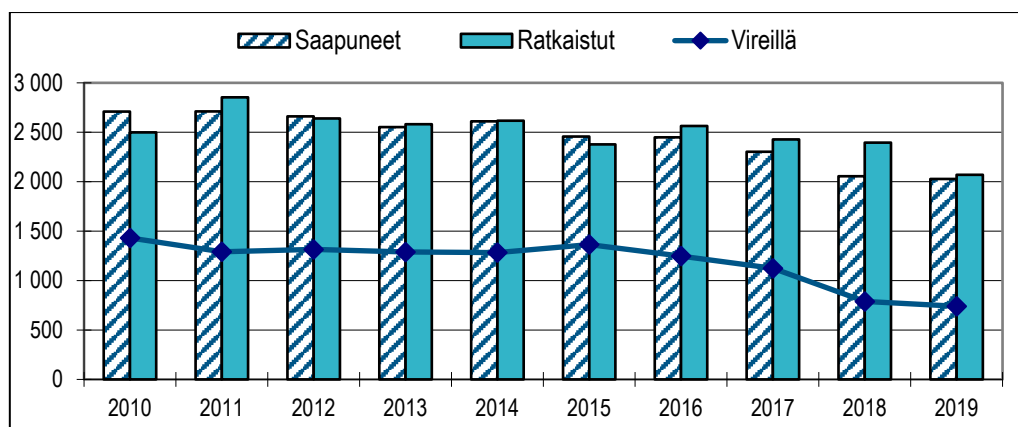
Rikosasioissa prosessin kohtuuton kesto hyvitetään rikoksesta tuomitulle ensisijaisesti lieventämällä rangaistusta, joten viivästymisten hyvittämistä koskevan lain perusteella tuomitut korvaukset eivät anna kokonaiskuvaa viivästymisistä. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen (EIT) käsiteltäväksi päätyvät viivästyksiä koskevat asiat eivät myöskään enää indikoi viivästyneiden asioiden lukumääriä. EIT ei ota tutkittavaksi tapauksia, joissa oikeudenkäynnin ylipitkä kesto on kansallisella tasolla asianmukaisesti hyvitetty tai joissa asianosainen on jättänyt käyttämättä mahdollisuuden sellaisen hyvityksen saamiseen. Viivästymisten hyvittämistä koskevan kansallisen lainsäädännön voimaantulon jälkeen EIT on antanut Suomelle vain muutamia viivästymistä koskevia ratkaisuja. Yhdessäkään vuonna 2019 lopullisesti ratkaistussa tapauksessa ei todettu oikeudenkäynnin pituutta koskevaa loukkausta. Euroopan komission vuosittain julkaisema EU:n oikeusalan tulostaulu on vertaileva yleiskatsaus EU:n jäsenvaltioiden oikeuslaitosten toimivuudesta, laadusta ja riippumattomuudesta. Vuoden 2019 tulostaulussa Suomen osalta on todettu, että yli 80 % kansalaisista katsoo riippumattomuuden olevan erittäin hyvällä tai melko hyvällä tasolla. EU:n alueella luku vaihtelee 18–87 prosentin välillä, ja Suomi on saavuttanut Tanskan jälkeen toiseksi parhaan lukeman.

1.3.4.2 Tuomioistuinten toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta

Korkein oikeus

Korkeimman oikeuden kokonaisasiamäärä pysyi edellisen vuoden tasolla. Vuonna 2019 asioita saapui yhteensä 2 028 asiaa. Saapuneista asioista suurin osa oli valituslupahakemuksia, joita tuli vireille yhteensä 1 802. Valituslupahakemuksista 854 eli 47 % koski siviiliasioita, joita ovat riita-asiat, vakuutusasiat, hakemusasiat ja maa-oikeusasiat. Rikosasioita koskevia hakemuksia saapui 948 eli 53 % valituslupahakemuksista. Valituslupahakemusten lisäksi korkeimmassa oikeudessa tuli vireille purku- ja kanteluasioita (183), toisen asteen valitusasioita (7) sekä eräitä muita asioita.

Hovioikeuden jatkokäsittelyluvasta oli kyse 612 asiassa. Ennakkopäätösvalituksesta oli kyse 9 asiassa. Korkein oikeus antoi 123 valituslupaa vuonna 2019. Samana vuonna tai aiemmin valitusluvan saaneissa asioissa korkein oikeus antoi 142 asiaratkaisua.

Kuva 1. Korkeimman oikeuden asiamaerien kehitys vuosina 2010–2019

Taulukko 11. Korkeimman oikeuden toiminnallisen tuloksellisuuden tunnusluvut

	Toteutunut 2017	Toteutunut 2018	TA 2019 ta-voite/arvio	Tulosoppimus ta-voite/arvio 2019	Toteutunut 2019	Vertailu edelliseen vuoteen	Vertailu tulosoppimustavoitteeseen
Saapuneet asiat	2 303	2 055		2 100	2 028	-1 %	-3 %
Ratkaistut asiat	2 428	2 395	2 400	2 300	2 069	-14 %	-10 %
Vireillä olevat asiat	1 124	789		700	740	-6 %	6 %
Myönnetty valitusluvat	137	116			123	6 %	
Asiaratkaisut valituslupa-asioissa	110	123	130	130	142	15 %	9 %
Julkaistut ratkaisut	98	91	100	100	112	23 %	12 %
Toimintamenot, 1000 euroa	8 369	8 658	8 777	8 840	8 751	1 %	-1 %
Tuomioistuintulot, 1000 euroa	526	432			375	-13 %	
Kustannukset, 1000 euroa	8 459	8 770			8 942	2 %	
Henkilöstömäärä, htv	73	74		74	74	-0,3	-0,4
Tuottavuus, ratk.asia/htv	33	32	32	31	28	-13 %	-10 %
Taloudellisuus, euroa/ratk.asia	3 447	3 615	3 740	3 844	4 229	17 %	10 %
Taloudellisuus, kustannukset/ratk.asia	3 484	3 662			4 322	18 %	
Keskimääräinen käsittelyaika, kk							
* Valituslupahakemukset	5,1	4,3	5,1	4,5	3,8	-0,5	-0,7
* Asiaratkaisut	18,5	18,7	18,0	18,0	18,0	-0,7	0,0

Toimintamenoissa on mukana toimintakertomusvuoden aikana toteutunut toimintamäärärahan käyttö. Kustannustiedoissa investointihankinnat ajoittuvat eri vuosille

poistojen muodossa. Kustannuksissa on mukana myös virastojen omien tukitoimintojen lisäksi osuus kunkin virastoryhmän yhteisistä talous-, henkilöstö- ja tietohallintokustannuksista. Maksullisen toiminnan laskelmat on esitetty kohdassa 1.6.

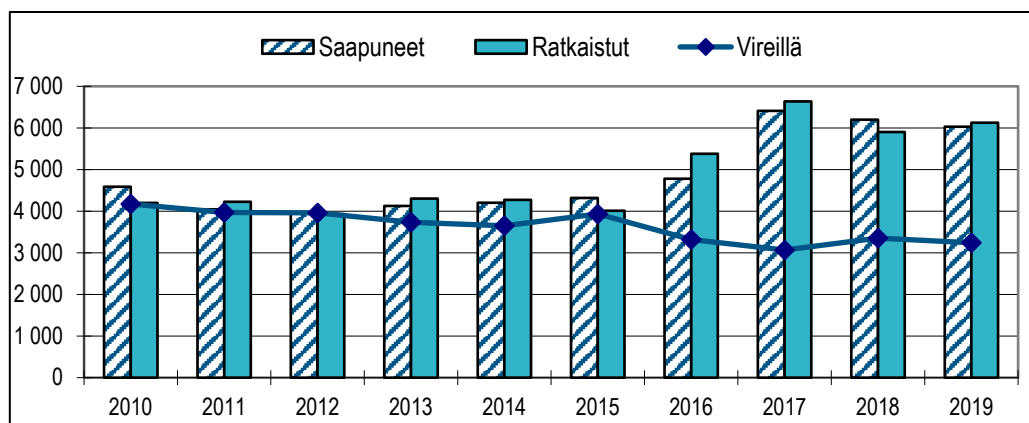
Keskimääräinen käsittelyaika oli 18,0 kk asiaratkaisuissa ja 3,8 kk hylätyissä valituslupa-asioissa. Vuotta 2019 koskeva käsittelyaikatavoite asiaratkaistuissa oli 18,0 kk ja valituslupa-asioissa 4,5 kk. Pisimmät käsittelyajat vaikuttavat merkittävästi keskimääräisen käsittelyajan muodostumiseen. Asiaratkaistuista asioista kolme (6 v. 2018) kesti yli kolme vuotta ja 31 (19 v. 2018) yli kaksi vuotta. Korkein oikeus antaa vuosittain hieman yli 100 oikeuskäytäntöä ohjaavaa ennakkopäätöstä. Näissä asioissa käsittelyaika voi muodostua pitkäksi muun muassa sen vuoksi, että asia odottaa toisen pilottijuttuna käsiteltävän prejudikaatin antamista tai korkeimmassa hallinto-oikeudessa käsiteltävänä olevan sellaisen asian ratkaisemista, jolla on liittymäkohta korkeimmassa oikeudessa vireillä olevaan asiaan. Korkeimman oikeuden keskimääräinen käsittelyaika kaikissa asioissa yhteensä oli kohtuullinen 5,4 kuukautta.

Korkein oikeus ei saavuttanut toiminnalliselle tehokkuudelle asetettuja tuottavuus- ja taloudellisuustavoitteita.

Korkein hallinto-oikeus

Hallinto-oikeuksien päätöksiä koskevia valituksia saapui 5 485 mikä on 91 % korkeimman hallinto-oikeuden asioiden yhteismäärästä. Markkinaoikeuden päätöksiä koskevia valituksia oli 47. Valtioneuvoston ja ministeriöiden päätöksistä valitettiin 3 asiassa ja muiden viranomaisten päätöksistä 132 asiassa.

Suurimpia asiaryhmiä olivat ulkomaalaisasiat (52 %), sosiaali- ja terveydenhuolto ja itsehallinto (11 %) ja valtio-oikeus ja yleishallinto (9 %).

Kuva 2. Korkeimman hallinto-oikeuden asiamäärien kehitys vuosina 2010–2019

Taulukko 12. Korkeimman hallinto-oikeuden toiminnallisen tuloksellisuuden tunnusluvut

	Toteutu- nut 2017	Toteutu- nut 2018	TA 2019 ta- voite/a rvio	Tulosso- pimus tavoite/ar- vio 2019	Toteu- tunut 2019	Vertailu edelli- seen vuoteen	Vertailu tulosso- pimus tavoit- teeseen
Saapuneet asiat	6 411	6 199		5 800	6 031	-3 %	4 %
Ratkaistut asiat	6 638	5 902	5 700	6 000	6 124	4 %	2 %
Vireillä olevat asiat	3 067	3 354		3 200	3 243	-3 %	1 %
Toimintamenot, 1000 euroa	12 489	12 169		13 266	12 145	0 %	-8 %
Tuomioistuintulot, 1000 euroa	749	722			729	1 %	
Kustannukset, 1000 euroa	12 510	12 179			12 254	1 %	
Henkilöstömäärä, htv	121	120		131	116	-3,9	-15,0
Tuottavuus, ratk.asia/htv	55	49	49	46	53	7 %	15 %
Taloudellisuus, eu- roa/ratk.asia	1 881	2 062	2 000	2 141	1 983	-4 %	-7 %
Taloudellisuus, kustannukset/ratk.asia	1 885	2 063			2 001	-3 %	
Keskimääräinen käsittelyaika, kk	6,7	7,0	7,0	9,0	7,3	0,3	-1,7

Korkein hallinto-oikeus ratkaisi asioita edellistä vuotta enemmän. Ratkaisumäärä oli yli tavoitteen. Ratkaistujen asioiden kokonaismäärä oli suurempi kuin vireille tulleiden asioiden määrä, joten vireillä olevien asioiden määrä väheni hieman edellisvuoteen verrattuna.

Keskimääräinen käsittelyaika piteni 0,3 kolmella kuukaudella. Asioista 54 % ratkaistiin alle 6 kuukaudessa ja 18 % yli 12 kuukaudessa.

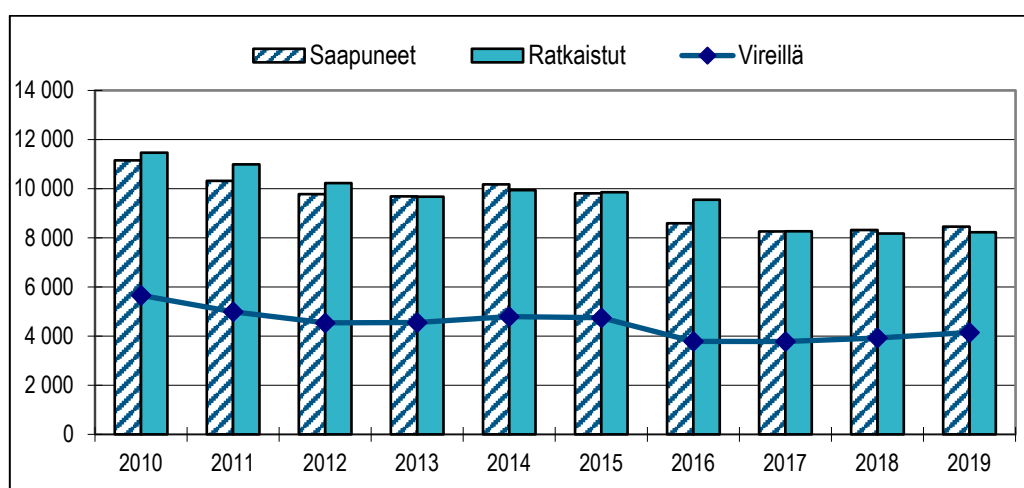
Ratkaistuista asioista 11 prosentissa muutoksenhaun alaista päätöstä muutettiin tai asia palautettiin alemmalle tuomioistuimelle tai viranomaiselle, sen lopputulosta ei muutettu, mutta perustelut muuttuivat 4 prosentissa, hakemus hylättiin 6 prosentissa ja päätöstä ei muutettu 12 prosentissa ratkaistuista asioista. Muutoksenhakemus jätettiin tutkimatta tai hakemus raukesi 6 prosentissa ratkaistuista asioista ja hylättiin 60 prosentissa asioista.

Toimintamenoissa on mukana toimintakertomusvuoden aikana toteutunut toimintamäärärahan käyttö. Kustannustiedoissa investointihankinnat ajoittuvat eri vuosille poistojen muodossa. Kustannuksissa on mukana myös virastojen omien tukitoimintojen lisäksi osuus kunkin virastoryhmän yhteisistä talous-, henkilöstö- ja tietohallinto-kustannuksista. Maksullisen toiminnan laskelmat on esitetty kohdassa 1.6.

Korkeimman hallinto-oikeuden toimintamenot olivat 12,1 milj. euroa vuonna 2019. Korkein hallinto-oikeus saavutti toiminnalliselle tehokkuudelle asetetut tuottavuus- ja taloudellisuustavoitteet.

Hovi-oikeudet

Hovioikeuksiin saapui 8 453 asiaa, joka on noin 140 asiaa enemmän kuin vuonna 2018. Saapuneista asioista rikosasioita oli 67 % ja 33 % muita asioita. Hovioikeudet antoivat yhteensä 8 227 ratkaisua. Vireillä olevia asioiden määrä kasvoi noin 230 asialla edellisestä vuodesta.

Kuva 3. Hovioikeuksien asiamäärien kehitys vuosina 2010–2019

Vuoden lopussa vireillä olevia asioita oli 49 % suhteessa koko vuoden aikana saapuneisiin asioihin. Yli vuoden vireillä olleita asioita oli 515 eli 12 % vireillä olevista asioista.

Jatkokäsittelylupaa koskevat säännökset tulivat voimaan vuoden 2011 alussa ja soveltamisalaa laajennettiin 1.10.2015 lukien. Vuonna 2019 jatkokäsittelylupasäännöksiä sovellettiin koko asiaan 6 122 asiassa eli 74 prosentissa kaikista annetuista ratkaisuista. Jatkokäsittelylupaa ei myönnetty 2 935 asiassa, eli lupaa edellyttävistä asioista 48 prosentissa (46 % v. 2018) jatkokäsittelylupa evättiin.

Keskimääräinen käsittelyaika oli 5,8 kuukautta vuonna 2019, joka oli 0,2 kk pidempi kuin edellisenä vuonna. Rikosasioissa kesto oli 5,8 kuukautta ja riita-asioissa 6,5 kuukautta. Alle kuudessa kuukaudessa ratkaistiin 63 % asioista. Vanhojen, yli vuoden käsiteltyjen asioiden, osuus oli 15 % ratkaistuista asioista. Esittelyssä ratkaistut asiat vii-

pyivät 4,1 kuukautta ja pääkäsittelyssä ratkaistut asiat 11,0 kuukautta. Jatkokäsittelysäännösten perusteella ilman valituslupaa jääneissä asioissa käsittelyaika oli 2,4 kuukautta.

Alueellisten erojen tasoittamiseksi hovioikeuksien voimavaroja on uudelleenkohdennettu ja 1.4.2014 voimaan tullut hovi- ja hallinto-oikeuksien rakenneuudistus loi entistä paremmat edellytykset kohdentaa voimavarat tarkoituksenmukaisesti. Hovioikeudessa, jossa keskimääräinen käsittelyaika oli pisin, käsittelyaika poikkesi koko maan keskiarvosta vain 1,1 kuukautta.

Pääkäsittelyssä oli yhteensä 2 084 asiaa ja matkakäräjät järjestettiin yhteensä 352 asiassa. Ratkaisuja oli yhteensä 8 227 asiaa, joten pääkäsittelyssä olleita asioita oli 25 % suhteessa ratkaisuihin asioihin. Hovioikeuskohtaisesti tarkasteltuna pääkäsittelyjä suhteessa ratkaisuihin oli Rovaniemen hovioikeudessa 22 % ja muissakin hovioikeuksissa alle 30 %. Kaikkien hovioikeuksien osalta pääkäsittelyssä olleista asioista 17 % käsiteltiin matkakäräjillä. Suurimmat matkakäräjien osuudet olivat Rovaniemen hovioikeudessa (54 %) ja Vaasan hovioikeudessa (50 %).

Osa hovioikeuksien ratkaisemista asioista oli niin laajoja, että niiden istuntokäsittely kestää jopa yli 8 tuntia. Vuonna 2019 ratkaistuista asioista 277 asiassa (3 %) oli yli 8 tuntia kestänyt pääkäsittely. Näiden osuus kaikista ratkaistuista asioista kasvoi hie-
man edellisenä vuonna toteutuneesta. Vuonna 2019 pitkään käsiteltyjen asioiden osuus hovioikeuden ratkaisemista asioista oli samaa suuruusluokkaa kaikissa hovioikeuksissa ja vaihteluväli oli 2–5 % kaikista ratkaistuista asioista. Kaikista vuoden 2019 aikana ratkaistuista asioista pisin pääkäsittely oli Helsingin hovioikeuden ratkaisemassa asiassa, jossa rikosasiaa käsiteltiin pääkäsittelyssä yhteensä yli 280 tuntia. Rovaniemen hovioikeutta lukuun ottamatta kaikissa hovioikeuksissa oli vähintään yksi yli 50 tuntia pääkäsittelyssä kestänyt asia.

Vuonna 2019 hovioikeuksien ratkaisuille käräjäoikeuden päätösten perusteluja ja lopputulosta muutettiin tai asia palautettiin yhteensä 26 prosentissa niistä asioista, joista oli haettu muutosta hovioikeudessa. Niiden päätösten osuus, joissa käräjäoikeuden ratkaisua ei muutettu tai muutettiin vain perusteluja taikka muutos koski vain ratkaisun epäoleellista osaa, oli 28 %. Muita ratkaisuja olivat muun muassa: ei jatkokäsittelylupaa, jäänyt sillensä ja jätetty tutkimatta.

Taulukko 13. Hovioikeuksien toiminnallisen tuloksellisuuden tunnusluvut

	Toteutu- nut 2017	Toteutu- nut 2018	TA 2019 ta- voite/a rvio	Tulosso- pimus tavoite/ar- vio 2019	Toteu- tunut 2019	Vertailu edelli- seen vuoteen	Vertailu tulosso- pimus tavoitteen seen
Saapuneet asiat	8 263	8 316		8 750	8 453	2 %	-3 %
Ratkaistut asiat	8 269	8 177	8 500	8 800	8 227	1 %	-7 %
Vireillä olevat asiat	3 780	3 922		4 125	4 149	6 %	1 %
Työmäärä	18 994	19 097		21 089	18 297	-4 %	-13 %
Toimintamenot, 1000 euroa	35 406	35 361		37 393	36 621	4 %	-2 %
Tuomioistuintulot, 1000 euroa	781	793			757	-5 %	
Kustannukset, 1000 euroa	38 429	39 457			41 564	5 %	
Henkilöstömäärä, htv	419	418		432	427	8,5	-5,1
Tuottavuus, ratk.asia/htv	45	46	45	49	43	-6 %	-12 %
Taloudellisuus, euroa/ratk.asia	1 864	1 852	1 800	1 773	2 002	8 %	13 %
Taloudellisuus, kustannukset/ratk.asia	4 647	4 825			5 052	5 %	
Keskimääräinen käsittelyaika, kk	5,5	5,6	5,5	5,5	5,8	0,2	0,3

Toimintamenoissa on mukana toimintakertomusvuoden aikana toteutunut toimintamäärärahan käyttö. Kustannustiedoissa investointihankinnat ajoittuvat eri vuosille poistojen muodossa. Kustannuksissa on mukana myös virastojen omien tukitoimintojen lisäksi osuus kunkin virastoryhmän yhteisistä talous-, henkilöstö- ja tietohallintokustannuksista. Maksullisen toiminnan laskelmat on esitetty kohdassa 1.6.

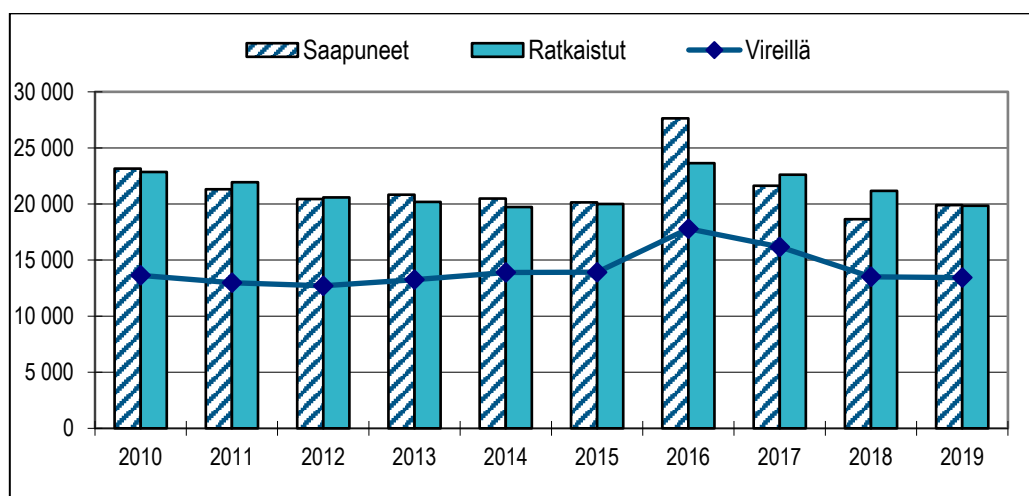
Hovioikeuksien toimintamenoihin käytettiin vuonna 2019 yhteensä 36,6 milj. euroa ja menot kasvoivat edellisestä vuodesta noin 1,0 milj. eurolla.

Hovioikeuksien työtilastoissa keskeisenä ovat kokonaisasiamäärät, jotka eivät kuvasta juttukannan työläyttä ja vaativuutta. Näin ollen voimavarojen mitoitusta ja kohdentamista ei ole tehty pelkästään kokonaisasiamäärien perusteella. Työmäärää on arvioitu vuodesta 2014 lukien eri asiaryhmien väliset työmääräerot huomioon ottavalla painotetulla työmäärällä, jossa on lisäksi otettu huomioon poikkeuksellisten pitkien pääkäsittelyjen ja matkakäräjien työllistävä vaikutus.

Hovioikeudet eivät saavuttaneet tuottavuus ja taloudellisuustavoitteita. Hovioikeuskohtaiset tulostavoitteet ja niiden toteutuminen käyvät ilmi liitteestä A.

Hallinto-oikeudet

Hallinto-oikeuksiin vuonna 2019 saapuneiden asioiden määrä kasvoi 7 % edelliseen vuoteen verrattuna pääosin ulkomaalaisasioiden kasvun vuoksi. Asioista 37 % oli ulkomaalaisasioita, joihin kuuluvat myös turvapaikka-asiat. Vuonna 2019 hallinto-oikeuksiin saapui yhteensä 2 871 turvapaikka-asiaa, mikä on enemmän kuin edellisenä vuonna (2 332 v. 2018 ja 5 200 v. 2017). Vuoteen 2015 saakka tavanomainen määrä oli noin 1 000 asiaa.

Kuva 4. Hallinto-oikeuksien asiamäärien kehitys vuosina 2010–2019

Ratkaistujen asioiden määrä väheni 6 prosentilla edelliseen vuoteen verrattuna ja vireillä olevien asioiden määrä väheni 1 prosentilla. Turvapaikka-asioita ratkaistiin 3 494 asiaa, mikä on 1 700 asiaa vähemmän vuoteen 2018 verrattuna. Ratkaisumäärä oli yli 600 asiaa suurempi kuin saapuneiden asioiden määrä. Vuoden lopussa oli vireillä noin 1 700 turvapaikka-asiaa.

Hallinto-oikeuksien niin sanottuja kevennettyjä kokoonpanoja koskeva laki (675/2006) on ollut voimassa jo vuoden 2007 alusta lukien. Kevennettyjen kokoonpanojen soveltamiskäytäntö on muotoutunut tässä ajassa. Vuonna 2019 yhden jäsenen kokoonpanossa ratkaistiin 13 % ja kahden jäsenen kokoonpanossa 45 % asioista eli kevennetyissä kokoonpanoissa oli lähes 60 % asioista.

Keskimääräinen käsittelyaika oli 9,1 kuukautta. Pisimpään viipyivät ympäristöä (16,4 kk), itsehallintoa (15,0 kk) ja verotusta (12,1 kk) koskevat valitukset. Sosiaali- ja terveydenhuoltoasioissa käsittelyaika oli keskimäärin 5,0 kuukautta. Lastensuojeluasioiden keskimääräinen käsittelyaika oli 6,8 kuukautta. Yhteiskunnallisesti merkittävien kaava-asioiden käsittelyaika oli 10,7 kuukautta. Asemakaava-asiat viipyivät hallinto-oikeuksissa 10,4 kuukautta. Ulkomaalaisasioiden käsittelyaika oli 10,6 kuukautta, eli

vähemmän kuin turvapaikka-asioiden käsittelyaika erikseen tarkasteltuna, joka oli 11,5 kuukautta.

Käsittelyajat vaihtelivat paitsi asiaryhmittäin myös hallinto-oikeuksien välillä. Keskimääräinen käsittelyaika oli Helsingin hallinto-oikeudessa 7,9 kuukautta ja Vaasan hallinto-oikeudessa 13,1 kuukautta. Alueelliset käsittelyaikaerot kasvoivat edellisestä vuodesta. Pisin keskimääräinen käsittelyaika poikkesi koko maan keskiarvosta 4,0 kuukautta.

Asioista 41 % ratkaistiin alle kuudessa kuukaudessa ja vanhoja, yli vuoden viipyneitä asioita oli 29 % ratkaistujen asioiden kokonaismäärästä. Vuoden lopussa oli 1 989 yli vuoden vireillä ollutta asiaa, kun vuotta aiemmin niitä oli 2 881. Yli vuoden vireillä olleita asioita oli 15 % kaikista vireillä olleista asioista. Hallinto-oikeuksien suullisten käsittelyjen määrä kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna 11 %. Suullinen käsittely järjestettiin 971 asiassa ja katselmus 28 asiassa. Kaikista suullisista käsittelyistä 50 % järjestettiin lastensuojeluasioissa.

Hallinto-oikeuksien ratkaisusta noin 19 % johti muutoksenhaun kohteena olleen päätöksen muuttamiseen tai päätöksen palauttamiseen päätöksen tehneelle viranomaiselle. Eniten muutettiin ympäristöasioita (34 %), veroasioita (26 %), rakennusasioita (19 %) ja taloudellinen toiminnan asioita (18 %). Tutkimatta jätettiin noin 11 % asioista.

Muutoksenhaku hallinto-oikeuksien päätöksistä on pysynyt melko vakaana. Vuonna 2019 noin 27 prosentissa päätöksistä on valitettu korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Korkein hallinto-oikeus on puolestaan muuttanut hallinto-oikeuden päätöstä noin 2 prosentissa valituksenalaisista päätöksistä.

Taulukko 14. Hallinto-oikeuksien toiminnallisen tuloksellisuuden tunnusluvut

	Toteutu- nut 2017	Toteutu- nut 2018	TA 2019 ta- voite/ar- vio	Tulosso- pimus tavoite/ar- vio 2019	Toteutu- nut 2019	Vertailu edelli- seen vuoteen	Vertailu tulosso- pimus tavoitteen seen
Saapuneet asiat	21 629	18 642		20 025	19 901	7 %	-1 %
Ratkaistut asiat	22 610	21 174	20 000	20 210	19 845	-6 %	-2 %
Vireillä olevat asiat	16 173	13 509		12 379	13 438	-1 %	9 %
Työmäärä ²	40 183	36 108		35 868	30 813	-15 %	-14 %
Toimintamenot, 1000 euroa	39 589	41 940		41 362	41 609	-1 %	1 %
Tuomioistuintulot, 1000 euroa	1 027	1 095			1 147	5 %	
Kustannukset, 1000 euroa	43 561	46 230			47 152	2 %	
Henkilöstömäärä, htv	520	552		538	531	-21,4	-7,2
Tuottavuus, työmäärä/htv	77	65	75	67	58	-11 %	-13 %
Taloudellisuus, euroa/työmäärä	985	1 162	1 000	1 153	1 350	16 %	17 %
Taloudellisuus, kustannukset/työmäärä	1 084	1 280			1 530	20 %	
Keskimääräinen käsittelyaika, kk	8,1	9,6	7,0	8,8	9,1	-0,5	0,3

Toimintamenoissa on mukana toimintakertomusvuoden aikana toteutunut toimintamäärärahan käyttö. Kustannustiedoissa investointihankinnat ajoittuvat eri vuosille poistojen muodossa. Kustannuksissa on mukana myös virastojen omien tukitoimintojen lisäksi osuus kunkin virastoryhmän yhteisistä talous-, henkilöstö- ja tietohallintokustannuksista. Maksullisen toiminnan laskelmat on esitetty kohdassa 1.6.

Hallinto-oikeuksien toimintamenot olivat vuonna 2019 yhteensä noin 41,6 milj. euroa, mikä on noin 1 % vähemmän kuin edellisenä vuonna. Taloudellisuustavoite on asetettu toimintamenoperusteisesti.

Hallinto-oikeudet eivät saavuttaneet toiminnalliselle tehokkuudelle asetettua tuottavuustavoitetta ja samoin taloudellisuusluku jäi asetetusta tavoitteesta. Tulostavoitteiden toteutuminen hallinto-oikeuskohtaisesti käy ilmi liitteestä B.

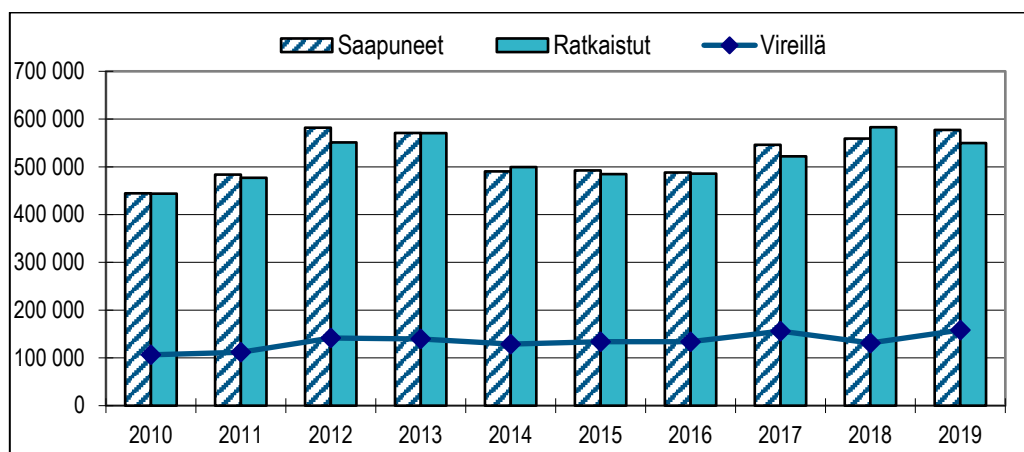
² Tuottavuus- ja taloudellisuustunnusluvut on laskettu työmäärän perusteella, jossa on otettu painokertoimien avulla huomioon asiaryhmien välinen työmääräero

Käräjäoikeudet

Käräjäoikeuksiin saapui yhteensä 577 203 asiaa eli noin 18 000 asiaa enemmän kuin edellisenä vuonna.

Käräjäoikeuksien työmäärään vaikuttaa keskeisesti rikosasioiden määrä. Vuonna 2019 käräjäoikeuksiin saapui 54 359 rikosasiaa, eli asiamäärä oli noin 7 % edellisvuotta pienempi.

Kokonaisasiamäärä kasvoi vuonna 2019 edellisestä vuodesta. Summaarisia asioita saapui 435 845 eli noin 22 000 asiaa edellisvuotta enemmän. Summaaristen asioiden määrä on lyhyessä ajassa yli kaksinkertaistunut. Vuonna 2006 saapuneita summaarisia asioita oli noin 150 000 asiaa, joten asiamäärä on melkein kolminkertainen vuoden 2006 verrattuna.

Kuva 5. Rikos- ja siviiliasiat käräjäoikeuksissa vuosina 2010–2019

Taulukko 15. Käräjäoikeuksien toiminnallisen tuloksellisuuden tunnusluvut

	Toteutu- nut 2017	Toteutu- nut 2018	TA 2019 tavoite/ arvio	Tulosso- pimus tavoite/ arvio 2019	Toteutu- nut 2019	Ver- tailu edelli- seen vuo- teen	Vertailu tulosso- pimus tavoitteen seen
Saapuneet asiat	545 986	559 278		574 478	577 203	3 %	0 %
Ratkaistut asiat	521 942	582 924	550 000	589 569	549 739	-6 %	-7 %
* Rikosasiat	51 076	56 001	50 000	59 375	55 152	-2 %	-7 %
* Laajat riita-asiat	8 972	8 279	9 000	8 620	8 272	0 %	-4 %
* Summaariset asiat	375 951	440 664	420 000	440 839	407 212	-8 %	-8 %
Vireillä olevat asiat	156 013	131 158		116 067	158 364	21 %	36 %
Työmäärä	231 181	227 693		238 083	222 818	-2 %	-6 %
Toimintamenot, 1000 euroa	134 489	136 136		138 688	140 267	3 %	1 %
Tuomioistuintulot, 1000 euroa	42 640	41 125			38 735	-6 %	
Lautamiesmenot, 1000 euroa	1 191	1 288			974	-24 %	
Kustannukset, 1000 euroa	155 456	157 415			164 276	4 %	
Henkilöstömäärä, htv	1 891	1 893		1 896	1 910	16,1	13,7
Tuottavuus, työmäärä/htv	122	120	120	126	117	-3 %	-7 %
Taloudellisuus, euroa/työmäärä	582	598	600	583	630	5 %	8 %
Taloudellisuus, kustannukset/työmäärä	672	691			737	7 %	
Keskimääräinen käsittelyaika, kk							
* Rikosasiat	4,2	4,4	4,0	4,2	4,8	0,4	0,6
* Laajat riita-asiat	13,8	9,8	9,0	9,7	9,7	-0,1	0,0
* Summaariset asiat	2,9	2,9	2,8	2,8	2,7	-0,2	-0,1
* Velkajärjestelyasiat	6,2	6,3	6,0	6,4	6,5	0,2	0,1

Toimintamenoissa on mukana toimintakertomusvuoden aikana toteutunut toimintamäärärahan käyttö. Kustannustiedoissa investointihankinnat ajoittuvat eri vuosille poistojen muodossa. Kustannuksissa on mukana myös virastojen omien tukitoimintojen lisäksi osuus kunkin virastoryhmän yhteisistä talous-, henkilöstö- ja tietohallinto-kustannuksista. Maksullisen toiminnan laskelmat on esitetty kohdassa 1.6.

Käräjäoikeuksissa käsiteltävien asioiden keskimääräinen työmäärä vaihtelee merkittävästi asiaryhmittäin ja asioiden kokonaismäärä ei kuvaa luotettavasti työmäärää. Tästä syystä työmäärää arvioidaan laskennallisena lukuna siten, että ratkaistujen asioiden lukumäärä on kerrottu kunkin asiaryhmän keskimääräistä vaativuutta kuvaavalla painokertoimella. Työmäärälaskennassa otetaan huomioon myös pitkät pääkäsittelyt, matkakäräjät ja laajennettujen kokoonpanojen käyttö.

Vuonna 2019 tuomarien istunnossa ratkaisemia siviiliasioita oli 5475 ja rikosoikeudellisissa asioissa 32 958 istunnossa tehtyä asiaratkaisua, eli istuntoasioita oli yhteensä keskimäärin 75 asiaa tuomaria kohti vuodessa. Suurin osa istunnossa ratkaistuista asioista on rikosasioita, joten tuomarien istuntoasioiden lukumäärään niillä on keskeinen vaikutus. Rikosasioiden laajuus vaihtelee merkittävästi. Tiettyjä massajuttuja voi käsitellä yli kymmenen yhden istuntopäivän aikana ja toisissa asioissa ei edes kymmenen istuntopäivää riitä yhden asian käsittelemiseksi loppuun. Vuonna 2019 kärjäoikeuksissa oli palkattuna hallinnonalan omalla rahoituksella 1 910 henkilötyövuotta. Henkilöstöä oli tulostavoitetta enemmän. Tämä selittyy pääosin sillä, että tulostavoitteiden asettamisen jälkeen joihinkin tuomioistuimiin jouduttiin osoittamaan lisähenkilöstöä.

Toteutuneet henkilötyövuodet on esitetty kärjäoikeuksittain liitteessä C.

Toimintamenot vuonna 2019 olivat 140,3 milj. euroa, kun tavoite toimintamenojen tasoksi oli 138,7 milj. euroa. Menot kasvoivat noin 1,6 milj. euroa edellisestä vuodesta.

Kärjäoikeudet eivät saavuttaneet tuottavuudelle ja taloudellisuudelle asetettuja tavoitteita. Taloudellisuustavoite on asetettu toimintamenoperusteisesti. Kärjäoikeuskohtaiset tunnusluvut on esitetty liitteessä C.

Seuraavassa on lähemmin arvioitu tuloksellisuutta asiaryhmittäin.

Rikosasiat

Vuonna 2019 saapuneiden rikosasioiden ja muiden rikosoikeudellisten asioiden sekä pakkokeino- ja sakon muuntoasioiden määrä oli 79 721 asiaa (84 023 v. 2018). Rikosasioita saapui 54 359 ja ratkaistiin 55 152, joista varsinaisia asiaratkaisuja oli 48 918.

Vuonna 2019 rikosasioita saapui 4 357 asiaa (7 %) vähemmän kuin edellisenä vuonna. Kappalemääräisesti eniten vähennystä oli liikennejuopumuksia ja pahoinpitelyitä koskeissa asioissa. Yleisimmät rikosasianimikkeet olivat varkaudet, liikenne- ja törkeät rattijuopumusasiat sekä pahoinpitelyt. Liikennejuopumusten ja törkeiden rattijuopumusasioiden osuus kaikista rikosasioista on merkittävä, niitä oli yhteensä noin 13 000 asiaa. Koko maan kaikista varsinaisista rikosasioista noin 14 % saapui Helsingin kärjäoikeuteen, jonka asiamäärä väheni noin 1 700 asialla edellisestä vuodesta.

Keskimääräinen käsittelyaika rikosasioissa oli 4,8 kuukautta eli 0,6 kuukautta tavoitetta pidempi. Käsittelyaika oli alle 3 kuukautta kahdessa kärjäoikeudessa. Käsittelyaika oli 4 kuukautta tai pidempi 13 kärjäoikeudessa, joista kolme on pääkaupunkiseudun kärjäoikeuksia (Helsingissä 7,1, Itä-Uudellamaalla 5,8, Länsi-Uudellamaalla

5,8 kuukautta). Käsittelyajan keskiarvo on laskettu kaikista asiaratkaistuista rikosasioista. Käräjäoikeuksissa vuonna 2019 ratkaistussa 18 rikosasiassa käsittelyaika oli yli 10 vuotta. Tavanomaisesti huomattavan pitkä käsittelyaika johtuu sellaisista seikoista, joihin tuomioistuinin ei voi vaikuttaa – esimerkiksi vastaaja pakoilee. Käräjäoikeuksien pisimmät käsittelyajat muodostuvat tavanomaisesti asioissa, jotka on voitu ratkaista vasta asioiden vanhentumisajan täytyttyä. Näiden asioiden käsittelyaika nostaa keskimääräistä käsittelyaikaa.

Talousarviossa tavoitteena oli, ettei yhdenkään käräjäoikeuden käsittelyaika ole yli 3 kuukautta koko maan keskiarvoa pidempi. Ahvenanmaan käräjäoikeudessa rikosasioiden keskimääräinen käsittelyaika oli maan pisin ja se oli 2,7 kuukautta koko maan keskiarvoa pidempi. Näin ollen tavoite pisimmän ja koko maan keskiarvon erotuksen osalta toteutui. Tavoitteena oli myös, että rikosasioista 45 % käsitellään alle kahdessa kuukaudessa. Tavoite ei toteutunut koko maan osalta, sillä 27 % rikosasioista ratkaistiin alle kahdessa kuukaudessa. Käräjäoikeuksittain tarkasteltuna 16 käräjäoikeutta ei saavuttanut valtakunnallista tavoitetta. Yli 9 kuukautta käsiteltyjen asioiden osuus oli koko maan osalta 11 %, eli tavoitteena ollut 10 % ei toteutunut. Helsingin käräjäoikeudessa yli 9 kk vanhoja asioita oli 21 % ratkaistuista rikosasioista, mikä oli koko maan suurin luku.

Vuoden 2019 lopussa oli 3 384 yli 12 kuukautta vireillä ollutta rikosasiaa. Vanhojen asioiden osuus oli 16,6 % kaikista vireillä olleista rikosasioista.

Sakon muuntoasioita saapui 10 782 eli noin 600 asiaa vuotta 2018 vähemmän. Saapuneiden pakkokeinoasioiden määrä kasvoi noin 900 asialla edellisestä vuodesta ja oli 10 532. Muiden rikosoikeudellisten asioiden määrä oli 4 048 asiaa. Kappalemääräisesti merkittävin nimike tässä asiaryhmässä ovat lähestymiskieltoasiat, joita vuonna 2019 saapui 1 897. Näistä perheen sisäisiä lähestymiskieltoasioita oli 82 asiaa.

Kaikkien saapuneiden rikosasioiden asiarakenne on kuvattu liitteessä D.

Vuoden 2019 aikana ratkaistuista rikosasioista haettiin muutosta noin 4 500 asiassa, joten 9 prosentissa asioista haettiin muutosta eli hieman enemmän kuin edellisenä vuonna. Käräjäoikeuksittain tarkasteltuna rikosasioiden muutoksenhakuosuus oli kertomusvuonna 6–16 %. Muissa rikosoikeudellisissa asioissa oli noin 200 valitusta, joten näissä asioissa muutoksenhakuosuus jäi muutama prosenttiin.

Vähäiset rikosasiat voidaan vastaajan suostumuksella ratkaista pääkäsittelyä toimittamatta kirjallisessa menettelyssä. Vuonna 2019 kirjallisessa menettelyssä ratkaistiin yhteensä 17 358 rikosasiaa. Kirjallisessa menettelyssä ratkaistujen asioiden osuus

kaikista rikosasioiden asia- ja käsittelyratkaisuista oli 31 %. Käräjäoikeuksittain tarkasteltuna kirjallisen menettelyn osuus vaihteli 14 prosentista 46 prosenttiin. Kirjallisen menettelyn osuuksissa olevat erot johtuvat osin asiarakenne-eroista.

Rikosasioiden kirjallinen käsittely soveltuu tyypillisesti liikenteeseen liittyvien rikosasioiden käsittelyyn. Liikennejuopumus- ja muiden liikenne rikosten osuus koko maan varsinaisten rikosasioiden juttukannasta on 33 %. Tällä on keskeinen vaikutus siihen, miten suuri osa asioista ylipäättään soveltuu kirjalliseen menettelyyn. Helsingin käräjäoikeudessa sekä liikennettä koskevien asioiden osuus (22 %) että kirjallisen menettelyn osuus (14 %) kaikista rikosasioista ovat merkittävästi maan keskiarvoa pienempiä. Kirjallisesti ratkaistujen rikosasioiden keskimääräinen käsittelyaika oli 2,6 kuukautta eli huomattavasti lyhyempi kuin suullisessa käsittelyssä ratkaistuissa asioissa, joissa käsittelyaika oli 5,8 kuukautta.

Vuonna 2019 asiaratkaistuissa rikosasioissa oli yhteensä 43 154 istuntoa, joista 9 030 istuntoa (21 %) peruuntui. Istuntojen peruuntumisprosentti kasvoi edellisestä vuodesta noin kahdella prosentilla. Muissa rikosoikeudellisissa asioissa peruuntui yhteensä noin 600 istuntoa.

Riita-asiat

Riita-asioita saapui vuonna 2019 kaikkiaan 444 606 ja niitä ratkaistiin 415 994. Riita-asioita tuli vireille noin 22 900 asiaa enemmän kuin edellisvuonna. Riita-asioiden kasvu johtui suppealla haastehakemuksella vireille tulleiden asiamäärän kasvusta.

Kaikkien vireille tulleiden siviiliasioiden asiaryhmittäinen asiarakenne on kuvattu liitteessä D.

Lain riita-asioiden sovittelusta ja sovinnon vahvistamisesta yleisissä tuomioistuimissa (394/2011) perusteella tuomioistuimet voivat käsitellä riita-asioita erillisessä sovittelumenettelyssä. Vuonna 2019 käräjäoikeudet ratkaisivat edellisen vuoden verran noin 2 200 sellaista asiaa, joissa oli tehty sovittelun aloittamispäätös. Noin puolet sovittelussa olleista asioista koski lapsen huoltoa tai tapaamisoikeutta. Sovinto saavutettu tai vahvistettu ratkaisuja kaikista sovittelussa olleista asioista oli noin 1 500 (67 %). Erillisellä sovitteluhakemuksella vireille tulleista 112 asiassa sovittelu lopetettiin tuloksettomana. Muita ratkaisuja olivat muun muassa asian jääminen sillensä.

Laajat riita-asiat

Muita kuin suppealla haastehakemuksella vireille tulleita riita-asioita saapui 8 761 asiaa, eli 180 asiaa enemmän kuin vuonna 2018. Näistä 313 oli maa- ja metsätalouden rikosasioita ja

167 koski erillistä turvaamistointia. Laajalla haastehakemuksella (L-asia) tuli vireille 8 281 riita-asiaa ja niitä ratkaistiin 8 272 asiaa. Laajalla haastehakemuksella vireille tulleista asioissa yleisimmin kyse oli perheoikeudellisista asioista (1 950). Toiseksi eniten laajat riidat koskivat toimeksiantosopimuksia (1 075).

Väestömäärään suhteutettuna saapuvien L-asioiden määrissä on kärjäoikeuksien välillä merkittäviä eroja. L-asioista 20 % saapui Helsingin kärjäoikeuteen, jonka tuomiopiirin kuuluu 12 % koko maan väestöstä.

Laajoista riita-asioista ja riitautuneista summaarisista asioista 4 093 asiaa ratkaistiin istuntokäsittelyssä. Näiden lisäksi riita-asioista istunnossa käsiteltiin 166 maa-oikeusasiaa ja 8 turvaamisasiaa. Laajoista riita-asioista 145 ratkaistiin kolmen tuomarin kokoonpanossa.

Tuomiolla ratkaistujen osuus oli 29 % ja sovintoratkaisujen osuus oli 33 % kaikista L-asioista. Sillensä muusta syystä jääneiden asioiden osuus oli 13 % ratkaistuista asioista. Muita ratkaisuja ovat muun muassa yksipuolinen tuomio (16 %) ja asia jätetty tutkimatta (5 %). Vuosittain noin kolmannes riita-asioista on päättynyt sovintoon kuluvan vuosituhannen aikana. Sovintojen osuus vaihtelee paljon kärjäoikeuksien välillä. Vuonna 2019 sovintojen osuus oli viidessä kärjäoikeudessa vähemmän kuin 30 %. Vastaavasti neljässä eniten sovintoratkaisuihin päätyneessä kärjäoikeudessa sovintojen osuus oli yli 40 %.

Keskimääräinen käsittelyaika laajoissa riita-asioissa oli 9,7 kuukautta, kun se vuotta aiemmin oli 9,8 kuukautta. Käsittelyaika oli 10 kuukautta tai enemmän kaikkiaan kuudessa kärjäoikeudessa.

Istunnossa ratkaistujen kaikkien riita-asioiden keskimääräinen käsittelyaika oli 13,3 kuukautta. Merkittävä osa istunnossa käsiteltävistä riita-asioista ratkaistaan pääkaupunkiseudun kärjäoikeuksissa, joissa istunnossa ratkaistujen asioiden keskimääräinen käsittelyaika on maan keskiarvoa pidempi. Helsingin kärjäoikeudessa istunnossa ratkaistujen riita-asioiden keskimääräinen käsittelyaika oli 21,4 kuukautta (18,5 kk v. 2018).

Vuoden 2019 lopussa oli 1 811 (28 %) yli 12 kuukautta vireillä ollutta laajaa riita-asiaa. Vanhojen asioiden määrä väheni hieman edellisen vuoden tasosta. Helsingin kärjäoikeudessa yli 12 kuukautta vireillä olleiden laajojen riita-asioiden määrä väheni noin 70 asialla edellisvuodesta.

Muutoksenhaku laajalla haastehakemuksella vireille tulleissa riita-asioissa on viime vuosina pysynyt suunnilleen samalla tasolla. Vuonna 2019 muutosta haettiin 27 prosentissa laajoista riita-asioista.

Keskimääräinen käsittelyaika kaikissa maa-oikeusasioina käsitellyissä asioissa oli 5,8 kuukautta ja varsinaisissa asiaratkaisuissa 7,2 kuukautta. Maa-oikeusasioita käsittelevien käräjäoikeuksien keskimääräiset käsittelyajat maa-oikeusasioiden asiaratkaisuissa olivat 5,2–9,5 kuukautta.

Summaariset asiat

Suppealla haastehakemuksella vireille tulevissa riita-asioissa (summaariset asiat) on tavanomaisesti kyse riidattomasta saatavasta. Vuonna 2019 summaarisia asioita saapui 435 845, kun niitä edellisellä vuonna tuli 413 147. Asioiden määrä kasvoi edellisestä vuodesta noin 22 700 asialla. Vuonna 2006 saapuneita asioita oli noin 150 000 asiaa, joten kasvua yli kymmenen vuoden takaiseen on yli 100 %.

Vireillä olevien asioiden määrä on kasvanut koko maan osalta. Vuonna 2019 summaarisia asioita ratkaistiin 407 212 eli noin 28 600 asiaa vähemmän kuin niitä saapui. Vireillä olevia asioita oli vuoden lopussa 24 % vuoden aikana saapuneiden määrään suhteutettuna.

Vuonna 2019 keskimääräinen käsittelyaika summaarisissa asioissa lyheni edellisestä vuodesta ja oli 2,7 kuukautta (2,9 kk v. 2018). Keskimääräinen käsittelyaika oli hieman lyhyempi kuin talousarviossa asetettu tavoite (2,8 kk). Seitsemässä käräjäoikeudessa oli maan keskiarvoa pidemmät käsittelyajat. Satakunnan (5,5 kk) ja Etelä-Savon (4,1 kk) käräjäoikeuksissa oli pisimmät käsittelyajat. Näin ollen 13 käräjäoikeutta käsitteli summaariset asiat keskimäärin maan keskiarvoa nopeammin.

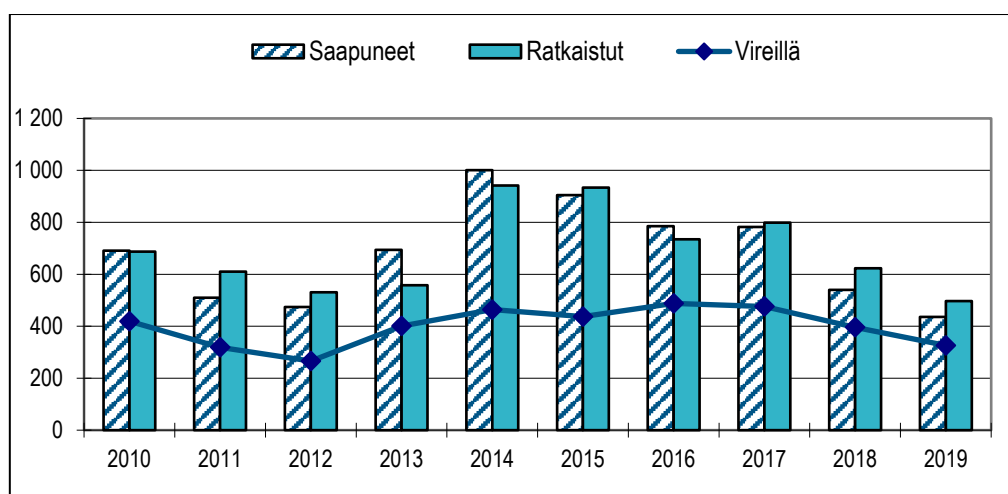
Hakemusasiat

Hakemusasioiden asiamäärät kasvoivat hieman edellisestä vuodesta. Saapuneiden asioiden määrä oli 44 475 asiaa ja niitä ratkaistiin 45 580 asiaa vuonna 2019. Saapuneista hakemusasioista avioeroasioita oli 17 553.

Insolvenssiasioita saapui 8 401 ja ratkaistiin 8 767 asiaa vuonna 2019. Insolvenssiasioista suurin osa on yksityishenkilön velkajärjestelyasioita, joita saapui 4 007. Velkajärjestelyasioiden keskimääräinen käsittelyaika oli 6,5 kuukautta eli hieman tavoitetta pidempi. Käsittelyaika oli alle 10 kuukautta kaikissa muissa käräjäoikeuksissa paitsi Ahvenanmaan käräjäoikeudessa.

Markkinaoikeus

Markkinaoikeus käsittelee asiat, jotka on säädetty sen toimivaltaan kuuluviksi laissa oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa tai muussa laissa. Asiamäärä on merkittävästi kasvanut markkinaoikeuden toiminnan käynnistämivuodesta 2002. Pääsyy lisäykseen on hankinta-asioiden kasvu ja Patentti- ja rekisterihallituksen valituslautakunnasta 1.1.2014 siirretyt teollis- ja tekijänoikeudelliset (IPR) asiat. Vuonna 2015 asiamäärä kuitenkin väheni ja vähennystä oli edelleen vuosina 2016-2018 ja samoin myös vuonna 2019.

Kuva 6. Markkinaoikeuden asiamäärien kehitys vuosina 2010–2019

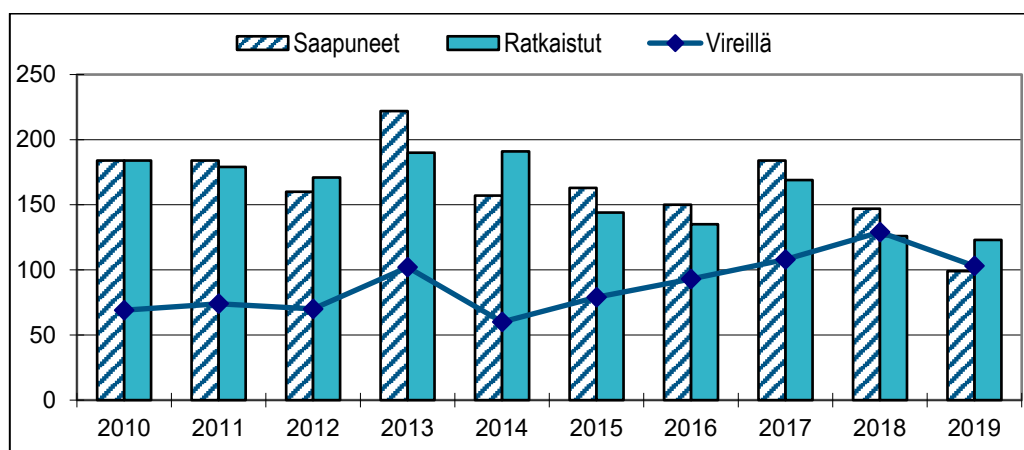
Vuonna 2019 markkinaoikeuteen saapui vähemmän asioita kuin edellisvuonna ja markkinaoikeus ratkaisi asioita 20 % edellisvuotta vähemmän ja vireillä olevien asioiden määrä väheni 18 %. Ratkaistuista asioista 72 % koski julkisia hankintoja ja 24 % IPR asioita. Keskimääräinen käsittelyaika oli 8,5 kuukautta. IPR -asioita saapui 99 asiaa ja niistä ratkaistiin 121 kappaletta. Käsittelyaika näissä asioissa oli 10,8 kuukautta. Hankinta-asiat käsiteltiin keskimäärin 7,6 kuukaudessa, kilpailunrajoitusasiat 4,8 kuukaudessa ja kuluttajansuojalain mukainen asia 14,4 kuukaudessa.

Taulukko 16. Markkinaoikeuden toiminnallisen tuloksellisuuden tunnusluvut

	To- teutu- nut 2017	Toteutu- nut 2018	TA 2019 ta- voite/ar- vio	Tulosso- pi- mus tavoite/ar- vio 2019	Toteutu- nut 2019	Vertailu edelli- seen vuoteen	Vertailu tulosso- pi- mus tavoitteen seen
Saapuneet asiat	782	540		700	436	-19 %	-38 %
Ratkaistut asiat	799	623	900	700	497	-20 %	-29 %
Vireillä olevat asiat	476	396		450	326	-18 %	-28 %
Toimintamenot, 1000 euroa	3 334	3 296		3 363	3 137	-5 %	-7 %
Tuomioistuintulot, 1000 euroa	835	868			733	-16 %	
Kustannukset, 1000 euroa	3 658	3 598			3 476	-3 %	
Henkilöstömäärä, htv	42	40		42	37	-3,8	-4,9
Tuottavuus, ratk.asia/htv	19	15	20	17	14	-12 %	-20 %
Taloudellisuus, euroa/ratk.asia	4 172	5 291	4 200	4 804	6 311	19 %	31 %
Taloudellisuus, kustannukset/ratk.asia	4 578	5 775			6 994	21 %	
Keskimääräinen käsittelyaika, kk	8,6	8,8	6,0	8,0	8,5	-0,3	0,5

Työtuomioistuin

Vuonna 2019 työtuomioistuimeen saapuneiden asioiden määrä väheni edellisen vuoden tasosta. Tuomioistuin ratkaisi asioita enemmän kuin niitä saapui, joten vireillä olevien asioiden määrä väheni.

Kuva 7. Työtuomioistuimen asiamäärien kehitys vuosina 2010–2019

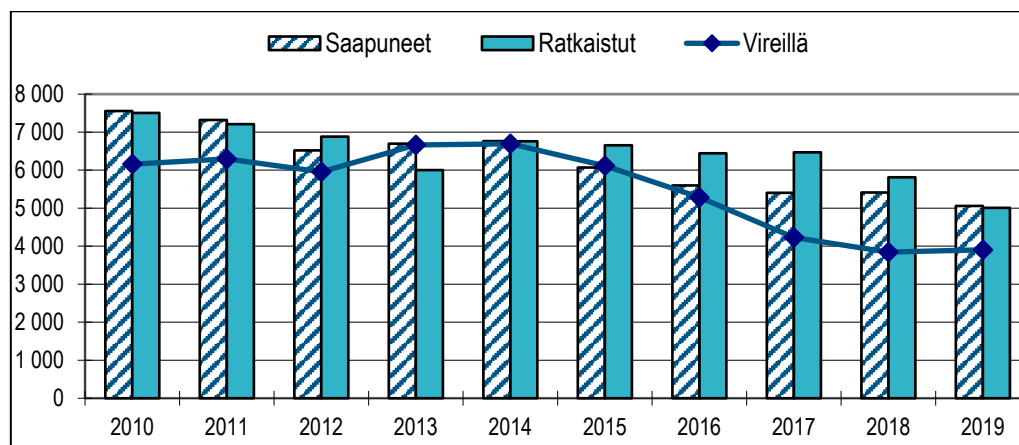
Taulukko 17. Työtuomioistuimen toiminnallisen tuloksellisuuden tunnusluvut

	Toteutunut 2017	Toteutunut 2018	TA 2019 ta- voite/ar- vio	Tulosso- pimus ta- voite/ar- vio 2019	Toteutunut 2019	Vertailu edelli- seen vuoteen	Vertailu tulosso- pimus tavoit- teeseen
Saapuneet asiat	184	147		140	99	-33 %	-29 %
Ratkaistut asiat	169	126	200	180	123	-2 %	-32 %
Vireillä olevat asiat	108	129		80	103	-20 %	29 %
Toimintamenot, 1000 euroa	894	995		1 112	1 094	10 %	-2 %
Tuomioistuintulot, 1000 euroa	311	230			222	-4 %	
Kustannukset, 1000 euroa	962	1089			1 261	14 %	
Henkilöstömäärä, htv	9	9		9	10	1,0	0,6
Tuottavuus, ratk.asia/htv	19	14	20	20	13	-13 %	-36 %
Taloudellisuus, euroa/ratk.asia	5 288	7896	5 200	6 175	8 897	13 %	44 %
Taloudellisuus, kustannukset/ratk.asia	5 692	8 639			10 251	19 %	
Keskimääräinen käsittelyaika, kk	6,3	7,6	6,0	8,0	9,7	2,1	1,7

Työtuomioistuimen toimintamenot olivat noin 1,1 milj. euroa vuonna 2019. Työtuomioistuin ei saavuttanut tuottavuudelle, taloudellisuudelle ja käsittelyajalle asetettuja tavoitteita.

Vakuutusoikeus

Vakuutusoikeuteen saapuneiden asioiden määrä väheni edellisvuoden tasosta. Vanhojen, yli 12 kuukautta vireillä olleiden asioiden määrä kasvoi edellisestä vuodesta ja oli 447 asiaa.

Kuva 8. Vakuutusoikeuden asiamäärien kehitys vuosina 2010–2019

Taulukko 18. Vakuutusoikeuden toiminnallisen tuloksellisuuden tunnusluvut

	Toteutunut 2017	Toteutunut 2018	TA 2019 ta-voite/arvio	Tulosso-pimus ta-voite/arvio 2019	Toteutunut 2019	Vertailu edelli-seen vuoteen	Vertailu tulosso-pimus tavoit-teeseen
Saapuneet asiat	5 406	5 411		5 500	5 059	-7 %	-8 %
Ratkaistut asiat	6 469	5 811	7 000	6 000	5 006	-14 %	-17 %
Vireillä olevat asiat	4 230	3 845		3 000	3 904	2 %	30 %
Toimintamenot, 1000 euroa	8 111	7 940		8 166	8 278	4 %	1 %
Tuomioistuintulot, 1000 euroa	40	32			50	60 %	
Kustannukset, 1000 euroa	8 759	8 633			9 235	7 %	
Henkilöstömäärä, htv	108	105		111	111	5,5	-0,2
Tuottavuus, ratk.asia/htv	60	55	65	54	45	-18 %	-16 %
Taloudellisuus, euroa/ratk.asia	1 254	1 366	1 250	1 361	1 654	21 %	22 %
Taloudellisuus, kustannukset/ratk.asia	1 354	1 486			1 845	24 %	
Keskimääräinen käsittelyaika, kk	11,8	9,7	11,0	9,0	9,6	-0,1	0,6

Vakuutusosoikeuden toimintamenot olivat noin 8,3 milj. euroa. Vakuutusosoikeus ei säävuttanut tuottavuudelle, taloudellisuudelle ja käsittelyajalle asetettuja tavoitteita.

Vakuutusosoikeuden keskimääräinen käsittelyaika pysyi edellisen vuoden tasolla ja oli 9,6 kuukautta. Vakuutusosoikeuden ratkaisemat asiat koskevat lähes poikkeuksetta yksittäisen kansalaisen toimeentuloa, joten käsittelyajan tulisi edelleen olla lyhyempi. Vakuutusosoikeuden toimintaa on kehitetty sisäisin toimenpitein ja lisäksi kohdennettu määräaikaista tuomareita, josta johtuen käsittelyaikoja on saatu lyhennettyä. Vakuutusosoikeuslain muutos tuli voimaan 1.1.2016 lukien. Muutoksen yhtenä tavoitteena on tehostaa ratkaisutoimintaa.

1.3.4.3 Tuomioistuinten henkisten voimavarojen hallinta- ja kehittyminen

Oikeusministeriön tehtävänä oli yhteistyössä tuomarinkoulutuslautakunnan kanssa kehittää tuomioistuinten henkilöstölle suunnattua täydennyskoulutusta. Tuomioistuimille järjestettiin monipuolista koulutusta. Tuomarikoulutuksen painopistealue oli lainkäyttöhenkilöstön osaamisen kehittäminen. Tarjolla oli tuomareiden perusosaamista tukevaa, muun muassa talousrikosoikeuteen ja sovitteluun liittyvää koulutusta. Lisäksi vuonna 2019 uudistettiin tulevaa koulutustarjontaa ja laadittiin ensimmäinen tuomioistuinlaitoksen osaamisen kehittämisen strategia.

Työtyytyväisyyskysely (VMbaro) tehdään tuomioistuimissa joka toinen vuosi. Vuonna 2019 toteutetun kyselyn perusteella työtyytyväisyys on hyvällä tasolla hallinto-oikeuksissa. Käräjäoikeuksissa työtyytyväisyysindeksi oli 3,44, hovioikeuksissa 3,50 ja hallinto-oikeuksissa 3,54.

Tiedot henkisten voimavarojen hallinnasta ja kehittymistä ovat liitteessä F.

1.3.5 Oikeudelliset palvelut ja julkinen oikeusapu

1.3.5.1 Vaikuttavuus

Oikeusavun, talous- ja velkaneuvonnan ja yleisen edunvalvonnan tavoitteena on, että jokainen saa tarpeellisen avun oikeudelliseen ja velkaantumiseen liittyvän ongelmansa ratkaisuun, vaikka hänen taloudellinen asemansa olisi heikko. Väestön ikääntyminen, heikentyneestä taloustilanteesta aiheutuva syrjäytyminen ja asiakaskunnan kansainvälistyminen lisäävät palvelutarvetta.

Kuluttajariitalautakunta linjaa kuluttajaoikeutta vakiintuneella ratkaisukäytännöllään sekä vähentää tuomioistuimiin saapuvien asioiden määrää. Talouden kasvu, hyödykkeiden monipuolistuminen, uusien hyödykkeiden tulo markkinoille sekä kuluttajien erilaisten hankintojen voimakas kasvu lisäävät palvelutarvetta.

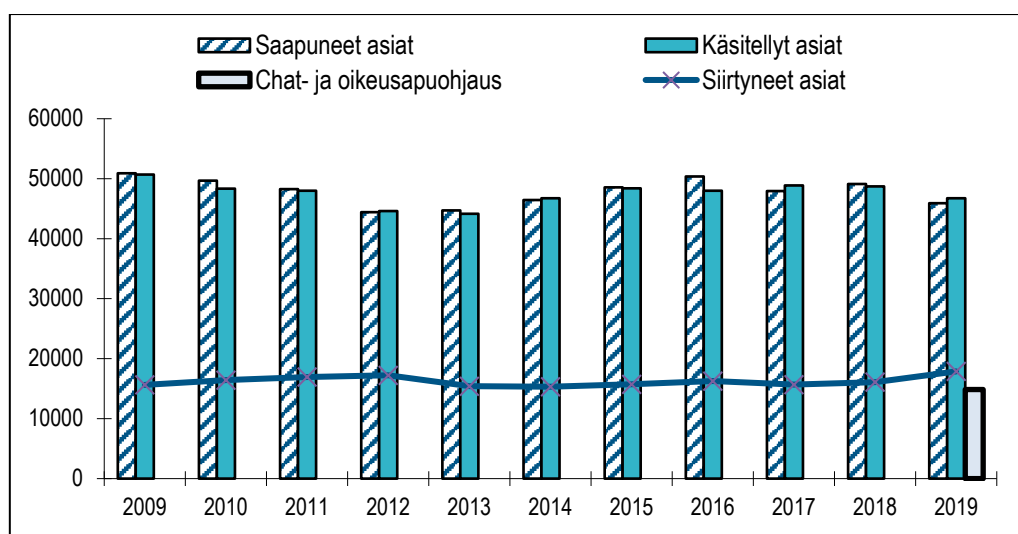
1.3.5.2 Julkisen oikeusavun, talous- ja velkaneuvonnan yleisen edunvalvonnan ja kuluttajariitalautakunnan toiminnallinen tehokkuus

Talous- ja velkaneuvonnan tehtävät siirtyivät kunnilta ja aluehallintovirastoilta oikeusaputoimistoihin 1.1.2019. Palveluiden alueellisesta järjestämisestä vastaavat oikeusapu- ja edunvalvontapiirit ja palvelua tuottavat oikeusaputoimistot. Palvelun yleinen johto, ohjaus ja valvonta siirtyivät työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalta Kilpailu- ja kuluttajavirastolta oikeusministeriöön.

Talous- ja velkaneuvonnan tehtävien siirto ja yleinen organisointi oikeusaputoimistoihin menivät pääosin hyvin, mutta olivat työmäärältään merkittäviä ja arvioitua suurempia. Lisäksi oikeusaputoimistoissa oli henkilöstön vaihtuvuutta ja myös rekrytointihaasteita uusien henkilöiden palkkaamisessa. Oikeusaputoimistojen tuloksessa nämä ilmenevät niin oikeusapuasioiden määrän vähenemisenä kuin myös arvioitua heikompiina tunnuslukuina.

Vuonna 2019 oikeusaputoimistoihin saapui yli 3 000 asiaa edellistä vuotta vähemmän (-7 %). Oikeusaputoimistoissa käsiteltiin noin 46 700 asiaa, mikä on lähes 2 000 asiaa edellistä vuotta vähemmän (- 4 %). Oikeusapuohjaus- ja chat- palvelua annettiin lähes 15 000 kertaa. Kansainvälistä suojelua hakeneille turvapaikanhakijoille annettiin noin 2 700 oikeusapupäätöstä (3 300 vuonna 2018).

Oikeusaputoimistoihin saapuneista asioista 87 prosenttia oli siviili- ja hallinto-oikeudellisia asioita (87 prosenttia vuonna 2018) ja 13 prosenttia oli rikosasioita (13 prosenttia vuonna 2018).

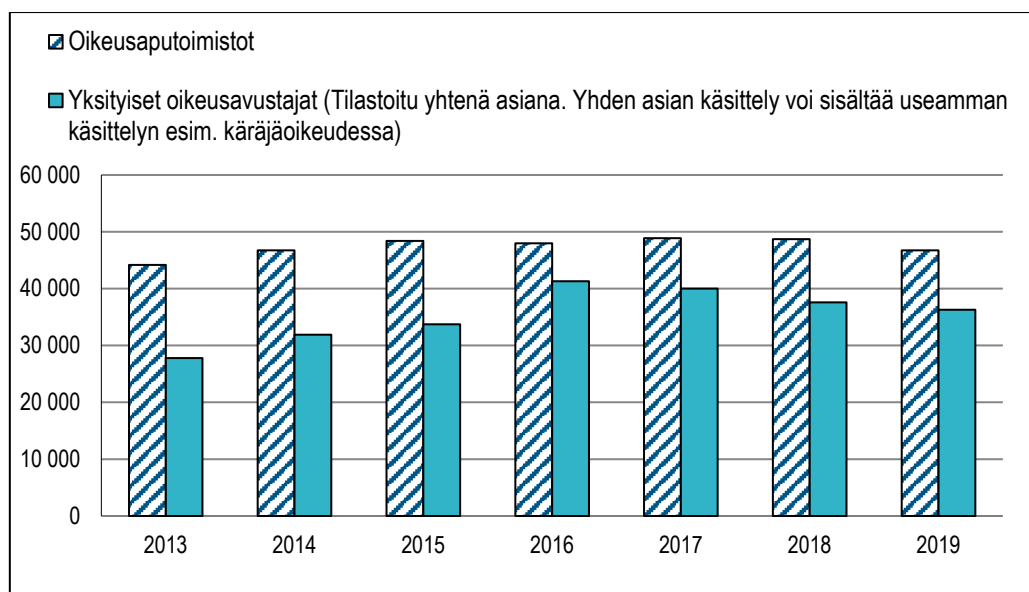
Kuva 9. Oikeusaputoimistojen työtilanteen kehitys vuosina 2009–2019

Oikeusaputoimistojen käsittelemistä asioista puhelinneuvonnan osuus oli 29 prosenttia (29 prosenttia vuonna 2018), muun oikeudellisen neuvonnan osuus oli 15 prosenttia (16 prosenttia vuonna 2018), asiakirjan laatimiseen päättäneiden asioiden osuus oli 19 prosenttia (18 prosenttia vuonna 2018), tuomioistuimissa käsiteltiin 19 prosenttia asioista (20 prosenttia vuonna 2018) ja loput 18 prosenttia asioista (17 prosenttia vuonna 2018) päätyivät joko hallintoviranomaisen käsittelyyn tai muuhun toimenpiteeseen. Tyypillisiä tuomioistuinkäsittelyyn meneviä riita-asioita olivat lasten huoltoon ja elatukseen liittyvät asiat.

Oikeusaputoimiston käsittelemistä riitaisista asioista 12 prosentissa (5 423 kappaletta) päädyttiin sovintoon (11 prosenttia vuonna 2018). Yli puolet (65 prosenttia) sovinoista tehtiin avioliitto- ja perheoikeudellisissa sekä perintöoikeudellisissa asioissa. Oikeusaputoimistojen oikeusapuohjaus- ja chat-palveluun tulleista yhteydenotoista 45 prosenttia päättyi neuvoon eikä vaatinut jatkotoimenpiteitä (46 prosenttia vuonna 2018).

Asiakkaan taloudellisen aseman perusteella oikeusapua annetaan korvauksetta tai osakorvausta vastaan. Tietyissä erityistilanteissa asiakasta voidaan palvella myös täyttä korvausta vastaan. Vuonna 2019 oikeusaputoimistojen hoitamista asioista 74 prosenttia (74 prosenttia vuonna 2018) hoidettiin korvauksetta, 20 prosenttia (20 prosenttia vuonna 2018) osakorvausta ja 6 prosenttia (6 prosenttia vuonna 2018) täyttä korvausta vastaan.

Oikeusapupalvelun saatavuutta seurataan jonotusajan kautta. Jonotusajalla kartoitetaan, missä ajassa asiakas ajan varattuaan saa tapaamisajan oikeusavustajalle. Oikeusaputoimistojen keskimääräinen jonotusaika oli 13 päivää (12 päivää vuonna 2018).

Kuva 10. Julkisessa oikeusavussa hoidettujen asioiden määrä vuosina 2013-2019

Talous- ja velkaneuvontaa annettiin noin 40 000 asiaan. Talous- ja velkaneuvontapalveluiden tarvetta lisäävät kotitalouksien talousongelmat ja kansalaisten velkaantuminen. Kuluttajaluotot olivat yleisin velkaantumisen muoto päättyneissä asioissa. Talous- ja velkaneuvonnan toiminnallisen tuloksellisuuden tunnuslukuja kehitetään vuoden 2020 aikana.

Taulukko 19. Oikeusaputoimistojen toiminnallisen tuloksellisuuden tunnusluvut

	Toteutunut 2017	Toteutunut 2018	TA 2019 Arvio/tavoite	Tulosopimustavoite 2019	Toteutunut 2019	Vertailu edelliseen vuoteen	Vertailu tulosopimustavoitteeseen
Oikeusaputoimistot							
Saapuneet asiat, kpl	47 942	49 114	53 000	50 807	45 907	- 7 %	- 10 %
Käsitellyt asiat, kpl	48 872	48 710	53 000	50 822	46 738	- 4 %	- 8 %
Oikeusapupäätökset, kpl	26 029	26 302	26 000	24 175	22 674	- 14 %	- 6 %
Oikeusapuohjaus, kpl	7 511	6 352	8 500		14 862 ³		
Jonotusaika, pv	11,4	12,3	11	11	13,4	1,1 pv	2,4 pv
Toimintamenot, brutto (1000 euroa)	27 880	27 801		28 421	27 862	0 %	- 2 %
Tulot, 1000 euroa	4 816	4 665	5 200	4 710	4 409	- 5 %	- 6 %

³ Toteutuma luku sisältää oikeusapuohjauksen ja chat-palvelun

	Toteutu- nut 2017	Toteutu- nut 2018	TA 2019 Arvio/ tavoite	Tulosso- pimusta- voite 2019	Toteutu- nut 2019	Vertailu edelli- seen vuoteen	Vertailu tulosso- pimusta- voittei- seen
Toimintamenot⁴, netto (1000 euroa)	23 064	23 136		23 711	23 453		- 1 %
Kustannukset, 1000 euroa	32 228	31 372			32 664	4 %	
Henkilöstömäärä, htv	429	418		420	406	- 12 htv	- 14 htv
Tuottavuus, työmäärä/htv	418	416	465	436	408	- 2 %	- 6 %
Taloudellisuus, euroa/työmäärä	129	133	122	130	142	7 %	9 %
Taloudellisuus, kustannukset/työmäärä	149	150			191	31 %	
Talous- ja velkaneuvonta⁵							
Käsitellyt asiat, kpl			10 000		16 318		
Talousneuvonta, kpl	14 311	16 100	20 000		24 002	49 %	
Toimintamenot (1000 euroa)	8 497	8 717			9 417		
Kustannukset, 1000 euroa					13 242		
Henkilömäärä, htv	162	152			164		
Tuottavuus, käsitelty asia/htv			188		245		
Taloudellisuus, euroa/käsitelty asia			291		234		
Taloudellisuus, kustannukset/käsitelty asia					328		

Oikeusaputoimistojen tulostavoitteiden toteutuminen on esitetty liitteessä E. Maksullisen toiminnan laskelmat on esitetty kohdassa 1.6.

1.3.5.3 Yleinen edunvalvonta

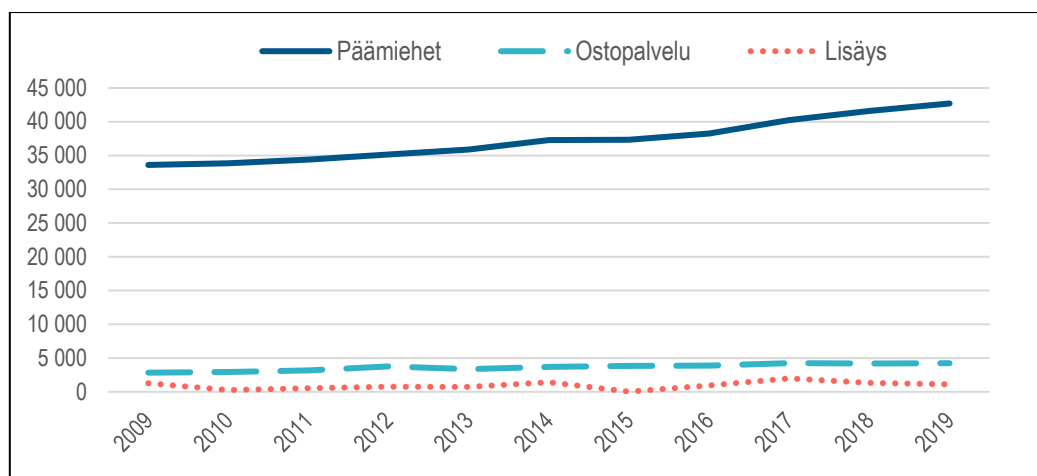
Vuonna 2019 yleisen edunvalvonnan päämiesmäärä oli noin 42 700 päämiestä, mikä on noin 1 000 päämiestä edellistä vuotta enemmän (3 %). Tämä sisältää sekä omana toimintana että ostopalveluina hoidettavien päämiesten määrän. Väestön ikääntymisen lisää edunvalvontapalveluiden tarvetta. Edunvalvontatoimistossa hoidettiin noin 38 500 päämiehen edunvalvonta. Edunvalvontatoimistojen hoitamista päämiehistä täysi-ikäisiä oli noin 34 900 (91 %). Yli 65- vuotiaiden osuus on 47 prosenttia päämiehistä. Alle 18-vuotiaiden osuus on 9 prosenttia päämiehistä.

⁴ Oikeusavun ja talous- ja velkaneuvonnan luvuissa ei ole mukana keskitetysti maksettujen talous- ja henkilöstöhallintopalveluja eikä ICT-menoja. Oikeusapu- ja edunvalvontapiirien ja kuluttajariitalautakunnan toimintamenomäärärahmomentin kokonaiskäyttö on esitetty tilinpäätöksen liitteessä 2 (Nettoutetut tulot ja menot).

⁵ Vertailutietoa edellisiltä vuosilta puuttuu osittain, koska tilastointitapa muuttui vuoden 2019 alussa. Talousneuvonta sisältää myös ennakoidun talousneuvonnan. Toteutumatiedot vuosilta 2017 ja 2018 ovat kuntien aikaiselta toiminnalta.

Taulukko 20. Edunvalvontatoimistojen toiminnallisen tuloksellisuuden tunnusluvut

	Toteutu- nut 2017	Toteutu- nut 2018	TA 2019 Arvio/ tavoite	Tulosso- pimusta- voite 2019	Toteutu- nut 2019	Vertailu edelli- seen vuoteen	Vertailu tulosso- pimusta- voittei- seen
Päämiehet	40 262	41 595	42 000	43 588	42 710	3 %	- 2 %
- edunvalvontatoimistot	36 012	37 409	37 700	39 236	38 468	3 %	- 2 %
- ostopalvelu (arvio)	4 120	4 186	4 300	4 352	4 242	1 %	- 3 %
Uudet päämiehet	6 959	7 277		6 857	7 191	- 1 %	5 %
- edunvalvontatoimistot	6 306	6 578		6 258	6 578	0 %	5 %
- ostopalvelu (arvio)	722	699		599	613	- 12 %	2 %
Toimintamenot ⁶ , 1000 euroa	29 604	30 884		32 386	32 482	5 %	0 %
Tulot (mom. 25.10.15), 1000 euroa	24 834	25 517	26 000	26 077	26 894	5 %	3 %
Kustannukset, 1000 euroa	32 972	34 070			38 511	12 %	
Henkilömäärä, htv	547	560		576	579	19 htv	3 htv
Tuottavuus, päämies/htv	66	67	67	68	66	- 1 %	- 3 %
Taloudellisuus, euroa/päämies	735	743	765	743	761	2 %	2 %
Taloudellisuus, kustannukset/päämies	819	754			902	20 %	

Kuva 11. Päämiesten määrän kehitys vuosina 2009–2019

⁶ Luvuissa ei ole mukana keskitetysti maksettujen talous- ja henkilöstöhallintopalveluja eikä ICT-menoja. Oikeusapu- ja edunvalvontapiirien ja kuluttajariitalautakunnan toimintamenomääräraha-momentin kokonaiskäyttö on esitetty tilinpäätöksen liitteessä 2 (Nettoutetut tulot ja menot).

Edunvalvontatoimistojen tulostavoitteiden toteutuminen on esitetty liitteessä E. Maksullisen toiminnan laskelmat on esitetty kohdassa 1.6.

1.3.5.4 Kuluttajariitalautakunta

Vuonna 2019 kuluttajariitalautakuntaan saapui noin 6 900 asiaa, mikä on noin 650 asiaa edellistä vuotta enemmän (10 %). Lautakunnassa käsiteltiin noin 6 200 asiaa, mikä on noin 800 asiaa edellistä vuotta enemmän (15 %). Lautakunnan keskimääräinen käsittelyaika kaikissa päättämistavoissa oli noin 13 kuukautta, mikä on edellisen vuoden tasoa. Lautakunnan toiminnan kehittämistä jatketaan mm. valitusten käsittelyprosessin nopeuttamiseksi.

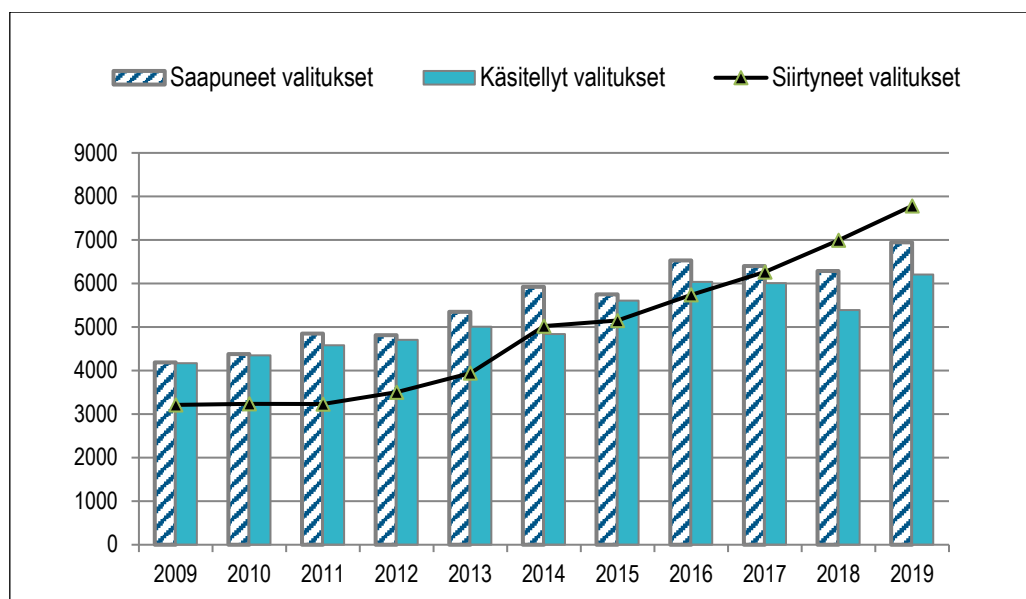
Yksinkertaisessa käsittelyssä ratkaistiin 29 prosenttia (27 prosenttia vuonna 2018) päättyneistä valituksista. Sovintojen, joihin lasketaan myös valituksesta luopuminen, osuus päättyneistä valituksista oli 28 prosenttia (31 prosenttia vuonna 2018).

Ratkaisupyynnön noudattamisaste niistä suosituksista, joista oli saatu tieto, oli 73 prosenttia (69 % vuonna 2018).

Taulukko 21. Kuluttajariitalautakunnan toiminnallisen tuloksellisuuden tunnusluvut

	Toteutunut 2017	Toteutunut 2018	TA 2019 Arvio/ tavoite	Tulosso- pimusta- voite 2019	Toteutunut 2019	Vertailu edelli- seen vuoteen	Vertailu tulosso- pimusta- voittei- seen
Saapuneet asiat, kpl	6 402	6 289	6 600	6 550	6 946	10 %	6 %
Käsitellyt valitukset, kpl	6 007	5 391	6 900	6 150	6 208	15 %	1 %
Käsittelyaika, kk	11,2	13,2	9,0	10,9	12,8	- 0,4	1,9 kk
Toimintamenot ⁷ , 1000 euroa	2 328	2 530		2 570	2 627	4 %	2 %
Kustannukset, 1000 euroa	2 333	2 653			3060	15 %	
Henkilömäärä, htv	35	37		37	38	1 htv	1 htv
Tuottavuus, käsitelty asia/htv	172	144	186	166	162	13 %	- 2 %
Taloudellisuus, euroa/käsitelty asia	388	469	363	418	423	- 10 %	1 %
Taloudellisuus, kustannukset/käsitelty asia	388	492			493	0,2 %	

⁷ Luvuissa ei ole mukana keskitetysti maksettujen talous- ja henkilöstöhallintopalveluja eikä ICT-menoja. Oikeusapu- ja edunvalvontapiirien ja kuluttajariitalautakunnan toimintameno määräraha-momentin kokonaiskäyttö on esitetty tilinpäätöksen liitteessä 2 (Nettoutetut tulot ja menot).

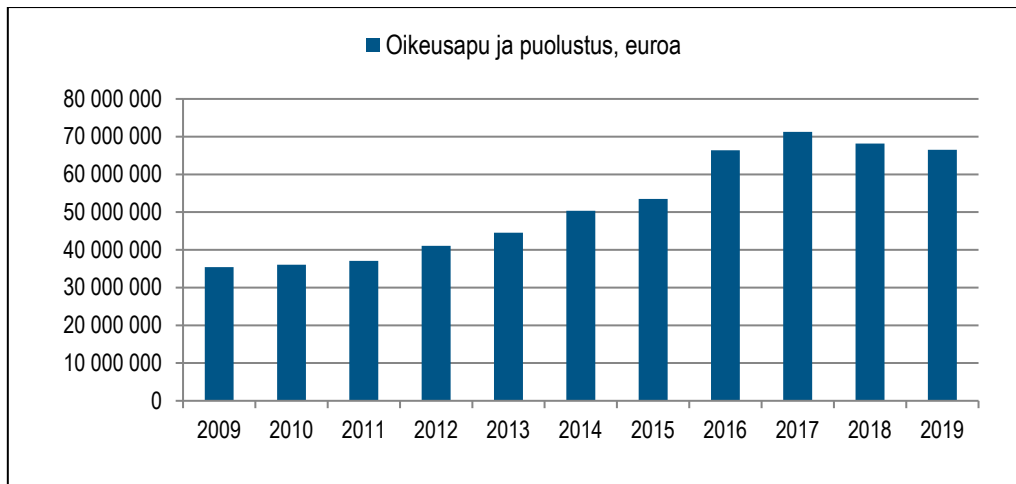

Kuva 12. Kuluttajariitalautakunnan valitusmäärien kehitys vuosina 2009–2019

1.3.5.5 Yksityisille oikeusavustajille maksettavat korvaukset

Vuonna 2019 momentin 25.10.50 kokonaismenot oikeusministeriön kirjanpitoyksikössä olivat noin 76,4 miljoonaa euroa, mikä on 2 % edellistä vuotta vähemmän (77,8 miljoonaa euroa vuonna 2018). Vuonna 2019 oikeusapuasioiden menot olivat noin 66,5 miljoonaa euroa, mikä on 2 % edellistä vuotta vähemmän (68,2 miljoonaa euroa vuonna 2018).

Julkisen oikeusavun asianhallintajärjestelmästä saadun tiedon mukaan yksityiset oikeusavustajat hoitivat 36 301 asiaa vuonna 2019 (37 600 asiaa vuonna 2018). Yhden asian käsittely voi sisältää useamman käsittelyn esim. käräjäoikeudessa ja hovioikeudessa. Yksityisten avustajien hoitamista oikeusapuasioista 64 % oli rikosasioita (61 % vuonna 2018). Ulkomaalaislainmukaisia asioita oli 15 % (18 % vuonna 2018). Avio- liitto- ja perheoikeudellisia asioita oli 12 % (11 % vuonna 2018).

Kuva 13. Yksityisille oikeusavustajille maksetut palkkio- ja kulukorvaukset oikeusapuasioissa vuosina 2009–2019

Yksityishenkilön velkajärjestelylain mukaiset korvaukset olivat noin 2,1 miljoonaa euroa, mikä on 2 % edellisestä vuodesta vähemmän (2,6 miljoonaa euroa vuonna 2018). Syytteestä vapautettujen oikeudenkäyntikulujen korvaukset olivat noin 7,0 miljoonaa euroa, mikä on 9 % edellisestä vuodesta enemmän (6,4 miljoonaa euroa vuonna 2018). Konkurssilain mukaiset julkisselvittäjien palkkiot olivat noin 0,8 miljoonaa euroa (0,7 miljoonaa euroa vuonna 2018).

1.4 Tilinpäätösanalyysi

1.4.1 Rahoituksen rakenne

Oikeusministeriön kirjanpitoyksikön menoihin oli käytettävissä kertomusvuonna oikeusministeriön pääluokan 25 määrärahoja yhteensä 618,7 miljoonaa euroa (597,0 miljoonaa euroa v. 2018). Määrärahoista 524,4 miljoonaa euroa on vuoden 2019 talousarviossa myönnettyjä määrärahoja ja 94,4 miljoonaa euroa edelliseltä vuodelta siirrettyjä määrärahoja. Oikeusministeriön kirjanpitoyksikön talousarviorahoituksen rakenne ja käyttö on esitetty taulukossa 22.

Käytettävissä olleista määrärahoista virastojen toimintamenomäärärahoja oli yhteensä 469,3 miljoonaa euroa (461,6 miljoonaa euroa v. 2018). Virastojen toimintamenojen lisäksi käytettävissä olivat seuraavat määrärahat suurimmasta pienimpään: yksityisille oikeusavustajille maksettavat korvaukset, vaalimenot, oikeusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot, erityismenot, avustukset, toimisto- ja viestintäjärjestelmien ylläpito sekä hallinnonalan tuottavuusmääräraha.

Muiden pääluokkien määrärahoja oli käytettävissä yhteensä 2,0 miljoonaa euroa (1,6 miljoonaa euroa v. 2018). Tähän sisältyy valtioneuvoston kanslian Suomen EU-puheenjohtajuuden määrärahaa 498 000 euroa (vuodelle 2019 käyttöön asetettua määräraha 479 000 euroa ja vuodelta 2018 siirtynyttä määrärahaa 19 000 euroa) ja Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkamenoihin asetettu määrärahaa 47 000 euroa. Valtiovarainministeriön hallinnonalan määrärahoja oli käytettävissä osamisen kehittämiseen tarkoitettuja koulutuskorvauksia 179 000 euroa, kansallisen tekoälyohjelma Auroran esiselvitykseen 66 000 euroa lisättynä arvonnalisäveroilla ja sähköisen lausuntomenettelyn kautta tulleiden lausuntojen analysointiin ja raportointiin luonnollisen kielen analyysin keinoin 49 000 euroa lisättynä arvonnalisäveroilla. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan määrärahaa oli käytettävissä Nuortenideat.fi-palvelun ylläpitoon ja kehittämiseen 36 000 euroa. Työ- ja elinkeinoministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonaloilta oli käytettävissä palkkaperusteisia työllistämistukimäärärahoja yhteensä 1,1 miljoonaa euroa. Lisäksi työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalta oli käytettävissä korvaus talous- ja velkaneuvonnan järjestämisestä 1000 euroa.

Taulukko 22. Oikeusministeriön kirjanpitoyksikön talousarviorahoituksen rakenne ja käyttö vuonna 2019

	Edellisiltä vuosilta siirt. määrärahat	Vuoden 2019 talousarvio (TA+LTA)	Käytettävissä yhteensä v. 2019	Käytetty vuonna 2019	Siirretty vuodelle 2020
Virastojen toimintamenot	94 294 855	374 975 693	469 270 548	395 728 090	73 542 458
Arvonnalisäveromenot		17 721 642	17 721 642	17 721 642	
Erityismenot		10 891 945	10 891 945	10 837 190	
Hallinnonalan tuottavuusm.	91 113	245 000	336 113	292 436	43 678
Toimisto- ja viestintäjärjest.	0	2 505 000	2 505 000	2 091 361	413 639
Vaalimenot		35 317 000	35 317 000	34 875 007	
Avustukset		8 342 000	8 342 000	8 342 000	
Yksityisille oikeusavustajille maksettavat korvaukset		74 355 000	74 355 000	76 383 053	
Oikeusministeriön hallinnonala yhteensä	94 385 968	524 353 281	618 739 249	546 270 779	73 999 774
Valtioneuvoston kanslia	65 301	486 081	551 382	473 837	77 545
Valtiovarainministeriö	114 814	206 593	321 407	321 407	0
Opetus- ja kulttuuriministeriö		36 482	36 482	35 391	
Työ- ja elinkeinoministeriö	1 163	789 324	790 487	790 487	0
Sosiaali- ja terveysministeriö		263 734	263 734	263 734	
Muut hallinnonalat yht.	181 278	1 782 214	1 963 492	1 884 856	77 545
Määrärahat yhteensä	94 567 246	526 135 494	620 702 741	548 155 634	74 077 319

1.4.2 Talousarvion toteutuminen

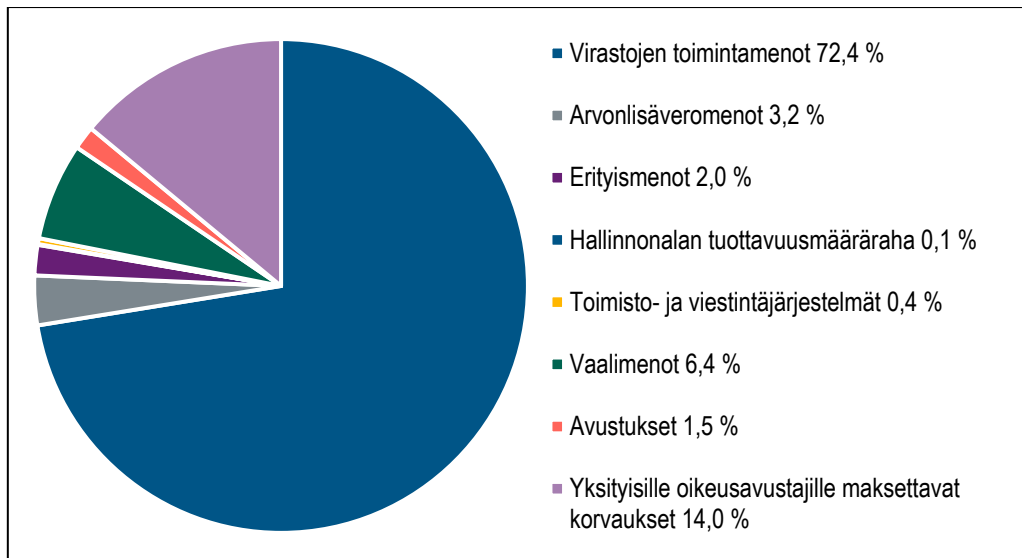
Tuloarviot

Oikeusministeriön kirjanpitoyksikön luvun 12.25 tuloja kertyi kertomusvuonna yhteensä 69,9 miljoonaa euroa (71,1 miljoonaa euroa v. 2018). Talousarvion tuomioistuintulojen alkuperäinen tuloarvio oli 45,8 miljoonaa euroa. Momentilta vähennettiin neljännessä lisätalousarviossa 3,0 miljoonaa euroa. Tuloarvio 42,8 miljoonaa euroa alittui 47 000 eurolla. Vuoden 2018 kertymään nähden tuomioistuintulot vähenivät 2,5 miljoonaa euroa. Tämä selittyy pääosin käräjäoikeuksien laskuttamien oikeudenkäyntimaksujen vähenemisestä. Laskutus perustuen muuhun yksipuolisella tuomiolla ratkaistuun oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 3 §:ssä tarkoitettuun riita-asiaan väheni 1,9 miljoonaa euroa 2,8 miljoonaan euroon (4,7 miljoonaa euroa vuonna 2018). Yleisen edunvalvonnan tuloarvio oli 26,0 miljoonaa euroa. Tulot kasvoivat varainhoitovuonna 1,4 miljoonaa euroa ollen 0,9 miljoonaa euroa budjetoitua enemmän, yhteensä 26,9 miljoonaa euroa (25,5 miljoonaa euroa v. 2018).

Muiden lukujen ja osastojen osalta kirjanpitoyksikön tulot olivat yhteensä 443 000 euroa (725 000 euroa v. 2018). Muutos koostuu pääosin vuonna 2018 tehdystä siirrettyjen määrärahojen peruutuksesta. Arvonlisäverotulot ja oikeusministeriön hallinnonalan muut tulot pysyivät vuoden 2018 tasolla.

Määrärahat ja siirretyt määrärahat

Pääluokan 25 määrärahoja käytettiin oikeusministeriön kirjanpitoyksikössä 546,3 miljoonaa euroa (500,3 miljoonaa euroa v. 2018). Tästä virastojen toimintamenojen osuus on 72,4 prosenttia (kuva 14). Virastojen toimintamenomäärärahoja käytettiin 395,7 miljoonaa euroa (367,0 miljoonaa euroa v. 2018). Oikeusministeriön pääluokan muita määrärahoja käytettiin yhteensä 150,5 miljoonaa euroa (133,3 miljoonaa euroa v. 2018). Oikeusministeriön kirjanpitoyksikön määrärahojen käyttö on esitetty taulukossa 22.

Kuva 14. Oikeusministeriön kirjanpitoyksikön oman hallinnonalan talousarviorahoituksen käyttö vuonna 2019

Nettobudjetoiduille toimintamenomomenteille kirjattiin varainhoitovuoden aikana tuloja yhteensä 8,9 miljoonaa euroa eli 1,6 miljoonaa talousarviota enemmän. Arvioidut bruttotulot ylitettiin seuraavilla toimintamenomomenteilla: oikeusministeriö (85 000 euroa), oikeusministeriön yhteydessä toimivat viranomaiset (206 000 euroa), muut tuomioistuimet (2,1 miljoonaa euroa). Muiden tuomioistuinten merkittävä ylitys koostuu pääosin syyttäjälaitokselta vuonna 2019 laskutetuista AIPA syyttäjälaitoksen ja yleisten tuomioistuinten asian- ja dokumentinhallinnan tietojärjestelmän omarahoitusosuuksista. Arvioidut bruttotulot alitettiin seuraavilla toimintamenomomenteilla: korkein oikeus (-5 000 euroa), oikeusapu- ja edunvalvontapiirit ja kuluttajariitalautakunta (-783 000 euroa). Korkeimman hallinto-oikeuden bruttotulot olivat talousarvion tasolla.

Momentilta 25.01.50 myönnettiin avustuksia saamelaisten kulttuuri-itsehallinnon ylläpitämiseen, rikosten uhrien tukipalveluja tuottaville yhteisöille ja eräitä muita avustuksia yhteensä 8,3 miljoonaa euroa (7,7 miljoonaa euroa v. 2018). Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuustiedot on esitetty kohdassa 1.5.

Yksityisille oikeusavustajille maksettiin korvauksia momentilta 25.10.50 oikeusministeriön kirjanpitoyksikön osalta 76,4 miljoonaa euroa (77,8 miljoonaa euroa v. 2018). Talousarvion mukainen määräraha ylitettiin 2,0 miljoonalla eurolla. Ylitys johtuu syytteestä vapautetun oikeudenkäyntikulujen korvauksista. Lain oikeudenkäynnistä rikosasioissa (689/1997) 9. luku 1a §:n mukaan, jos syyttäjän syyte tai muu vaatimus hylätään, jätetään tutkimatta tai jää sillensä, valtio on vastaajan vaatimuksesta velvollinen korvaamaan vastaajan kohtuulliset oikeudenkäyntikulut. Syytteestä vapautetun oikeu-

denkäyntikulujen arvioitiin vuonna 2019 olevan 3,5 miljoonaa euroa (v. 2017 3,6 miljoonaa euroa ja v. 2018 6,4 miljoonaa). Vuonna 2019 korvauksia maksettiin 7,0 miljoonaa euroa.

Vaalimenoihin momentille 25.50.20 oikeusministeriön kirjanpitoyksikölle myönnettyjä määrärahoja oli 35,3 miljoonaa euroa (18,7 miljoonaa euroa v. 2018). Alkuperäistä talousarvioesitystä vähennettiin vuoden 2019 neljännessä lisätalousarviossa 7,0 miljoonaa euroa, sillä maakuntavaaleja ei pidetty vuonna 2019. Vuoden 2019 toteuma oli 34,9 miljoonaa euroa.

Oikeusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenoihin myönnettyä jakamatonta määrärahaa oli 46,7 miljoonaa euroa. Momentille 25.01.29 myönnettiin vuoden 2019 neljännessä lisätalousarviossa 4,8 miljoonaa euroa lisäystä. Lisämäärärahan tarve oli aiheutunut kasvaneista IT-hankemenojen sekä europarlamenttivaalien ja hallinnonalalle siirrettyjen talous- ja velkaneuvonnan arvonlisäveromenoista. Oikeusministeriön kirjanpitoyksikön arvonlisäveromenot olivat 17,7 miljoonaa euroa (16,2 miljoonaa euroa v. 2018).

Vuodelle 2019 siirrettiin edellisiltä vuosilta määrärahoja yhteensä 94,6 miljoonaa euroa (93,7 miljoonaa euroa v. 2018). Siirrettyihin määrärahoihin sisältyy virastojen toimintamenomäärärahoja 94,3 miljoonaa euroa. Toimintamenomäärärahoista vuodelle 2020 siirretyt määrärahat ovat 16 prosenttia (20 % vuodelle 2019) varainhoitovuonna käytettävissä olleista toimintamenomäärärahoista. Pääluokan 25 siirretyt määrärahat on esitetty taulukossa 23.

Taulukko 23. Pääluokan 25 siirretyt määrärahat vuosina 2017–2019

	Vuodelta 2017 siirretty seuraavalle vuo- delle	Vuodelta 2018 siirretty seuraavalle vuo- delle	Vuodelta 2019 siirretty seuraavalle vuo- delle	Siirtävien muutos 2018/2019	Vertailu vuonna 2019 käytettävissä olleisiin määrärahoihin
25.01.01. Oikeusministeriön toimintamenot	6 004 131	3 549 099	1 408 087	-60 %	6 %
25.01.03. Eräiden virastojen toimintamenot	1 293 740	1 275 745	1 448 201	14 %	13 %
25.01.21. Oikeusministeriön hallinnonalan tuottavuusmäärär.	244 368	91 113	43 678	-52 %	13 %
25.01.22. Toimisto- ja viestintäjärj. valtavirtaistaminen	28 186	-	413 639		17 %
25.10.01. Korkeimman oikeuden toimintamenot	1 511 438	1 520 858	1 547 083	2 %	15 %
25.10.02. Korkeimman hallinto-oikeuden toimintamenot	4 393 358	5 786 182	5 659 214	-2 %	32 %
25.10.03. Muiden tuomioistuinten toimintamenot	58 136 261	58 905 507	46 874 448	-20 %	15 %
25.10.04. Oikeusapu- ja edunvalvontapiirien ja kuluttajariitalk:n toimintamenot	22 173 179	23 257 464	16 605 424	-29 %	17 %
Yhteensä	93 784 661	94 385 968	73 999 774	-22 %	16 %

1.4.3 Tuotto- ja kululaskelma

Oikeusministeriön kirjanpitoyksikön kulut olivat kertomusvuonna 478,2 miljoonaa euroa tuottoja suuremmat. Kulujäämä kasvoi edellisestä vuodesta 50,5 miljoonaa euroa (16,6 miljoonaa euroa v. 2018).

Toiminnan tuotot

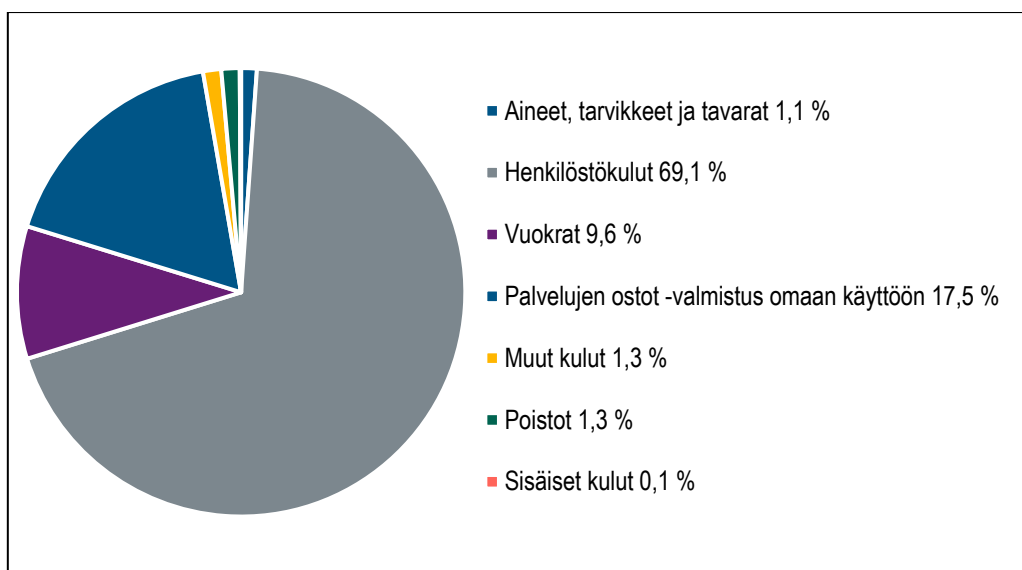
Toiminnan tuotot vähenivät edellisestä vuodesta 175 000 euroa ollen 78,8 miljoonaa euroa. Tuotoista valtaosa koostuu *maksullisen toiminnan tuotoista*, jotka vähenivät 1,4 miljoonaa euroa ollen 74,8 miljoonaa euroa. Näistä tuotot erillislakien mukaisista suoritteista olivat yhteensä 72,2 miljoonaa euroa (73,7 miljoonaa euroa v. 2018) ja tuotot maksuperustelain mukaan hinnoitelluista suoritteista 2,9 miljoonaa euroa (2,9 miljoonaa euroa v. 2018).

Maksullisen toiminnan tuotoista tuomioistuintulot olivat 42,8 miljoonaa euroa (45,3 miljoonaa euroa v. 2018), yleisen edunvalvonnan tulot 26,9 miljoonaa euroa (25,5 miljoonaa euroa v. 2018) ja oikeusapumaksutulot 4,2 miljoonaa euroa (4,4 miljoonaa euroa v. 2018). Maksullisen toiminnan tileistä poistoja kirjattiin yhteensä 245 000 euroa, kun edellisenä vuonna poistojen määrä oli 436 000 euroa.

Muut toiminnan tuotot kasvoivat 1,2 miljoonaa euroa. Muut toiminnan tuotot sisältävät yhteistoiminnan kustannusten korvauksia 3,2 miljoonaa euroa (2,2 miljoonaa euroa v. 2018) ja yhteisrahoitteisen toiminnan tuottoja 617 000 euroa (453 000 euroa v. 2018). Näistä merkittävimmin kasvoivat yhteistoiminnan kustannusten korvaukset valtion virastoilta ja laitoksilta, yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot valtion virastoilta ja laitoksilta sekä yhteistoiminnan kustannusten korvaukset EU:lta. Yhteistoiminnan kustannusten korvausten kasvu valtion virastoilta ja laitoksilta selittyy pääosin vuodelle 2019 kirjatusta AIPA syyttäjälaitoksen ja yleisten tuomioistuinten asian- ja dokumentinhallinnan tietojärjestelmän omarahoitusosuuksilla.

Toiminnan kulut

Toiminnan kulut kasvoivat 39,6 miljoonaa euroa (8,7 miljoonaa euroa v. 2018) ja 10,0 prosenttia edellisestä vuodesta. Kulurakenne ei muuttunut varainhoitovuonna. Varainhoitovuoden kulujakauma on esitetty kuvassa 15. Henkilöstökulut olivat toiminnan kuluista 69,1 prosenttia (68,4 prosenttia v. 2018), palvelujen ostot vähennettynä valmistuksella omaan käyttöön 17,5 prosenttia (16,9 prosenttia v. 2018), vuokrat 9,6 prosenttia (10,4 prosenttia v. 2018), aineiden ja tarvikkeiden ostot 1,1 prosenttia (1,3 prosenttia v. 2018), poistot 1,3 prosenttia (1,6 prosenttia v. 2018) ja sisäiset kulut 0,1 prosenttia (0,1 prosenttia v. 2018).

Kuva 15. Toiminnan kulut vuonna 2019

Henkilöstökuluihin sisältyvät palkat, palkkiot ja lomapalkkavelan muutos henkilösivukuluineen. Henkilöstökulut kasvoivat edellisestä vuodesta 30,0 miljoonaa euroa ja 11,1 prosenttia ollen yhteensä 300,0 miljoonaa euroa. Eniten kasvoivat virkasuhteisten varsinaiset palkat yhteensä 12,3 miljoonaa euroa. Lomapalkkavelan muutos oli 7,4 miljoonaa euroa ja eläkemaksut kasvoivat 6,1 miljoonaa euroa. Oikaisuerinä henkilöstökuluihin sisältyy sairausvakuutuslain, tapaturmavakuutuslain ja muiden vastaavien lakien mukaisia palautuksia yhteensä 2,9 miljoonaa euroa.

Henkilöstökulut kasvoivat oikeusapu- ja edunvalvontapiireissä 30,1 prosenttia. Kasvu 14,3 miljoonaa euroa selittyy pääosin talous- ja velkaneuvonnan palveluilla. Vuoden 2019 alusta alkaen talous- ja velkaneuvonnan palvelut ovat siirtyneet oikeusaputoimistoihin. Tuomioistuimien sektorilla kasvu 4,5 prosenttia yhteensä 8,7 miljoonaa euroa oli merkittävintä käräjäoikeuksissa (5,3 miljoonaa euroa) ja hovioikeuksissa (1,5 miljoonaa euroa). Oikeusministeriössä henkilöstökulut kasvoivat 14,8 prosenttia ja 2,8 miljoonaa euroa. Oikeusministeriön yhteydessä toimivien viranomaisten henkilöstökulut kasvoivat 26,7 prosenttia ja 1,9 miljoonaa euroa. Vaalipiirilautakuntien henkilöstökulut kasvoivat varainhoitovuonna 2,1 miljoonaa euroa. Kasvu aiheutui eduskuntavaalien ja europarlamenttivaalien palkkioista.

Palvelujen ostot kasvoivat edellisestä vuodesta 15,1 miljoonaa euroa ja 20,3 prosenttia. Palvelujen ostoihin sisältyy toimistopalveluja 63,1 miljoonaa euroa (50,0 miljoonaa euroa v. 2018), muita palveluja 17,9 miljoonaa euroa (16,9 miljoonaa euroa v. 2018), henkilöstöpalveluja 5,3 miljoonaa euroa (4,8 miljoonaa euroa v. 2018), puhtaanapitoja pesulapalveluja 2,1 miljoonaa euroa (2,1 miljoonaa euroa v. 2018) ja korjaus- ja kunnossapitopalveluja 691 000 euroa (267 000 euroa v. 2018).

Toimistopalveluihin sisältyvät etenkin ICT-palvelut valtion virastoilta ja laitoksilta 47,1 miljoonaa euroa (38,8 miljoonaa euroa v. 2018), posti- ja tietoliikennepalvelut 9,1 miljoonaa euroa (5,0 miljoonaa euroa v. 2018), talous- ja henkilöstöhallinnon palvelut valtion virastoilta ja laitoksilta 4,2 miljoonaa euroa (3,9 miljoonaa euroa v. 2018), painatuspalvelut 1,6 miljoonaa euroa (0,9 miljoonaa euroa v. 2018) sekä ilmoitus-, mainos- ja markkinointipalvelut 0,7 miljoonaa euroa (1,0 miljoonaa euroa v. 2018). Posti- ja tietoliikennepalvelujen ostojen muutos selittyy pääosin vaaleilla.

Muihin palveluihin sisältyvät etenkin asiantuntija- ja tutkimuspalvelut 9,5 miljoonaa euroa (9,3 miljoonaa euroa v. 2018) sekä vartiointi- ja turvallisuuspalvelut 2,9 miljoonaa euroa (2,5 miljoonaa euroa v. 2018). Asiantuntija- ja tutkimuspalvelut sisältävät muun muassa käännös- ja tulkkauspalvelujen ostoja yhteensä 4,4 miljoonaa euroa (4,7 miljoonaa euroa v. 2018).

Henkilöstöpalveluihin sisältyy koulutuspalveluja 933 000 euroa (940 000 euroa v. 2018) ja työterveyspalveluja 2,7 miljoonaa euroa (2,3 miljoonaa euroa v. 2018) mukaan lukien työterveyshuollon kustannusten palaukset.

Vuokratulot kasvoivat 0,6 miljoonaa euroa ja 1,5 prosenttia. 41,5 miljoonan vuokratulusta 40,5 miljoonaa euroa oli toimitilavuokria.

Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostot vähenivät edellisestä vuodesta 341 000 euroa. Erään sisältyy toimistotarvikkeiden ostoja 1,7 miljoonaa euroa (1,6 miljoonaa euroa v. 2018), lämmityksen-, sähkön ja veden hankintaa 1,1 miljoonaa euroa (1,1 miljoonaa euroa v. 2018), arvoltaan vähäisten ja lyhytikäisten koneiden, kalusteiden ja kuljetusvälineiden ostoja 0,9 miljoonaa euroa (1,3 miljoonaa euroa v. 2018), sekä kirjojen, lehtien ja muiden painotuotteiden ostoja 473 000 euroa (547 000 euroa v. 2018).

Muut kulut kasvoivat 580 000 euroa edellistä varainhoitovuodesta. Muihin kuluihin sisältyy 5,3 miljoonaa euroa matkakuluja.

Valmistus omaan käyttöön sisältää itse valmistettujen tietojärjestelmien hankintamenot, jotka tilinpäätöksessä on aktivoitu taseeseen. Järjestelmien hankintamenoja kirjattiin taseeseen 5,6 miljoonaa euroa ja 74,9 prosenttia edellistä vuotta enemmän.

Poistojen määrä väheni 0,6 miljoonaa euroa ja 10,1 prosenttia ollen varainhoitovuonna yhteensä 5,7 miljoonaa euroa. Pääosa poistoista aiheutui tietojärjestelmistä.

Sisäiset kulut ovat pääosin yhteistoiminnan kustannusten korvauksia valtion virastoille ja laitoksille. Sisäisten kulujen määrä väheni 95 000 euroa edellisestä vuodesta.

Toiminnan tuotoilla katettiin 18,1 prosenttia (20,0 prosenttia v. 2018) toiminnan kuluista.

Taulukko 24. Toiminnan kulut vuosina 2017–2019

		2017	2018	2019
Oikeusministeriö	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	123 318	210 656	262 866
	Henkilöstökulut	17 506 746	20 166 146	25 074 600
	Vuokrat	152 881	204 318	359 037
	Palvelujen ostot	16 253 026	13 490 208	17 206 997
	Muut kulut	922 881	1 096 723	1 450 731
	Valmistus omaan käyttöön	0	190 032	0
	Poistot	907 539	607 940	466 592
	Sisäiset kulut	394 957	381 207	392 551
		36 261 349	36 347 230	45 213 373
Oikeusministeriön yhteydessä toimivat viranomaiset	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	138 068	125 586	149 122
	Henkilöstökulut	6 129 826	6 964 824	8 826 571
	Vuokrat	570 167	533 038	605 587
	Palvelujen ostot	1 326 095	1 452 722	1 483 581
	Muut kulut	315 821	400 161	414 315
	Valmistus omaan käyttöön	0	0	0
	Poistot	172	172	172
	Sisäiset kulut	0	9 749	7 197
		8 480 148	9 486 252	11 486 546
Tuomioistuimet	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	4 584 352	3 810 363	3 637 375
	Henkilöstökulut	191 113 511	193 060 598	201 716 970
	Vuokrat	33 372 951	35 188 147	34 252 764
	Palvelujen ostot	46 165 231	46 412 532	53 914 492
	Muut kulut	2 740 806	2 668 550	2 719 088
	Valmistus omaan käyttöön	-5 996 190	-6 051 821	-11 060 249
	Poistot	1 783 829	5 622 029	4 972 617
	Sisäiset kulut	32 628	122 758	8 486
		273 797 116	280 833 156	290 161 543
Oikeusapu- ja edunvalvontapiirit sekä kuluttajariita-lautakunta	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	993 415	1 100 505	857 180
	Henkilöstökulut	49 229 385	49 773 435	64 330 307
	Vuokrat	4 842 120	4 959 587	6 287 633
	Palvelujen ostot	11 523 368	12 653 688	16 458 903
	Muut kulut	834 563	950 648	1 111 734
	Valmistus omaan käyttöön	0	-1 607 574	-2 003 590
	Poistot	17 541	155 021	298 155
	Sisäiset kulut	480	0	10 229
		67 440 872	67 985 310	87 350 551

Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot ja -kulut sisältävät myyntisaamisten viivästysmaksu- ja viivästyskorkotuottoja 220 000 euroa (247 000 euroa v. 2018) sekä korkokuluja ja muita rahoituskuluja yhteensä 221 000 euroa (376 000 euroa v. 2018). Korkokulut euromääräisistä veloista ovat pääosin tuomioistuimien syytteestä vapautetun oikeudenkäyntikulujen korvauksista maksettuja korkoja. Syytteestä vapautetun oikeudenkäyntikulujen korvausten määrä kasvoi varainhoitovuonna 596 000 euroa.

Satunnaiset tuotot ja kulut

Satunnaiset tuotot ja kulut olivat yhteensä -177 000 euroa (8 000 euroa v. 2018). Satunnaisia tuottoja oli 11 000 euroa (27 000 euroa v. 2018) ja satunnaisia kuluja 188 000 euroa (19 000 euroa v. 2018). Muutos selittyy pääosin Valtiokonttorin takaisinperinnällä koskien oikeudenkäynnin viivästymisestä vuonna 2018 suoritettuja hyvityksiä oikeusministeriön hallinnonalalla.

Siirtotalouden kulut

Siirtotalouden kulut olivat 9,2 miljoonaa euroa edellistä vuotta enemmän (8,5 miljoonaa euroa enemmän v. 2018). Muutos selittyy pääosin eduskuntavaalien ja europarlamenttivaalien kuntakorvauksilla, yhteensä 18,8 miljoonaa euroa.

Tuotot veroista ja pakollisista maksusta

Tuotot veroista ja pakollisista maksuista kasvoivat 1,5 miljoonaa euroa. Erä sisältää perityt arvonnäisäverot ja suoritettut arvonnäisäverot. Perityt arvonnäisäverot olivat 304 000 euroa (315 000 euroa v. 2018) ja suoritettut arvonnäisäverot olivat 17,8 miljoonaa euroa (16,3 miljoonaa euroa v. 2018).

1.4.4 Tase

Taseen loppusumma oli 50 miljoonaa euroa tilikauden päättyessä 31.12.2019. Taseen loppusumma kasvoi 8,0 miljoonaa euroa ja 19,1 prosenttia.

Vastaavaa

Käyttöomaisuuden ja muiden pitkäaikaisten sijoitusten tasearvo kasvoi 7,9 miljoonaa euroa. Tasearvon muutokseen vaikuttivat etenkin aineettomien hyödykkeiden tasearvon kasvu. Varainhoitovuoden aikana tehdyt aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot olivat yhteensä 5,7 miljoonaa euroa (6,4 miljoonaa euroa v. 2018).

Aineettomien hyödykkeiden tasearvo kasvoi 7,9 miljoonaa euroa ja 28,8 prosenttia. Aineettomat hyödykkeet ovat muita pitkävaikutteisia menoja, jotka ovat pääosin itse teetettyjä tietojärjestelmiä ja ennakkomaksuja ja keskeneräisiä hankintoja eli sellaisia valmisteilla olevia tietojärjestelmiä, joita ei vielä ole kokonaisuudessaan otettu käyttöön. Aineettomien hyödykkeiden tasearvo kasvoi erityisesti keskeneräisten hankintojen muutoksen johdosta. Aineettomien hyödykkeiden poistoja kirjattiin varainhoitovuoden aikana 5,2 miljoonaa euroa.

Ennakkomaksujen ja keskeneräisten hankintojen tasearvo kasvoi 9,5 miljoonaa euroa. Tasearvoa kasvattivat keskeneräisten järjestelmien, AIPA syyttäjälaitoksen ja yleisten tuomioistuinten asian- ja dokumentinhallinnan tietojärjestelmä (8,7 miljoonaa euroa) ja HAIPA hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköisen asian- ja dokumentinhallintajärjestelmä (2,3 miljoonaa euroa), aktivointi taseeseen. Lisäksi VENLA talous- ja velkaneuvonnan asianhallintajärjestelmää aktivoitiin taseeseen 2,0 miljoonaa euroa. VENLA valmistui varainhoitovuonna, joten ennakkomaksujen ja keskeneräisten hankintojen vähennykseksi ja muiden pitkävaikutteisten menojen lisäykseksi kirjattiin yhteensä 3,6 miljoonaa euroa.

Vastattavaa

Aineellisten hyödykkeiden tasearvo säilyi edellisen vuoden tasolla.

Vaihto- ja rahoitusomaisuuden tasearvo kasvoi 173 000 euroa ja 1,3 prosenttia 13,1 miljoonaan euroon. Lyhytaikaiset saamiset kasvoivat yhteensä 210 000 euroa. Näistä myyntisaamiset kasvoivat 0,9 miljoonaa euroa ja siirtosaamiset kasvoivat 240 000 euroa. Muut lyhytaikaiset saamiset sen sijaan vähenivät merkittävästi 0,9 miljoonaa euroa. Rahat, pankkisaamiset ja muut rahoitusvarat vähenivät 37 000 euroa.

1.5 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuustiedot

Momentti 25.10.50 Yksityisille oikeusavustajille maksettavat korvaukset

Määrärahaa sai käyttää oikeusapulaissa (257/2002), yksityishenkilön velkajärjestelystä annetussa laissa (57/1993) ja oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetussa laissa (689/1997) säädettyjen korvausten maksamiseen ja konkurssilain (120/2004) mukaisen julkisselvittäjien ja pesänhoitajien palkkioihin sekä muihin julkisselvityksestä aiheutuviin konkurssimenettelyn menoihin.

Korvauksia maksettiin 76,4 milj. euroa (77,8 milj. euroa vuonna 2018). Yksityisille oikeusavustajille maksettavista korvauksista on raportoitu kohdassa 1.3.5.5.

Momentilta 25.50.20 Vaalimenot

Maksettiin kunnille korvausta eduskuntavaaleista aiheutuneisiin menoihin 9,4 miljoonaa euroa ja europarlamenttivaaleista aiheutuviin menoihin 9,4 miljoonaa euroa. Lisäksi maksettiin 0,5 miljoonaa euroa saamelaiskäräjävaaleista aiheutuviin menoihin.

Momentti 25.01.50 Avustukset

Momentilta 25.01.50 (Avustukset) maksettiin rikosten uhrien tukipalveluihin kohdennettuja valtionavustuksia. Merkittävin rahoitettava uhrien tukipalvelu on Rikosuhripäivystystoiminta, johon on kohdennettu julkinen palveluvelvoite vuosille 2018–2027 uhridirektiivin (2012/29/EU) mukaisten uhrien yleisten tukipalveluiden turvaamiseksi. Palveluvelvoitteen mukaisesta toiminnasta maksettu korvaus nousi kertomusvuonna yli 4 miljoonaan euroon. Rikosuhripäivystyksen (RIKU) asiakasmäärä on jatkunut kasvuaan. Kansallisten rikosuhritutkimusten (2012–2018) aikajänteen perusteella kyse ei ole uhrikokemusten yleisyyden lisäyksestä. Entistä useammat rikoksen uhrit ja heidän läheisensä ovat löytäneet palveluun, johon heillä on direktiivissä säädetty oikeus.

Lisäksi momentilta 25.01.50 maksettiin avustuksia saamelaisten kulttuuri-itsehallinnon ylläpitämiseen yhteensä 4 milj. euroa (3,3 milj. euroa v. 2018) pääosin valtionavustuksena saamelaiskäräjille saamelaiskäräjistä annetussa laissa (974/1995) tarkoitettuja tehtäviä ja saamen kielen huoltoa koskevaa pohjoismaista yhteistyötä varten. Valtionavustuksella rahoitetaan saamelaisten omaa kieltään ja kulttuuriaan koskevan itsehallinnon ydintehtäviä, kuten saamelaiskäräjien keskeisten toimielinten ylläpitämistä, ja luodaan perusta saamelaisten edustamiselle, saamelaisten yhteiseen käyttöön tarkoitettavien varojen jakamiselle ja erillisrahoituksella toteuttaville toiminnoille. Avustusta

voidaan pitää merkittävänä saamelaisten alkuperäiskansaoikeuksien toteutumisen kannalta. Lain 7 §:ssä tarkoitettu saamelaiskäräjien kertomus vuodelta 2019 on eduskunnalle annettavan hallituksen vuosikertomuksen 2019 liitteenä.

Momentilta 25.01.50 maksettiin myös avustusta Julkisen sanan neuvoston kannatusyhdistys ry:lle 135 000 euroa (110 000 euroa v. 2018) Julkisen sanan neuvoston työn tukemiseen. Julkisen sanan neuvoston tehtävänä on tulkita hyvää journalistista tapaa ja puolustaa sanan- ja julkaisemisen vapautta. Neuvosto käsittelee myös toimittajan menettelyä tietojen hankinnassa. Muita avustuksia maksettiin momentilta 15 000 euroa.

Siirtomenot muilta momenteilta

Momentilta 25.10.03 (Muiden tuomioistuinten toimintamenot) maksettiin Suomen Asianajajaliitolle 0,4 miljoonaa euroa luvansaaneista oikeudenkäyntiavustajista annetun lain (715/2011) mukaisesti osuutena oikeudenkäyntiavustajalautakunnan varainhoitovuonna perimistä valvontamaksuista.

Momentilta 25.01.20 (Erytymenot) maksettiin 0,3 miljoonaa euroa yleisen edunvalvonnan ostopalvelujen päämiehille arvonlisäveron määrää vastaavana hyvityksenä.

Momentilta 25.01.01 (Oikeusministeriön toimintamenot) maksettiin kansainvälisten yhteisöjen jäsenmaksuja ja maksuosuuksia 230 000 euroa, tutkimuskuluja yliopistoille noin 314 000 ja muita siirtomenoja 3 000 euroa.

1.6 Maksullisen toiminnan laskelmat

Oikeusministeriön kirjanpitoyksikön maksullisen toiminnan tuotot olivat kertomusvuonna yhteensä 75,0 milj. euroa (76,6 milj. euroa v. 2018). Maksullisen toiminnan tuotoista 72,2 milj. euroa (73,7 milj. euroa v. 2018) kertyi erityislakien nojalla hinnoiteltavista suoritteista. Maksuperustelain mukaisista julkisoikeudellisista suoritteista kertyi 2,9 milj. euroa (2,9 milj. euroa v.2018). Maksuperustelain mukaisista liiketaloudellisista suoritteista 19 000 euroa (58 000 euroa v.2018). Maksullisen toiminnan tileistä poistoja kirjattiin 245 000 euroa (436 000 euroa v. 2018).

Kertomusvuonna kirjanpitoyksikön erityislakien mukaiset maksullisen toiminnan tuotot kertyivät tuomioistuintuloista 40,1 milj. euroa (42,8 milj. euroa v. 2018), yleisen edunvalvonnan palveluista perittävien maksujen tuotoista 26,9 milj. euroa (25,5 milj. euroa v. 2018), oikeusaputoimistojen oikeusapupalveluista perittävien maksujen tuotoista

4,5 milj. euroa (4,6 milj. euroa v. 2018), avioliittoasetuksen mukaisista siviilivihkimisen maksuista 0,1 milj. euroa (0,1 milj. euroa v.2018 sekä oikeudenkäyntiavustajalautakunnan valvontamaksutuloista 0,7 milj. euroa (0,6 milj. euroa v. 2018).

Maksuperustelain mukaiset maksullisen toiminnan tuotot kertyivät lähinnä (96 %, yhteensä 2,8 milj. euroa) tuomioistuinten tiedoksiantomaksuista, kuulutuskustannusten korvauksista ja ote- ja jäljennösmaksuista. Muita maksuperustelain mukaisia maksullisen toiminnan tuottoja olivat oikeudenkäyntiavustajalautakunnan hakemusmaksutulot 88 000 euroa ja ministeriön yhteydessä toimivien viranomaisten tulot 19 000 euroa.

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmissa kohdassa maksullisen toiminnan tuotot on esitetty liikekirjanpidossa maksullisen toiminnan tuottojen tilille kertyneet tuotot. Toiminnan muut tuotot sisältävät maksullisen toiminnan osuuden muista tuotoista. Maksullisen toiminnan tileistäpoistot on huomioitu muissa erilliskustannuksissa.

Kustannusten kohdentamisessa maksulliselle toiminnalle on käytetty Kieku-järjestelmän kustannustietoja sekä vuoden 2019 työpanoksen kohdentamistietoja. Laskelmat on esitetty kertomusvuoden lisäksi sitä edeltäneiltä kahdelta edelliseltä varainhoitovuodelta.

Tukitoimintojen kustannuksissa on otettu huomioon virastojen omien tukitoimintojen lisäksi osuus kunkin virastoryhmän yhteisistä talous-, henkilöstö- ja tietohallintokustannuksista. Myös maksullisen toiminnan osuudet palkallisista poissaoloista on otettu huomioon henkilöstökustannuksissa ja tukitoimintojen kustannuksissa. Maksullisen toiminnan minkään osa-alueen suoritteiden tuottamiseen ei ole ollut käytettävissä maksuperustelain 7 § 1 momentin mukaista hintatukea.

Korkokustannukset on laskettu Kiekun käyttöomaisuuden hallintasovelluksessa. Käyttöomaisuuden korko on laskettu käyttöomaisuuteen varainhoitovuoden aikana keskimäärin sidotulle pääomalle. Korko on laskettu käyttöomaisuuden alkuperäisestä hankintahinnasta ja nimelliskorkona on käytetty Valtiokonttorin ilmoituksen mukaista 0,3 % (0,0 % v. 2018).

Tuomioistuimissa perittävistä maksuista säädetään 1.1.2016 alkaen tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015), oikeusministeriön asetuksessa eräistä tuomioistuinten hakemusmaksuista vuosina 2019–2021 (1384/2018) sekä maksuperustelain nojalla annettussa oikeusministeriön asetuksessa tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista vuosina 2019–2021 (1385/2018).

Tuomioistuinmaksulaissa on säännökset tuomioistuimissa perittävien oikeudenkäyntimaksujen suuruudesta sekä annetaan valtuutus säätää hakemusasioista perittävistä maksuista asetuksella enintään omakustannusarvon suuruisina.

Vuoden 2019 talousarviossa on esitetty arvio tuomioistuinten maksullisen toiminnan kustannusvastaavuudesta mukaan lukien sekä tuomioistuinmaksulain että maksupöytäkirjalain mukaiset suoritteet. Tämän mukaan niiden suoritteiden kokonaiskustannuksista, joista maksuja peritään, voidaan maksuilla kattaa noin 48 %. Toteutuma oli 47 % (49 % v. 2018). Virastokohtaisia maksullisen toiminnan kustannusvastaavuustavoitteita ei tuomioistuimille ole asetettu. Tuomioistuinmaksutuloja kertyi yhteensä 42,8 milj. euroa (45,3 milj. euroa v. 2018) eli 6 % vähemmän kuin edellisenä vuonna. Maksulliseen toimintaan kohdistuneet kustannukset vähenivät 2 %.

Yhteisrahoitteinen toiminta on vähäistä. Tuottoja kertyi 617 000 euroa (453 000 euroa v. 2018).

Tuomioistuinmaksullisen toiminnan laskelmat

Taulukko 25. Tuomioistuinmaksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma

	2017	2018	2019	Muutos 2018/2019
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	42 690 297	42 935 810	40 056 471	-7 %
Maksullisen toiminnan muut tuotot	339 932	397 515	322 874	-19 %
Tuotot yhteensä	43 030 229	43 333 325	40 379 345	-7 %
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	1 365 447	1 007 296	875 294	-13 %
Henkilöstökustannukset	53 534 110	48 216 272	46 444 464	-4 %
Vuokrat	10 157 080	9 454 757	8 375 989	-11 %
Palvelujen ostot	7 294 721	5 435 777	5 092 575	-6 %
Muut erilliskustannukset	947 397	940 574	766 552	-19 %
Erilliskustannukset yhteensä	73 298 755	65 054 676	61 554 874	-5 %
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	30 692 129	25 433 957	26 826 595	5 %
Poistot	820 043	546 145	424 878	-22 %
Korot	-	-	27 257	
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	31 512 173	25 980 102	27 278 731	5 %
Kokonaiskustannukset yhteensä	104 810 928	91 034 779	88 833 605	-2 %
KUSTANNUSVASTAAVUUS	- 61 780 699	- 47 701 454	- 48 454 260	
Kustannusvastaavuus-%	41 %	48 %	45 %	

Taulukossa 25 on esitetty tuomioistuinlain mukaisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma. Totot vähenivät edelliseen vuoteen verrattuna 7 %. Kokonaiskustannukset vähenivät 2 %. Tuomioistuinlain mukaisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus oli 45 % (48 % v. 2018). Taulukoissa 26–31 on eritelty kustannusvastaavuus virastoittain tai virastoryhmittäin pois lukien vakuutus oikeus ja työtuo-
mioistuin niiden tuottojen vähäisen määrän vuoksi.

Taulukko 26. Korkeimman oikeuden maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma

	2017	2018	2019	Muutos 2018/2019
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	526 010	430 324	374 720	-13 %
Maksullisen toiminnan muut tuotot	5 487	10 579	1 663	-84 %
Tuotot yhteensä	531 497	440 903	376 383	-15 %
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	42 561	45 471	37 404	-18 %
Henkilöstökustannukset	2 272 453	1 817 059	1 873 833	3 %
Vuokrat	410 339	341 495	346 701	2 %
Palvelujen ostot	208 013	190 159	217 856	15 %
Muut erilliskustannukset	33 357	105 544	65 335	-38 %
Erilliskustannukset yhteensä	2 966 724	2 499 728	2 541 129	2 %
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	695 898	586 356	596 067	2 %
Poistot	2 421	4 450	4 990	12 %
Korot	-	-	230	
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	698 319	590 806	601 287	2 %
Kokonaiskustannukset yhteensä	3 665 043	3 090 534	3 142 416	2 %
KUSTANNUSVASTAAVUUS	-3 133 546	-2 649 631	-2 766 033	
Kustannusvastaavuus-%	15 %	14 %	12 %	

Korkeimman oikeuden (KKO) maksullisen toiminnan tuotot vähenivät edelliseen vuoteen verrattuna 13 %. KKO:n maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset kasvoivat 2 %. Laskelmassa kustannukset on kohdennettu maksulliselle toiminnalle maksullisten ja maksuttomien suoritteiden suhteessa. Korkeimman oikeuden kokonaiskustannuksista on kohdennettu maksulliselle toiminnalle 35 % (35 % v. 2018).

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus oli korkeimmassa oikeudessa 12 % (14 % v. 2018).

Taulukko 27. Korkeimman hallinto-oikeuden maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma

	2017	2018	2019	Muutos 2018/2019
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	727 892	715 934	717 281	0 %
Maksullisen toiminnan muut tuotot	5 128	3 614	3 922	9 %
Tuotot yhteensä	733 020	719 548	721 203	0 %
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	39 078	34 591	35 028	1 %
Henkilöstökustannukset	2 133 367	1 913 589	1 775 443	-7 %
Vuokrat	233 664	215 195	198 659	-8 %
Palvelujen ostot	212 158	201 627	180 682	-10 %
Muut erilliskustannukset	16 930	22 687	10 360	-54 %
Erilliskustannukset yhteensä	2 635 197	2 387 689	2 200 172	-8 %
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	168 204	152 406	165 604	9 %
Poistot	17 789	16 560	1 406	-92 %
Korot	-	-	30	
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	185 993	168 966	167 040	-1 %
Kokonaiskustannukset yhteensä	2 821 190	2 556 655	2 367 212	-7 %
KUSTANNUSVASTAAVUUS	-2 088 170	-1 837 107	-1 646 010	
Kustannusvastaavuus-%	26 %	28 %	30 %	

Korkeimman hallinto-oikeuden (KHO) maksullisen toiminnan tuotot pysyivät ennallaan edelliseen vuoteen verrattuna. KHO:n maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset vähenivät 7 %. Laskelmassa kustannukset on kohdennettu maksulliselle toiminnalle maksullisten ja maksuttomien suoritteiden suhteessa. KHO:n kokonaiskustannuksista on kohdennettu maksulliselle toiminnalle 19 % (21 % v. 2018).

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus oli KHO:ssa 30 % (28 % v. 2018).

Taulukko 28. Hovioikeuksien maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma

	2017	2018	2019	Muutos 2018/2019
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	738 386	762 408	728 468	-4 %
Maksullisen toiminnan muut tuotot	12 569	10 709	8 251	-23 %
Tuotot yhteensä	750 955	773 117	736 719	-5 %
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	109 008	87 739	90 572	3 %
Henkilöstökustannukset	4 318 317	5 171 081	4 874 047	-6 %
Vuokrat	754 838	923 836	812 383	-12 %
Palvelujen ostot	254 841	309 636	279 255	-10 %
Muut erilliskustannukset	76 866	104 452	87 105	-17 %
Erilliskustannukset yhteensä	5 513 870	6 596 744	6 143 362	-7 %
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	3 919 543	2 908 171	2 718 774	-7 %
Poistot	16 657	19 891	19 443	-2 %
Korot	-	-	1 568	
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	3 936 200	2 928 062	2 739 785	-6 %
Kokonaiskustannukset yhteensä	9 450 070	9 524 806	8 883 147	-7 %
KUSTANNUSVASTAAVUUS	-8 699 115	-8 751 689	-8 146 428	
Kustannusvastaavuus-%	8 %	8 %	8 %	

Hovioikeuksien maksullisen toiminnan tuotot vähenivät 4 % edellisestä vuodesta. Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset vähenivät 7 %. Laskelmassa kustannukset on kohdennettu maksulliselle toiminnalle maksullisten ja maksuttomien suoritteiden suhteessa. Hovi-oikeuksien kokonaiskustannuksista on kohdennettu maksulliselle toiminnalle 21 % (24 % v. 2018).

Hovioikeuksien maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus oli 8 % (8 % v. 2018).

Taulukko 29. Hallinto-oikeuksien maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma

	2017	2018	2019	Muutos 2018/2019
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	905 861	974 462	1 036 684	6 %
Maksullisen toiminnan muut tuotot	16 938	20 965	26 157	25 %
Tuotot yhteensä	922 799	995 427	1 062 840	7 %
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	83 413	75 519	67 527	-11 %
Henkilöstökustannukset	4 897 169	5 516 505	6 184 149	12 %
Vuokrat	527 579	553 956	581 191	5 %
Palvelujen ostot	319 722	357 881	371 273	4 %
Muut erilliskustannukset	32 987	36 886	38 876	5 %
Erilliskustannukset yhteensä	5 860 870	6 540 747	7 243 016	11 %
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	1 496 055	1 890 262	2 447 866	29 %
Poistot	-	575	855	49 %
Korot	-	-	1 450	
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	1 496 055	1 890 838	2 450 170	30 %
Kokonaiskustannukset yhteensä	7 356 925	8 431 584	9 693 186	15 %
KUSTANNUSVASTAAVUUS	-6 434 126	-7 436 158	-8 630 346	
Kustannusvastaavuus-%	13 %	12 %	11 %	

Hallinto-oikeuksien maksullisen toiminnan tuotot kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna 6 %. Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset kasvoivat 15 %. Laskelmissa kustannukset on kohdennettu maksulliselle toiminnalle maksullisten ja maksuttomien suoritteiden suhteessa. Hallinto-oikeuksien kokonaiskustannuksista on kohdennettu maksulliselle toiminnalle 21 % (18 % v. 2018).

Hallinto-oikeuksien maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus oli 11 % (12 % v. 2018).

Taulukko 30. Käräjäoikeuksien maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma

	2017	2018	2019	Muutos 2018/2019
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	38 607 978	38 923 968	36 192 894	-7 %
Maksullisen toiminnan muut tuotot	289 783	332 731	224 374	-33 %
Tuotot yhteensä	38 897 761	39 256 699	36 417 268	-7 %
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	1 049 570	704 052	596 621	-15 %
Henkilöstökustannukset	37 782 669	31 013 073	29 057 829	-6 %
Vuokrat	7 953 144	7 014 909	6 042 319	-14 %
Palvelujen ostot	6 161 616	4 206 225	3 891 316	-7 %
Muut erilliskustannukset	764 332	640 746	527 001	-18 %
Erilliskustannukset yhteensä	53 711 331	43 579 005	40 115 086	-8 %
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	23 409 393	19 456 722	19 908 275	2 %
Poistot	783 176	504 601	398 185	-21 %
Korot	-	-	23 336	
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	24 192 570	19 961 323	20 329 795	2 %
Kokonaiskustannukset yhteensä	77 903 901	63 540 329	60 444 881	-5 %
KUSTANNUSVASTAAVUUS	-39 006 140	-24 283 630	-24 027 613	
Kustannusvastaavuus-%	50 %	62 %	60 %	

Käräjäoikeuksien maksullisen toiminnan tuotot vähenivät edelliseen vuoteen verrattuna 7 %. Maksulliseen toimintaan kohdistuvat kokonaiskustannukset vähenivät 5 %. Laskelmassa kustannukset on kohdennettu maksulliselle toiminnalle asiaryhmäkohtaisesti maksullisten ja maksuttomien suoritteiden suhteessa. Laajojen riita-asioiden kustannuksista on kohdennettu 75,4 % (83,6 % v. 2018), summaaristen riita-asioiden kustannuksista 96,1 % (96,6 % v. 2018), hakemusasioiden kustannuksista 46 % (49,7 % v. 2018) ja insolvenssiasioden kustannuksista 32,1 % (29,8 % v. 2018).

Käräjäoikeuksien maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus oli 60 % (62 % v. 2018).

Taulukko 31. Markkinaoikeuden maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma

	2017	2018	2019	Muutos 2018/2019
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	833 450	867 464	734 954	-15 %
Maksullisen toiminnan muut tuotot	10 027	18 614	57 332	208 %
Tuotot yhteensä	843 477	886 078	792 286	-11 %
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	41 817	45 773	35 072	-23 %
Henkilöstökustannukset	2 130 135	2 082 769	1 726 980	-17 %
Vuokrat	277 516	283 324	255 637	-10 %
Palvelujen ostot	138 371	123 674	108 085	-13 %
Muut erilliskustannukset	22 925	20 413	32 253	58 %
Erilliskustannukset yhteensä	2 610 764	2 555 953	2 158 027	-16 %
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	150 333	247 331	800 596	224 %
Poistot	-	-	-	
Korot	-	-	445	
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	137 409	247 331	801 041	224 %
Kokonaiskustannukset yhteensä	2 748 173	2 803 284	2 959 068	6 %
KUSTANNUSVASTAAVUUS	-1 904 696	-1 917 205	-2 166 782	
Kustannusvastaavuus-%	31 %	32 %	27 %	

Markkinaoikeuden maksullisen toiminnan tuotot vähenivät edelliseen vuoteen verrattuna 15 %. Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset kasvoivat 6%. Laskelmissa kustannukset on kohdennettu maksulliselle toiminnalle maksullisten ja maksuttomien suoritteiden suhteessa. Markkinaoikeuden kokonaiskustannuksista on kohdennettu maksulliselle toiminnalle 85 % (85 % v. 2018).

Markkinaoikeuden maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus oli 27 % (32 % v. 2018).

Taulukko 32. Tuomioistuinten maksuperustelain mukaisen julkisoikeudellisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma

	2017	2018	2019	Muutos 2018/2019
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	4 527 878	2 790 771	2 787 384	0 %
Maksullisen toiminnan muut tuotot	-	-	-	0 %
Tuotot yhteensä	4 527 878	2 790 771	2 787 384	0 %
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	76 193	31 966	27 095	-15 %
Henkilöstökustannukset	2 742 810	1 408 079	1 319 625	-6 %
Vuokrat	577 354	318 496	274 404	-14 %
Palvelujen ostot	447 299	190 974	32 131	-83 %
Muut erilliskustannukset	55 486	29 092	23 933	-18 %
Erilliskustannukset yhteensä	3 899 141	1 978 606	1 677 187	-15 %
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	1 699 391	883 389	877 601	-1 %
Poistot	56 854	22 910	17 553	-23 %
Korot	-	-	-	0 %
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	1 756 245	906 299	895 154	-1 %
Kokonaiskustannukset yhteensä	5 655 386	2 884 905	2 572 342	-11 %
KUSTANNUSVASTAAVUUS	-1 127 508	-94 134	215 042	
Kustannusvastaavuus-%	80 %	97 %	108 %	

Vuoden 2016 alusta lukien maksuperustelain mukaisia julkisoikeudellisia tuomioistuinten suoritteita ovat haastemiehen suorittamat tiedoksiannot, tuomioistuinten luovuttamat todistukset, otteet ja jäljennökset, valat ja vakuudet sekä kuuluttamisesta sekä ääni- ja kuvataallenteista aiheutuvat kustannusten korvaukset. Edelliseen vuoteen verrattuna julkisoikeudellisen maksullisen toiminnan tuotot pysyivät ennallaan ja kokonaiskustannukset vähenivät 11 %.

Taulukon 32 mukaisesti tuomioistuinten maksuperustelain mukaisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus oli 108 % (97 % v. 2018).

Oikeusapu- ja edunvalvontapiirien maksullisen toiminnan laskelmat

Oikeusapu- ja edunvalvontapiireihin kuuluvien oikeusaputoimistojen tuottamista oikeusapupalveluista peritään maksuja, jotka perustuvat kunkin asiakkaan taloudellisen aseman perusteella laskettavan omavastuuosuuden suuruuteen. Oikeusaputoimistojen maksullisen toiminnan tuotot olivat kertomusvuonna yhteensä 4,3 milj. euroa (4,5 miljoonaa v. 2018).

Oikeusaputoimistojen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmissa kustannukset on kohdennettu maksulliseen toimintaan ratkaistujen asiamäärien suhteessa. Kohdentamisessa on käytetty Kieku-järjestelmän kustannustietoja sekä työpäivien kohdentamistietoja. Oikeusaputoimistojen kustannuksista on vähennetty talous- ja velkaneuvonnan osuudet henkilötyövuosien mukaisesti.

Taulukko 33. Oikeusapupalvelujen maksullisen julkisoikeudellisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma

	2017	2018	2019	Muutos 2018/2019
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	3 502 673	3 331 295	3 246 813	-3 %
Maksullisen toiminnan muut tuotot	18 160	18 286	3 026	-83 %
Tuotot yhteensä	3 520 833	3 349 581	3 249 839	-3 %
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	75 640	93 182	54 672	-41 %
Henkilöstökustannukset	4 082 488	3 731 072	3 915 336	5 %
Vuokrat	411 799	388 349	405 602	4 %
Palvelujen ostot	435 656	338 621	311 684	-8 %
Muut erilliskustannukset	85 668	93 350	90 881	-3 %
Erilliskustannukset yhteensä	5 091 250	4 644 574	4 778 174	3 %
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	1 604 835	1 526 599	1 754 089	15 %
Poistot	2 926	2 783	3 825	37 %
Korot	-	-	94	
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	1 607 761	1 529 383	1 758 007	15 %
Kokonaiskustannukset yhteensä	6 699 011	6 173 957	6 536 181	6 %
KUSTANNUSVASTAAVUUS	-3 178 178	-2 824 376	-3 286 343	
Kustannusvastaavuus-%	53 %	54 %	50 %	

Oikeusaputoimistojen tuotot oikeusapupalvelujen julkisoikeudellisista suoritteista olivat 3,3 miljoonaa euroa (3,3 miljoonaa v. 2018). Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset kasvoivat 6 %. Kustannusten kohdentamisessa on käytetty asianhallintajärjestelmän tietoa, jonka mukaisesti julkisoikeudellisen maksullisen toiminnan asioiden osuus oli 20,0 % (19,7 % v. 2018).

Valtion talousarviossa vuodelle 2019 julkisoikeudellisen toiminnan tuloarvio oli 3,7 miljoonaa euroa ja kustannusvastaavuustavoite 49 %. Taulukon 33 mukaisesti oikeusaputoimistojen julkisoikeudellisen toiminnan kustannusvastaavuus oli 50 % (54 % v. 2018).

Taulukko 34. Oikeusapupalvelujen maksullisen liiketaloudellisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma

	2017	2018	2019	Muutos 2018/2019
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	1 307 747	1 271 673	1 212 076	-5 %
Maksullisen toiminnan muut tuotot	4 965	5 135	911	-82 %
Tuotot yhteensä	1 312 712	1 276 807	1 212 987	-5 %
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	20 681	26 164	16 463	-37 %
Henkilöstökustannukset	1 065 442	1 008 366	1 140 066	13 %
Vuokrat	112 590	109 043	122 140	12 %
Palvelujen ostot	270 056	95 081	93 859	-1 %
Muut erilliskustannukset	23 428	26 212	27 367	4 %
Erilliskustannukset yhteensä	1 492 196	1 264 866	1 399 896	11 %
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	453 683	422 257	520 792	23 %
Poistot	800	782	1 152	47 %
Korot		-	28	
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	454 483	423 038	521 972	23 %
Kokonaiskustannukset yhteensä	1 946 679	1 687 904	1 921 868	14 %
KUSTANNUSVASTAAVUUS	-633 967	-411 097	-708 881	
Kustannusvastaavuus-%	67 %	76 %	63 %	

Oikeusaputoimisto voi tietyin edellytyksin antaa oikeudellista apua muullekin kuin oikeusapulaissa tarkoitettuun oikeusapuun oikeutetulle henkilölle. Tällöin palveluista peritään täysi korvaus. Oikeusaputoimistojen liiketaloudellisen maksullisen toiminnan tuotot olivat 1,2 milj. euroa (1,3 miljoonaa euroa v. 2018). Maksullisen liiketaloudellisen toiminnan kokonaiskustannukset kasvoivat 14 % edelliseen vuoteen verrattuna. Kustannusten kohdentamisessa on käytetty asianhallintajärjestelmän tietoa, jonka mukaisesti liiketaloudellisen maksullisen toiminnan asiamäärä oli 6,0 % (5,5 % v. 2018).

Valtion talousarviossa vuodelle 2019 liiketaloudellisen toiminnan tuloarvio oli 1,5 miljoonaa euroa ja kustannusvastaavuustavoite 90 %. Taulukon 34 mukaisesti oikeusaputoimistojen liiketaloudellisen toiminnan kustannusvastaavuus oli 63 % (76 % v. 2018).

Taulukko 35. Yleisen edunvalvonnan maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma

	2017	2018	2019	Muutos 2018/2019
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	24 833 779	25 517 430	26 894 204	5 %
Maksullisen toiminnan muut tuotot	3 494	8 088	24 302	200 %
Tuotot yhteensä	24 837 273	25 525 518	26 918 506	5 %
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	415 694	410 530	279 134	-32 %
Henkilöstökustannukset	18 980 685	19 353 226	21 439 158	11 %
Vuokrat	1 934 784	1 974 526	2 104 900	7 %
Palvelujen ostot	1 093 306	1 162 677	1 301 769	12 %
Muut erilliskustannukset	300 666	329 595	300 126	-9 %
Erilliskustannukset yhteensä	22 725 134	23 230 553	25 425 087	9 %
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	6 986 857	7 454 905	9 441 822	27 %
Poistot	-	-	1 155	
Korot	-	-	34	
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	6 986 857	7 454 905	9 443 011	27 %
Kokonaiskustannukset yhteensä	29 711 991	30 685 458	34 868 098	14 %
KUSTANNUSVASTAAVUUS	-4 874 718	-5 159 940	-7 949 592	
Kustannusvastaavuus-%	84 %	83 %	77 %	

Oikeusapu- ja edunvalvontapiireihin kuuluvien edunvalvontatoimistojen tuottamista yleisen edunvalvonnan palveluista peritään päämiehiltä korvauksia ja palkkioita holhoustoimilain (422/1999) 44 §:n 2 momentin perusteella. Edunvalvojan palkkiosta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella (696/2012). Yleisen edunvalvonnan tuotot olivat kertomusvuonna 26,9 milj. euroa (25,5 milj. euroa v. 2018). Kustannusten kohdentamisessa on käytetty Kieku-järjestelmän kustannustietoja ja työpanoksen kohdentamistietoja. Maksulliseen toimintaan on kohdistettu 94 % (94 %) edunvalvontatoimistojen tuottamista yleisen edunvalvonnan palvelujen kustannuksista. Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset kasvoivat 14 % edelliseen vuoteen verrattuna.

Valtion talousarviossa vuodelle 2019 yleisen edunvalvonnan maksullisen toiminnan tuloarvio oli 26 milj. euroa ja kustannusvastaavuustavoite 84 %. Taulukon 35 mukaisesti yleisen edunvalvonnan maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus oli 77 % (84%).

1.7 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Sisäisen valvonnan yleiset järjestelyt

Kirjanpitoyksikön yleisistä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelyistä on määrätty valtion talousarviosta annetun asetuksen 69—69 b §:n mukaisesti kirjanpitoyksikön taloussäännössä. Ministeriön sisäistä valvontaa koskevat yleiset määräykset ovat ministeriön työjärjestyksen 42 §:ssä.

Sisäisellä valvonnalla ja siihen kuuluvalla riskienhallinnalla varmistetaan, että kirjanpitoyksikössä toteutetaan sen talouden ja toiminnan laajuuteen ja sisältöön sekä niihin liittyviin riskeihin nähden asianmukaiset menettelyt. Sisäinen valvonta toteutetaan osana toiminnan johtamis-, ohjaus-, seuranta- ja raportointimenettelyjä sekä toimintaprosesseihin ja –järjestelmiin sisältyvinä tehtävien eriyttämis- ja kontrollitoimenpiteinä.

Sisäisestä valvonnasta vastaavat kaikki organisaatiotasot ministeriön ja hallinnonalan virastojen työjärjestyksissä sekä kirjanpitoyksikön taloussäännössä määrättyjen tehtävien ja vastuusuhteiden mukaisesti. Sisäisen valvonnan asianmukaisuuden ja riittävyyden varmistamiseksi ministeriön osastot ja esikunta sekä kirjanpitoyksikköön kuuluvat virastot arvioivat oman organisaationsa sisäisen valvonnan toimivuutta ja huolehtivat tarvittaessa sisäisten tarkastusten toimeenpanosta.

Oikeusministeriön esikunnassa on yksikköjaon ulkopuolella suoraan ministeriön johdon alaisuudessa toimiva sisäinen tarkastus, jonka tehtävänä on arvioida ja raportoida ministeriön johdolle sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisuudesta ja riittävyydestä sekä toteuttaa kansliapäällikön määräämät tarkastustehtävät. Ministeriön sisäinen tarkastus on vastannut kuluneena vuonna ministeriöön, tuomioistuinlaitokseen, oikeusapuun ja yleiseen edunvalvontaan kohdistuvista tarkastuksista. Tarvittaessa tarkastuksia voidaan kohdentaa myös hallinnonalan muihin virastoihin ja toimintoihin. Lisäksi sisäisen tarkastuksen tehtävänä on myös ministeriön osastojen ja esikunnan sekä hallinnonalan virastojen tukeminen ja koordinointi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämisessä. Yhteistyössä ja koordinaatiossa huolehditaan siitä, että eri osapuolten roolit ja vastuut pysyvät selkeinä. Riippumattomuuden varmistamiseksi on käytetty ulkopuolisia tarkastuspalveluja.

Hallinnonalan sisäisen tarkastuksen yhteistyötä ja muuta tarkastustoiminnan kokonaisuushallintaa on kehitetty hallinnonalan sisäisen tarkastuksen yhteistyöryhmässä. Ministeriön ohjausyksikkö on ohjannut ja koordinoanut hallinnonalan kirjanpitoyksiköiden

tehtäviä taloushallinnon verkostossa sekä tukenut vuoden 2020 alussa aloittanutta uutta tuomioistuinvirastoa sen kirjanpitoyksikkötehtävien käynnistämisessä.

Oikeusministerin vahvistamassa sisäisen tarkastuksen ohjesäännössä on määräykset sisäisen tarkastuksen menettelyistä ja asemasta.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arvioinnin toteutus ja lausuman laadintatapa

Tämä lausuma perustuu alla oleviin sisäisen valvonnan arviointeihin ja havaintoihin:

1. Oikeusministeriön osastojen ja esikunnan sisäisen valvonnan arvioinnit

Oikeusministeriön osastoilla ja esikunnassa sisäisen valvonnan arvioinnit on toteutettu verkkokyselynä VM:n antaman suositusmallin pohjalta. Mallia on muokattu ministeriön ohjaus- ja johtamisjärjestelmän, terminologian, toiminnan luonteen sekä ajankohtaisten haasteiden pohjalta. Arviointi tehtiin suppeana ministeriössä toteutetun organisaatiouudistuksen vuoksi. Arvioitavat asiat koskivat ministeriön ohjausta, rakenteita sekä keskeisiin prosesseihin liittyviä kysymyksiä.

Ministeriön uudistetun organisaation ja johtamisjärjestelmän katsottiin tehdyn arvioinnin mukaan toimivan pääosin melko hyvin. Olennaisimmat kehittämistarpeet liittyvät uudistettujen prosessien sekä työ- ja toimintatapojen vakiinnuttamiseen sekä ministeriön tapaan pitää esillä eettisiä arvoja ja hyvän hallinnon periaatteita. Kehittämistoimenpiteiden toimeenpanoa jatketaan osastopäällikköpalaverissa ja esimiesfoorumissa.

Oikeusministeriön hallinnonalan riskejä on tarkasteltu edellä mainitun arvioinnin lisäksi muun muassa johdon kokouksissa, kehittämishankkeissa sekä suunnittelu- ja seurantaprosessien eri vaiheissa. Keskeisin uhka hallinnonalalla liittyy kiristyvään rahoitustilanteeseen ja julkisen talouden säästötavoitteisiin, jotka voivat heikentää oikeusvaltion toimintaedellytyksiä ja kansalaisten oikeusturvaa. Riskin kestävä hallinta edellyttää hallinnonalan rakenteellisten uudistusten ja käynnissä olevien ICT-hankkeiden onnistunutta läpivientiä sekä näiden edellyttämien uusien työ- ja toimintatapojen omaksumista. Riskin hallinta edellyttää myös olennaisten osaamisalueiden tunnistamista ministeriössä ja tehtävien selkeää priorisointia. Suunnitelmalliseen rekrytointiin ja henkilöstön osaamiseen on kiinnitettävä huomiota.

Kiihtyvä digitalisaatio ja uusimpien teknologioiden hyödyntäminen luo paljon mahdollisuuksia, mutta samalla myös uhkia. Jos tuomioistuimien, syyttäjälaitoksen ja rikosseuraamuslaitoksen merkittävien ICT-hankkeiden läpivienti epäonnistuu, on vaarana

se, että sähköiset palvelut eivät vastaa hallinnonalan virastojen ja asiakkaiden tarpeita, eikä toiminnan tehostamis- ja tuottavuushyötyjä saavuteta. Mitä enemmän siirytään digitaalisten palveluiden varaan, sitä haavoittuvaisemmaksi toiminta myös muuttuu. Tämän takia kehittämisessä on huolehdittava riskienhallinnasta, toiminnan jatkuvuuden turvaamisesta sekä havainnointi- ja reagointikyvyn varmistamisesta erilaisia nopeasti kehittyviä uhkia vastaan. Lisäksi ulkoisten palveluntarjoajien palvelut ja valtionhallinnon yhteiset ICT-tukipalvelut vaativat tuekseen selkeämpää vastuiden määrittelyä ja toimintatapoja tarkentavaa yhteistyötä.

Lainvalmistelun laadun kannalta keskeisimmät haasteet liittyvät edelleen henkilöressurssien vähäisyyteen ja kireisiin aikatauluihin. Lisäksi säänneltävien asioiden monimutkaistuminen ja EU:n lainsäädäntö asettavat haasteita lainsäädännön selkeydelle. Vähäisillä voimavaroilla ja kireässä aikataulussa valmisteltu lainsäädäntö voi johtaa perusoikeuksien ja oikeusturvan vaarantumiseen sekä vaikeaselkoiseen ja pirstaleiseen lainsäädäntöön. Riskinä on, että lainsäädäntöuudistuksilla tavoitellut hyödyt ja säästöt voivat jäädä saamatta. Riskin hallitsemiseksi tarvitaan tiiviimpää yhteistyötä ministeriöiden kesken ja jatkuvaa lainvalmisteluosaamisen ylläpitoa ja kehittämistä.

2. Tuomioistuimien, oikeusavun ja yleisen edunvalvonnan sekä ministeriön yhteydessä toimivien virastojen arvioinnit

Tuomioistuimien, oikeusavun ja yleisen edunvalvonnan sekä ministeriön yhteydessä toimivien virastojen arvioinnit on toteutettu VM:n suositusmallin ja muiden yleisesti hyväksytyjen viitekehysten pohjalta, joita sektoreilla on muokattu ottamalla huomioon virastojen ajankohtainen tilanne ja haasteet. Yhteenvedot arvioinneista on koottu verkkokyselyllä ja ne on annettu virastojen ja tulosohjaajien käyttöön toiminnan kehittämistä silmällä pitäen. Riskiarvioissa nousivat esiin erityisesti tietojärjestelmät, joiden merkitys virastojen arkipäiväisessä työssä on kasvanut. Sähköisten järjestelmien käytettävyyteen ja toiminnan jatkuvuuteen on jatkossakin kiinnitettävä huomiota.

Tuomioistuimissa erityisinä haasteina ovat olleet toimintaympäristön nopeat muutokset ja useat rakenteelliset uudistukset, kuten esimerkiksi vuoden 2019 alusta voimaan tullut käräjäoikeusuudistus sekä 1.9.2019 voimaan tullut summaaristen riita-asioiden keskittäminen yhdeksään käräjäoikeuteen ja kuluvan vuoden alussa toimintansa aloittaneen tuomioistuinviraston perustaminen. Osana AIPA- ja HAIPA-tietojärjestelmä-hankkeiden muutosjohtamista on tuomioistuimissa toteutettu suuri määrä sähköisen työtilan kokeiluja, joita jatketaan edelleen. Rakennemuutoksista, muuttuvista tehtävistä ja uusista tietojärjestelmistä johtuen kaikkien henkilöstöryhmien osaamiseen tulee kiinnittää jatkuvaa huomiota.

Talous- ja velkaneuvonta siirtyi vuoden 2019 alussa oikeusapu- ja edunvalvontapiirien järjestämisvastuulle. Asiakastyön ja tietojärjestelmien toimivuuden näkökulmasta toimistojen riippuvuus palveluntuottajien toimintavarmuudesta on lisääntynyt, koska aiempaan, järjestelmistä vähemmän riippuvaiseen, työskentelytapaan on käytännössä mahdotonta laajamittaisesti palata. Ulkoisten palveluntarjoajien ja sidosryhmien palvelujen laatuun pyritään vaikuttamaan jatkamalla aktiivista yhteistyötä palvelujen laadun seurannassa. Työ- ja toimintatapojen kehittämisessä huomiota on kiinnitettävä uusien teknologisten ja asiakaslähtöisten ratkaisujen käyttöönottoon sekä yhdenmukaisten toimintatapojen edistämiseen. Lisäksi johtamis- ja esimiesosaamisen vahvistamiseen ja oppimis- ja yhteistyöverkkojen kehittämiseen tulee panostaa.

Ministeriön yhteydessä toimivien pienten virastojen riskeinä ovat muun muassa resurssien riittävyys, avainhenkilöiden vaihtuvuus sekä tietotekniikkaan ja -turvallisuuden liittyvät kysymykset. Riskinä on edelleen käsiteltävien asioiden ja asiakasmäärien kasvu, johon ei kyetä vastaamaan nykyisillä voimavaroilla ja toiminnan kehittämällä.

3. Edellisen lausuman pohjalta käynnistetyt kehittämistoimet

Kuluneen vuoden aikana oikeusministeriössä on otettu käyttöön uusi strategia. Tuloshjauksen kehittämistyötä on jatkettu ottamalla käyttöön hallinnonalalle yhtenäinen tulostavoiteasiakirjapohja.

Vuoden 2019 alkupuolella saatettiin loppuun ministeriön organisaation uudistaminen ja uusi organisaatio aloitti toimintansa toukokuussa 2019. Uudistetulla organisaatiolla pyritään siihen, että rakenteet tukevat entistä paremmin ministeriön strategiaa ja hallinnonalan ohjausta. Tavoitteena on myös se, että uudella organisaatorakenteella kyetään paremmin vastaamaan toimintaympäristön nopeisiin muutoksiin sekä yhteisen valtioneuvoston ja uuden hallitusohjelman haasteisiin.

Johtamista ja esimiestyötä on käsitelty erityisesti hallinnonalan johdon tapaamisessa ja ministeriön esimiesfoorumeissa. Ministeriössä on organisaatiomuutoksen yhteydessä pyritty panostamaan muutosjohtamiseen, vastuultaan selkeisiin organisaatiorekenteisiin ja tärkeimpiin prosesseihin sekä henkilöstön tukemiseen muutoksessa. Lisäksi on huolehdittu siitä, että johtamis- ja esimiesosaamista vahvistetaan keskittymällä muun muassa esimiestyön tavoitteelliseen kehittämiseen, taloussäännön määreysten selkeyttämiseen sekä henkilöstön osaamisen kehittämiseen.

Hallinnonalalla on kuluneena vuonna ollut käynnissä varsin monta yhtäaikaista ja laajaa ICT-hanketta. Sekä ministeriössä että hankkeissa on etsitty keinoja riskien havaitsemiseksi ja hallitsemiseksi riittävän ajoissa. Laajimpien hankkeiden toimeenpanoa

on tuettu ministeriöstä käsin ulkopuolisen riippumattoman auditoinnin avulla. Kriittisimpien hankkeiden aikatauluihin ja budjetteihin liittyviä kasvavia haasteita on pyritty ratkaisemaan ns. tarkistuspisteissä, mutta haasteina ovat edelleenkin hankkeiden aikataulut, käyttäjien odotukset ja järjestelmien toimivuus.

4. Oikeusministeriön sisäisen tarkastuksen havainnot

Kuluneena vuonna sisäinen tarkastus on tukenut hallinnonalan merkittävimpien ICT-hankkeiden läpivientiä ulkopuolisen auditoijan avulla. Kriittisimpien hankkeiden riskejä on seurattu ministeriön johdossa systemaattisesti ja pidetty jatkuvasti yllä valmiutta puuttumiseen ja korjaavien toimien käynnistämiseen.

Sisäinen tarkastus on tukenut kuluvan vuoden alussa perustetun tuomioistuinviraston sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelyjen kehittämistä tuottamalla selvityksen uuden keskusviraston johdolle. Tarkoituksena on varmistaa, että uuden viraston toimeenpanossa otetaan huomioon sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja hyvän hallinnon vaatimukset.

5. Ulkoisen tarkastuksen havainnot

Valtiontalouden tarkastusvirasto on antanut oikeusministeriön tilintarkastuksesta tilintarkastuskertomuksen varainhoitovuodelta 2018. Sisäistä valvontaa on arvioitu tarkastuksessa riskianalysissä ja tarkastettu kirjanpidon, valtuusseurannan ja tuloksellisuuden laskentatoimen tarkastuksen yhteydessä sekä myös Romeo-tietojärjestelmää koskeneen tarkastuksen yhteydessä. Sisäisen valvonnan osalta ei tullut esiin olennaista huomautettavaa. Tarkastusviraston havainnot ja kehittämissuosituksia on käsitelty tarkastuskohteiden lisäksi ministeriön johdossa. Jatkotoimenpiteet on vastuutettu asianmukaisella tavalla.

Arviointi- ja vahvistuslausuma

Oikeusministeriö katsoo, että kokonaisuutena kirjanpitoyksikön sisäisen valvonnan menettelyt täyttävät kohtuullisesti talousarvioasetuksessa säädetyt toiminnan tuloksellisuuden varmistamista, laillisuutta, varojen turvaamista sekä tietojen oikeellisuutta ja riittävyyttä koskevat tavoitteet.

Hallinnonalan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuuden varmistamisessa ja kehittämisessä ovat lähivuosina tarpeen toimenpiteet, joilla ohjataan ja tuetaan hallinnonalan toimialoja ja virastoja sekä pyritään hallitsemaan oikeusvaltion toiminnalle asetettujen vaatimusten ja valtionhallinnon säästötavoitteiden välistä tasapainoa. Toimenpiteet ovat jatkoa edellisvuosien kehittämistyölle ja niillä voidaan vaikuttaa laajasti

koko hallinnonalaan. Tehdyn arvioinnin mukaan merkittävimmät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämistoimet ovat:

1. Huolehditaan ministeriön uuden organisaation ja prosessien toimivuudesta, työ- ja toimintatapojen jalkauttamisesta sekä niiden pitkäjänteisestä kehittämisestä. Erityistä huomiota kiinnitetään ohjauksen vastuiden selkeyteen, riittävän yhteistyön ja koordinaation vahvistamiseen sekä keskeisten ohjeiden ajantasaisuuteen ja selkeyteen.
2. Kehitetään ministeriön toimintatapoja pitämällä esillä arvoja ja hyvän hallinnon periaatteita sekä panostamalla viestintään ja arvojen näkyvyyteen käytännön virkatyössä. Tuodaan asiaa esille erityisesti henkilöstön perehdyttämisessä sekä esimies-alaiskeskusteluissa.
3. Jatketaan tuomioistuimien, syyttäjälaitoksen ja rikosseuraamuslaitoksen tärkeimpien ICT-hankkeiden läpiviennin tukemista. Panostetaan hankkeiden ohjaukseen ja valvontaan sekä kehitetään ja ylläpidetään toimintatapoja hankkeiden riskien havaitsemiseksi ja hallitsemiseksi riittävän ajoissa. Huolehditaan siitä, että tietosuojan sekä tieto- ja kyberturvallisuuden huomioiminen on kiinteä osa tietojärjestelmien ja toiminnan uudistamista.

Arviointi- ja vahvistuslausuma on valmisteltu kansliapäällikön johdolla. Sisäinen tarkastus on käynyt lausuman lävitse ja toteaa, että lausumassa esitetty arvio vastaa sisäiselle tarkastukselle muodostunutta kuvaa ministeriön sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta. Lausuma on hyväksytty toimintakertomuksen käsittelyn yhteydessä.

1.8 Arviointien tulokset

Vuonna 2019 kirjanpitoyksikköön kuuluvasta toiminnasta ei tehty valtion talousarvista annetun asetuksen (1243/1992) 65 § 1 momentin 8 kohdassa (1786/2009) tarkoitettua laajempaa vaikutusten ja tuloksellisuuden arviointia.

1.9 Yhteenveto havaituista virheistä, väärinkäytöksistä ja takaisinperinnöistä

Virheitä ja väärinkäytöksiä koskevat yhteenvetotiedot

Varsinais-Suomen kärjäoikeudessa on vireillä holhoustoimilain mukainen yleiseen edunvalvojaan ja valtioon kohdistuva vahingonkorvauskanne. Samasta asiasta on tehty aikaisemmin rikostutkintapyyntö ja kaksi kantelua maistraatille. Nämä eivät ole johtaneet toimenpiteisiin. Poliisilla on edelleen vireillä samaa asiaa koskeva uusi tutkintapyyntö. Lisäksi Etelä-Karjalan ja Pohjanmaan kärjäoikeuksissa on vireillä vastaavanlaiset vahingonkorvauskanteet.

Lisäksi erehdyksessä tehdyn suorituksen seurauksena vireillä on perusteettoman edun palautusta koskeva kanne, jossa kantajana on Suomen valtio/oikeusministeriö.

Helsinkiläisen lakifirman toimitusjohtajana toiminut nainen tuomittiin Helsingin kärjäoikeudessa maaliskuun 2018 lopussa petoksesta, törkeästä kavalluksesta ja omaisuutta koskevasta viranomaiskiellon rikkomisesta viiden kuukauden ehdolliseen vankeuteen. Petosta koskeva tuomio tuli oikeusaputoimistolle vuosina 2013–2015 tehdyistä useista laskuista, joille ei ollut perustetta. Laskujen yhteissumma oli 12 400 euroa. Laskut liittyivät näennäisesti oikeusapuun sekä tulkkaukseen, mutta kärjäoikeuden mukaan laskutettuja toimenpiteitä ei ollut tehty turvapaikkahakemusten vireilläoloaikana. Valtiolle/ oikeusaputoimistolle korvaus on noin 14 000 euroa. Vuonna 2019 hovioikeus hylkäsi syytteen törkeästä kavalluksesta mutta pysytti tuomion petoksesta, joka kohdistui Varsinais-Suomen oikeusaputoimistoon.

Takaisinperintää koskevat yhteenvetotiedot

Vuoden 2019 aikana ei tehty valtiontukien tai rahoituksen varojen takaisinperintöjä.

2 Oikeusministeriön talousarvion toteumalaskelma

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi		Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2019	Vertailu Tilinpäätös-Talousarvio	Toteutuma %
11. Verot ja veronluonteiset tulot		315 327,82	304 316	304 316,08	0,00	100
11.04.01.	Arvonlisävero	315 327,82	304 316	304 316,08	0,00	100
12. Sekalaiset tulot		71 493 532,32	69 222 784	70 070 139,42	847 355,00	101
12.23.99.	Valtioneuvoston kanslian muut tulot		76 926	76 925,75	0,00	100
12.25.10.	Tuomioistuintulot (nettob)	45 297 274,66	42 800 000	42 753 150,76	-46 849,24	100
12.25.15.	Yleisen edunvalvonnan tulot	25 517 429,98	26 000 000	26 894 204,24	894 204,24	103
12.25.99.	Oikeusministeriön hallinnonalan muut tulot	269 186,36	284 583	284 582,73	0,00	100
12.39.04.	Siirrettyjen määrärahojen peruutukset	291 049,19				
12.39.10.	Muut sekalaiset tulot	118 592,13	61 276	61 275,94	0,00	100
Tuloarviotilit yhteensä		71 808 860,14	69 527 101	70 374 455,50	847 355,00	101

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2019 määrärahojen		Tilinpäätös 2019	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö vuonna 2019	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2019	Käyttö vuonna 2019 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
23. Valtioneuvoston kanslia		80 137,76	486 081	408 535,52	77 545,09	486 080,61	0,00	65 301,29	544 301,29	466 756,20	77 545,09
23.01.03.	Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkamenot (S2)							46 719,47	46 719,47	46 719,47	
	23.01.03.1. Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkausten menot							46 719,47	46 719,47	46 719,47	
23.01.24.	Suomen EU-puheenjohtajuus (S2)	80 000,00	479 000	401 454,91	77 545,09	479 000,00	0,00	18 581,82	497 581,82	420 036,73	77 545,09
	23.01.24.1. Lisähenkilöstön palkkausten menot sekä muut kulutusmenot (EK)	80 000,00	463 000	385 454,91	77 545,09	463 000,00	0,00	18 581,82	481 581,82	404 036,73	77 545,09
	23.01.24.2. Kokouksista aiheutuvat menot (EK)		16 000	16 000,00		16 000,00	0,00		16 000,00	16 000,00	
23.01.29.	Arvonlisäveromenot (A)	137,76	7 081	7 080,61		7 080,61	0,00				
25. Oikeusministeriön hallinnonala		501 241 782,40	524 353 281	451 884 810,50	73 999 774,21	525 884 584,71	-1 531 304,19	94 385 968,11	472 111 661,11	398 111 886,90	73 999 774,21
25.01.01.	Oikeusministeriön toimintamenot (nettob)(S2)	20 230 000,00	20 741 693	19 333 605,75	1 408 087,25	20 741 693,00	0,00	3 549 098,67	24 290 791,67	22 882 704,42	1 408 087,25
25.01.03.	Oikeusministeriön yhteydessä toimivien viranomaisten toimintamenot (nettob)(S2)	8 027 000,00	9 853 000	8 404 799,00	1 448 201,00	9 853 000,00	0,00	1 275 745,23	11 128 745,23	9 680 544,23	1 448 201,00
25.01.20.	Erityismenot (A)	11 322 210,42	10 891 945	10 837 190,00		10 837 190,00	54 755,38				
	25.01.20.1. Onnettomuustutkinta (KPY)	818 179,98	640 000	585 244,62		585 244,62	54 755,38				
	25.01.20.3. Muut erityismenot (KPY)	10 504 030,44	10 251 945	10 251 945,38		10 251 945,38	0,00				
25.01.21.	Oikeusministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (S2)	115 000,00	245 000	201 322,49	43 677,51	245 000,00	0,00	91 113,06	336 113,06	292 435,55	43 677,51

OIKEUSMINISTERIÖN JULKAISUJA, TOIMINTA JA HALLINTO 2020:14

Päälukon, momentin ja tilijaoittelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2019 määrärahojen		Tilinpäätös 2019	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö vuonna 2019	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2019	Käyttö vuonna 2019 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
25.01.22.	Toimisto- ja viestintäjärjestelmien ylläpitäminen (S3)	2 590 000,00	2 505 000	2 091 360,94	413 639,06	2 505 000,00	0,00		2 505 000,00	2 091 360,94	413 639,06
25.01.29.	Oikeusministeriön hallinnonalan arvonsäätömenot (A)	16 232 715,12	17 721 642	17 721 642,14		17 721 642,14	0,00				
25.01.50.	Avustukset (K)	7 695 250,00	8 342 000	8 342 000,00		8 342 000,00	0,00				
	25.01.50.1. Avustukset saamelaisten kulttuuri- ja itsehallinnon ylläpitämiseen (EK) (enintään)	3 317 000,00	3 977 000	3 977 000,00		3 977 000,00	0,00				
	25.01.50.2. Avustukset rikosten uhrien tukipalveluja tuottaville yhteisöille (EK) (enintään)	4 158 250,00	4 145 000	4 145 000,00		4 145 000,00	0,00				
	25.01.50.3. Muut avustukset (EK) (enintään)	220 000,00	220 000	220 000,00		220 000,00	0,00				
25.10.01.	Korkeimman oikeuden toimintamenot (nettob)(S2)	8 667 000,00	8 777 000	7 229 916,52	1 547 083,48	8 777 000,00	0,00	1 520 858,45	10 297 858,45	8 750 774,97	1 547 083,48
25.10.02.	Korkeimman hallinto-oikeuden toimintamenot (nettob)(S2)	13 562 000,00	12 018 000	6 358 785,91	5 659 214,09	12 018 000,00	0,00	5 786 181,52	17 804 181,52	12 144 967,43	5 659 214,09
25.10.03.	Muiden tuomioistuinten toimintamenot (nettob)(S2)	252 023 000,00	251 315 000	204 440 552,49	46 874 447,51	251 315 000,00	0,00	58 905 506,96	310 220 506,96	263 346 059,45	46 874 447,51
25.10.04.	Oikeusapu- ja edunvalvontapiirien ja kuluttajariitautakunnan toimintamenot (nettob)(S2)	65 609 000,00	72 271 000	55 665 575,69	16 605 424,31	72 271 000,00	0,00	23 257 464,22	95 528 464,22	78 923 039,91	16 605 424,31
25.10.50.	Yksityisille oikeusavustajille maksettavat korvaukset (A)	77 843 593,03	74 355 000	76 383 052,68		76 383 052,68	-2 028 052,68				
	25.10.50.1. Oikeusapu ja puolustus (KPY)	68 081 226,22	66 155 000	65 812 740,19		65 812 740,19	342 259,81				

Päälukon, momentin ja tilijaoituksen numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2019 määrärahojen		Tilinpäätös 2019	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö vuonna 2019	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2019	Käyttö vuonna 2019 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
	25.10.50.2. Asianomistajan avustaminen (KPY)	87 139,25	800 000	708 679,25		708 679,25	91 320,75				
	25.10.50.3. Yksityishenkilön velkajärjestely (KPY)	2 559 360,32	2 100 000	2 088 056,58		2 088 056,58	11 943,42				
	25.10.50.4. Syytteenä vapautetun oikeudenkäyntikulujen korvaus (KPY)	6 392 407,88	4 500 000	6 988 311,83		6 988 311,83	-2 488 311,83				
	25.10.50.5. Konkurssilain mukaisten julkisselvittäjien ja pesähoitajien palkkiot sekä julkisselvityksestä aiheutuvat muut konkurssimenettelyn menot (EK) (enintään)	723 459,36	800 000	785 264,83		785 264,83	14 735,17				
25.50.20.	Vaalimenot (A)	17 325 013,83	35 317 000	34 875 006,89		34 875 006,89	441 993,11				
	25.50.20.1. Eduskuntavaalit (KPY)	88 201,43	15 205 000	15 097 686,82		15 097 686,82	107 313,18				
	25.50.20.2. Europarlamenttivaalit (KPY)		14 805 000	14 477 027,88		14 477 027,88	327 972,12				
	25.50.20.3. Presidentinvaali (KPY)	12 384 164,70									
	25.50.20.5. Saamelaiskäräjävaalit (KPY)	182 000,00	555 000	555 000,00		555 000,00	0,00				
	25.50.20.6. Vaalitietojärjestelmän menot (KPY)	4 378 026,44	4 582 000	4 578 058,22		4 578 058,22	3 941,78				
	25.50.20.7. Maakuntavaalit (KPY)	39 857,10									
	25.50.20.9. Muut vaalimenot (KPY)	252 764,16	170 000	167 233,97		167 233,97	2 766,03				
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala		196 304,56	206 593	206 593,05		206 593,05	0,00	114 814,35	294 226,35	294 226,35	0,00
28.01.29.	Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (A)	8 684,56	27 181	27 181,05		27 181,05	0,00				

Päälukon, momentin ja tilijaoittelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2019 määrärahojen		Tilinpäätös 2019	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö vuonna 2019	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2019	Käyttö vuonna 2019 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
28.60.12.	Osaamisen kehittäminen (S2)	187 620,00	179 412	179 412,00		179 412,00	0,00		179 412,00	179 412,00	0,00
28.70.01.	Julkisen hallinnon ICT:n ohjaus ja kehittäminen (S3)							65 814,35	65 814,35	65 814,35	0,00
28.70.22.	Hallinnon palveluiden digitalisoinnin tuki (S3)							49 000,00	49 000,00	49 000,00	0,00
29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala		30 352,93	36 482	35 390,72		35 390,72	1 091,28	0,00	0,00	0,00	0,00
29.91.50.	Rahapelitoiminnan tuotot nuorisotyön edistämiseen (A)	30 352,93	36 482	35 390,72		35 390,72	1 091,28				
	29.91.50.07. Kokeilu, kehittäminen ja tutkimus (KPY)	30 352,93	36 482	35 390,72		35 390,72	1 091,28				
	29.91.50.07.3. Opetus- ja kulttuuriministeriön käytettäväksi (KPY)	30 352,93	36 482	35 390,72		35 390,72	1 091,28				
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala		786 129,85	789 324	789 324,09		789 324,09	0,00	1 162,56	790 486,65	790 486,65	0,00
32.01.29.	Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan arvonsäveroimenot (A)	6 176,20									
32.30.51.	Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (S2)	779 953,65	789 324	789 324,09		789 324,09	0,00		789 324,09	789 324,09	0,00
	32.30.51.07. Palkkatuettu työ, valtionhallinto (KPY)	779 953,65	789 324	789 324,09		789 324,09	0,00		789 324,09	789 324,09	0,00
32.40.31.	Korvaus talous- ja velkaneuvonnan järjestämisestä (S2)							1 162,56	1 162,56	1 162,56	0,00
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala		254 249,39	263 734	263 734,13		263 734,13	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
33.20.50.	Valtionosuus työttömyyssetuuskien ansioturvasta ja vuorottelukorvauksesta (A)	151 314,41	69 455	69 454,76		69 454,76	0,00				
	33.20.50.01. Palkkatuettu työ, valtionhallinto	151 314,41	69 455	69 454,76		69 454,76	0,00				

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2019 määrärahojen		Tilinpäätös 2019	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö vuonna 2019	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2019	Käyttö vuonna 2019 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
33.20.52.	Valtionosuus työttömyysetuuksien perusturvasta (nettob) (A)	102 934,98	194 279	194 279,37		194 279,37	0,00				
	33.20.52.01. Palkkatuetty työ, valtionhallinto	102 934,98	194 279	194 279,37		194 279,37	0,00				
Määrärahatilit yhteensä		502 588 956,89	526 135 494	453 588 388,01	74 077 319,30	527 665 707,31	-1 530 212,91	94 567 246,31	473 740 675,40	399 663 356,10	74 077 319,30

3 Oikeusministeriön tuotto- ja kululaskelma

	1.1.2019 – 31.12.2019		1.1.2018 – 31.12.2018	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	74 800 148,81		76 177 440,60	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	93 029,94		62 960,42	
Muut toiminnan tuotot	3 908 890,73	78 802 069,48	2 736 600,62	78 977 001,64
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	4 906 543,97		5 247 109,72	
Henkilöstökulut	299 948 448,04		269 965 003,23	
Vuokrat	41 505 021,12		40 885 090,10	
Palvelujen ostot	89 063 973,19		74 009 150,09	
Muut kulut	5 695 867,92		5 116 081,59	
Valmistus omaan käyttöön (-)	-13 063 839,68		-7 469 363,30	
Poistot	5 737 535,88		6 385 163,21	
Sisäiset kulut	418 462,68	-434 212 013,12	513 712,89	-394 651 947,53
JÄÄMÄ I		-355 409 943,64		-315 674 945,89
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	220 265,02		247 304,86	
Rahoituskulut	-221 319,53	-1 054,51	-375 759,70	-128 454,84
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	11 115,06		26 624,67	
Satunnaiset kulut	-187 928,82	-176 813,76	-19 059,00	7 565,67
JÄÄMÄ II		-355 587 811,91		-315 795 835,06
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Kulut				
Siirtotalouden kulut paikallishallinnolle	18 950 680,40		9 518 982,60	
Siirtotal.kulut voittoa tavoittelemattomille	9 148 045,38		8 136 283,55	
Siirtotalouden kulut kotitalouksille	322 359,95		527 139,35	
Siirtotal. kulut EU:n toimielimille ja muille	0,00		53586,3	
Muut siirtotalouden kulut ulkomaille	230 467,58		181 343,16	

	1.1.2019 – 31.12.2019		1.1.2018 – 31.12.2018	
Siirtotalouden kulut valtionhallinnolle	313 883,00		20 000,00	
Muut siirtotalouden kulut	76 167 622,08	<u>-105 133 058,39</u>	<u>77 478 747,79</u>	<u>-95 916 082,75</u>
JÄÄMÄ III		-460 720 870,30		-411 711 917,81
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Perityt arvonlisäverot	304 316,08		315 327,82	
Suoritetut arvonlisäverot	<u>-17 764 782,98</u>	<u>-17 460 466,90</u>	<u>-16 250 144,49</u>	<u>-15 934 816,67</u>
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		<u>-478 181 337,20</u>		<u>-427 646 734,48</u>

4 Oikeusministeriön tase

	31.12.2019		31.12.2018	
VASTAAVAA				
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUU PITKÄAIK. SIJOITUKSET				
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Muut pitkävaikutteiset menot	16 011 245,53		17 638 270,45	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	19 194 675,15	35 205 920,68	9 703 964,22	27 342 234,67
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Koneet ja laitteet	983 550,63		1 116 302,51	
Kalusteet	258 975,16		191 201,72	
Muut aineelliset hyödykkeet	394 497,28		388 497,28	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	60 584,60	1 697 607,67	2 500,00	1 698 501,51
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIJOITUKSET YHTEENSÄ		36 903 528,35		29 040 736,18
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	12 194 657,63		11 291 805,44	
Siirtosaamiset	468 114,99		228 574,58	
Muut lyhytaikaiset saamiset	440 371,35		1 363 337,21	
Ennakkomaksut	8 826,92	13 111 970,89	18 251,22	12 901 968,45
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Kirjanpitoyksikön tulotilit	755,50		700,00	
Kirjanpitoyksikön menotilit	0,00		96,39	
Muut pankkitilit	22 359,13		39 628,96	
Sisäisen rahaliikkeen tilit	65,52	23 180,15	20 000,00	60 425,35
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ		13 135 151,04		12 962 393,80
VASTAAVAA YHTEENSÄ		50 038 679,39		42 003 129,98

	31.12.2019		31.12.2018	
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
VALTION PÄÄOMA				
Valtion pääoma 1.1.1998	-24 052 801,86		-24 052 801,86	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	-26 418 637,58		-27 424 868,78	
Pääoman siirrot	489 736 616,56		428 652 965,68	
Tilikauden tuotto-/kulujaäämä	-478 181 337,20	-38 916 160,08	-427 646 734,48	-50 471 439,44
VIERAS PÄÄOMA				
LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA				
Saadut ennakot	319 734,76		317 952,06	
Ostovelat	16 690 395,83		29 060 610,50	
Kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset	5 813 454,09		5 259 100,03	
Edelleen tilittävät erät	5 959 863,62		5 789 794,63	
Siirtovelat	57 936 986,23		49 165 211,31	
Muut lyhytaikaiset velat	<u>2 234 404,94</u>	<u>88 954 839,47</u>	<u>2 881 900,89</u>	<u>92 474 569,42</u>
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		88 954 839,47		92 474 569,42
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		<u>50 038 679,39</u>		<u>42 003 129,98</u>

5 Liitetiedot

5.1 Tilinpäätöslaskelmien liitteet

- Liite 1 Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja vertailtavuus
- Liite 2 Nettotutetut tulot ja menot
- Liite 3 Arviomäärärahojen ylitykset
- Liite 4 Peruutetut siirretyt määrärahat
 - ei ilmoitettavaa
- Liite 5 Henkilöstökulujen erittely
- Liite 6 Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset
- Liite 7 Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot
- Liite 8 Rahoitustuotot ja -kulut
- Liite 9 Talousarviotaloudesta annetut lainat
 - ei ilmoitettavaa
- Liite 10 Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset
 - ei ilmoitettavaa
- Liite 11 Taseen rahoituserät ja velat
 - ei ilmoitettavaa
- Liite 12 Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut
- Liite 13 Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat
 - ei ilmoitettavaa
- Liite 14 Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat
 - ei ilmoitettavaa
- Liite 15 Velan muutokset
 - ei ilmoitettavaa
- Liite 16 Velan maturiteettijakautuma ja duraatio
 - ei ilmoitettavaa
- Liite 17 Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Liite 1

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja vertailtavuus

Aikaisempiin vuosiin kohdistuvat tuotot ja kulut, talousarviotulot ja -menot sekä virheiden korjaukset

Valtion virka- ja työehtosopimuksessa sopimuskaudelle 2018–2020 (9.3.2018) on sopimuksen 6 §:ssä kirjattu, että virkamiehelle ja työntekijälle, jonka palvelussuhde on alkanut viimeistään 3.9.2018 ja palvelussuhde on keskeytymättä jatkunut 18.11.2018 saakka, maksetaan tammikuun 2019 palkanmaksun yhteydessä erillinen kertaerä. Kertaerä on suuruudeltaan 9,2 % yleisen virka- ja työehtosopimuksen 7 §:n mukaisesta kuukausipalkkauksesta. Kertaerää yhteensä 1 710 590,37 euroa ja sen sivukuluja ei ole jaksotettu tilikaudelle 2018, vaan se kirjataan kokonaisuudessaan tilikauden 2019 menoksi.

Palkat on kirjattu maksuperusteisesti vuoden 2017 tilinpäätöksestä lähtien. Tammikuussa 2020 maksettiin 44 000 euroa vuoden 2019 palkkoja ja palkkioita oikeusministeriön kirjanpitoyksiköstä. Lisäksi tammikuussa 2020 maksettiin tuomioistuimien palkkoja ja palkkioita uudesta tuomioistuinlaitoksen kirjanpitoyksiköstä 229 000 euroa. Tammikuussa 2019 maksettiin 335 000 euroa vuoden 2018 palkkoja ja palkkioita.

Neljässä käräjäoikeudessa jäi kirjaamatta tuomioistuintulomomentille 12.25.10 vuodelle 2019 kuuluvia tuloja yhteensä 248 000 euroa. Vuodelle 2019 on kirjattu vuodelle 2018 kuuluneita tuloja noin 365 000 euroa.

Arviomäärärahamomentille 25.10.50 Yksityisille oikeusavustajille maksettavat korvaukset on kirjattu vuodelle 2019 kuuluvia Romeo-järjestelmästä Handiin siirtyneitä menoja yhteensä noin 570 000 euroa vuodelle 2020. Vuodelle 2019 on kirjattu noin 410 000 euroa vuodelle 2018 kuuluneita menoja.

Oikeusrekisterikeskuksen tilitys 65 224,02 euroa oikeusavun vastapuolen tuloista joulukuulta 2018 on kirjattu vuodelle 2019.

Suomen EU-puheenjohtajakautteen liittyvän EU:n perusoikeuskirjan 10-vuotisjuhlan lasku 33 402,24 euroa tullaan kirjaamaan vuodelle 2020. Juhlakonferenssi järjestettiin Brysselissä 12.11.2019.

Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimistolle on kirjattu yhteisrahoitteisin toiminnan tuloja varainhoitovuodelle sisäministeriön 20.3.2019 päätöksen oikaisuvaatimuksesta mukaan 71 420,81 euroa. Tulot liittyvät Palautusten valvonnan kehittäminen -hankkeen maksatushakemukseen. Maksatushakemus koskee ajanjaksoa 1.1.2018–30.6.2018 sekä koko hankkeen ajanjaksoa 1.7.2015–30.6.2018.

Edunvalvonnan vuoden 2019 arvonlisäveron hyvitystä koskeva meno 18 267,13 euroa on kirjattu vuodelle 2020. Saman toimittajan vastaava vuoden 2018 lasku 17 503,78 euroa on kirjattu vuodelle 2019.

Kriminaalipolitiikan instituutti Heunin FAIR-projektille jäi tulouttamatta vuodelle 2019 vuoden 2019 menoja vastaavasti 10 700,00 euroa.

Liite 2

Nettoutetut tulot ja menot

Momentin numero ja nimi		Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2019	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
12.25.10.	Bruttotulot	45 297 274,66		42 753 150,76		
Tuomioistuintulot (nettobud)	Bruttomenot	0,00		0,00		
	Nettotulot	45 297 274,66	42 800 000	42 753 150,76	-46 849,24	100

Momentin numero ja nimi		Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2019 määrära- hojen		Tilinpäätös 2019	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö vuonna 2019	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2019	Käyttö vuonna 2019 (pl. peruutuk- set)	Siirretty seuraavalle vuodelle
25.01.01. Oikeusministeriön toi- mintamenot (nettob) (Siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot	20 687 130,27	21 141 693	19 818 380,02		21 226 467,27				23 367 478,69	
	Bruttotulot	457 130,27	400 000	484 774,27		484 774,27				484 774,27	
	Nettomenot	20 230 000,00	20 741 693	19 333 605,75	1 408 087,25	20 741 693,00	0,00	3 549 098,67	24 290 791,67	22 882 704,42	1 408 087,25
25.01.03. Oikeusministeriön yhtey- dessä toimivien viran- omaisten toimintamenot (nettob) (Siirtomäärä- raha 2 v)	Bruttomenot	8 406 185,12	1 053 000	8 810 798,52		10 258 999,52				10 086 543,75	
	Bruttotulot	379 185,12	200 000	405 999,52		405 999,52				405 999,52	
	Nettomenot	8 027 000,00	9 853 000	8 404 799,00	1 448 201,00	9 853 000,00	0,00	1 275 745,23	11 128 745,23	9 680 544,23	1 448 201,00
25.10.01. Korkeimman oikeuden toimintamenot (nettob) (Siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot	8 692 052,01	8 787 000	7 234 549,06		8 781 632,54				8 755 407,51	
	Bruttotulot	25 052,01	10 000	4 632,54		4 632,54				4 632,54	
	Nettomenot	8 667 000,00	8 777 000	7 229 916,52	1 547 083,48	8 777 000,00	0,00	1 520 858,45	10 297 858,45	8 750 774,97	1 547 083,48
25.10.02. Korkeimman hallinto-oi- keuden toimintamenot (nettob) (Siirtomäärä- raha 2 v)	Bruttomenot	13 578 993,70	12 038 000	6 378 941,76		12 038 155,85				12 165 123,28	
	Bruttotulot	16 993,70	20 000	20 155,85		20 155,85				20 155,85	
	Nettomenot	13 562 000,00	12 018 000	6 358 785,91	5 659 214,09	12 018 000,00	0,00	5 786 181,52	17 804 181,52	12 144 967,43	5 659 214,09
25.10.03. Muiden tuomioistuinten toimintamenot (nettob) (Siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot	254 566 819,83	252 815 000	208 002 419,41		254 876 866,92				266 907 926,37	
	Bruttotulot	2 543 819,83	1 500 000	3 561 866,92		3 561 866,92				3 561 866,92	
	Nettomenot	252 023 000,00	251 315 000	204 440 552,49	46 874 447,51	251 315 000,00	0,00	58 905 506,96	310 220 506,96	263 346 059,45	46 874 447,51

Momentin numero ja nimi		Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2019 määrära- hojen		Tilinpäätös 2019	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö vuonna 2019	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2019	Käyttö vuonna 2019 (pl. peruutuk- set)	Siirretty seuraavalle vuodelle
25.10.04. Oikeusapu- ja edunval- vontapiirien ja kuluttaja- riitalautakunnan toimin- tamenot (nettob) (Siirto- määräraha 2 v)	Bruttomenot	70 177 705,57	77 471 000	60 083 011,25		76 688 435,56				83 340 475,47	
	Bruttotulot	4 568 705,57	5 200 000	4 417 435,56		4 417 435,56				4 417 435,56	
	Nettomenot	65 609 000,00	72 271 000	55 665 575,69	16 605 424,31	72 271 000,00	0,00	23 257 464,22	95 528 464,22	78 923 039,91	16 605 424,31
33.20.52. Valtionosuus työttö- myysetuuksien perustur- vasta (nettob) (Ar- viomääräraha)	Bruttomenot	102 934,98		194 279,37		194 279,37					
	Bruttotulot	0,00									
	Nettomenot	102 934,98	194 279	194 279,37		194 279,37	0,00				

Liite 3

Arviomäärärahojen ylitykset

Pääluokan ja momentin numero ja nimi	Talousarvio (TA + LTA:t)	Ylitys	Ylitys %
25. Oikeusministeriön hallinnonala	75 555 000,00	2 006 533,19	2,7
25.10.50. Yksityisille oikeusavustajille maksettavat korvaukset	75 555 000,00	2 006 533,19	2,7
Pääluokat yhteensä	75 555 000,00	2 006 533,19	2,7

Liite 4

Peruutetut siirretyt määrärahat

– ei ilmoitettavaa

Liite 5

Henkilöstökulujen erittely

	2019	2018
Henkilöstökulut	252 779 904,50	230 851 246,60
Palkat ja palkkiot	246 315 806,73	231 740 199,27
Tulosperusteiset erät		
Lomapalkkavelan muutos	6 464 097,77	-888 952,67
Henkilösivukulut	47 168 543,54	39 113 756,63
Eläkekulut	42 740 475,69	36 635 709,87
Muut henkilösivukulut	4 428 067,85	2 478 046,76
Yhteensä	299 948 448,04	269 965 003,23
Johdon palkat ja palkkiot, josta	11 405 951,26	11 465 399,58
- tulosperusteiset erät		
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	10 924,00	12 040,00
Johto	8 212,00	7 176,00
Muu henkilöstö	2 712,00	4 864,00

Liite 6

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu kirjanpitoyksikössä yhdenmukaisin periaattein käyttöomaisuushyödykkeiden taloudellisen pitoajan mukaisina tasapoistoina alkuperäisestä hankintamenosta. Varainhoitovuoden aikana ei ole tehty muutoksia poistosuunnitelmaan. Suunnitelmanmukaiset poistoajat ovat:

Omaisuusryhmä		Käyttöomaisuusluokka	Poistomenetelmä	Poistoaika vuotta	Vuotuinen poisto %	Jäännösarvo %
Aineettomat hyödykkeet						
Aineettomat oikeudet						
11200000	Ostetut valmisohjelmistot ja tietojärjestelmät	1120010	tasapoisto	5 vuotta	20	0
Muut pitkävaikutteiset menot						
11400000	Itse valmistetut tietojärjestelmät	1140010	tasapoisto	5 vuotta	20	0
11490000	Muut pitkävaikutteiset menot	1149010	tasapoisto	10 vuotta	10	0
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat						
11900000	Keskeneräiset aineettomat käyttöomaisuushankinnat	1191010		ei poistoaikaa		
Aineelliset hyödykkeet						
Koneet ja laitteet						
12560000	Toimistokoneet ja laitteet	1256010	tasapoisto	5 vuotta	20	0
12580000	Audiovisuaaliset koneet ja laitteet	1258010	tasapoisto	5 vuotta	20	0
12690000	Muut koneet ja laitteet	1269010	tasapoisto	5 vuotta	20	0
Kalusteet						
12700000	Asuinhuoneisto- ja toimistokalusteet	1270030	tasapoisto	10 vuotta	10	0
12790000	Muut kalusteet	1279020	tasapoisto	10 vuotta	10	0
Muut aineelliset hyödykkeet						
12800000	Taide-esineet			ei poistoaikaa		

Liite 7**Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot****Aineettomat hyödykkeet**

	114 Muut pitkävaikutteiset menot	119 Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat
Hankintameno 1.1.2019	26 072 440,15	9 703 964,22
Lisäykset	3 728 086,03	13 063 839,68
Vähennykset	0,00	-3 573 128,75
Hankintameno 31.12.2019	29 800 526,18	19 194 675,15
Kertyneet poistot 1.1.2019	-8 434 169,70	0,00
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	-5 225 956,31	0,00
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	-129 154,64	0,00
Tilikauden arvonalennukset		0,00
Kertyneet poistot 31.12.2019	-13 789 280,65	0,00
Arvonkorotukset	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2019	16 011 245,53	19 194 675,15

Aineelliset hyödykkeet

	125-126 Koneet ja laitteet	127 Kalusteet	128 Muut aineelliset hyödykkeet	129 Muut ennakkomaksut	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2019	1 589 036,93	422 995,02	388 497,28	0,00	38 176 933,60
Lisäykset	207 740,00	109 706,49	6 000,00	60 584,60	17 175 956,80
Vähennykset	0,00	-8 129,00	0,00	0,00	-3 581 257,75
Hankintameno 31.12.2019	1 796 776,93	524 572,51	394 497,28	60 584,60	51 771 632,65
Kertyneet poistot 1.1.2019	-472 734,42	-231 793,30	0,00	0,00	-9 138 697,42
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	7 863,50	0,00	0,00	7 863,50
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	-340 491,88	-41 667,55	0,00	0,00	-5 608 115,74
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	-129 154,64
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2019	-813 226,30	-265 597,35	0,00	0,00	-14 868 104,30
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2019	983 550,63	258 975,16	394 497,28	60 584,60	36 903 528,35

Liite 8

Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot			Muutos
	2019	2018	2019–2018
Korot euromääräisistä saamisista	219 462,79	247 268,86	-27 806,07
Osingot	0,00	0,00	0,00
Muut rahoitustuotot	802,23	36,00	766,23
Rahoitustuotot yhteensä	220 265,02	247 304,86	-27 039,84
Rahoituskulut			Muutos
Korot euromääräisistä veloista	221 164,53	375 721,99	-154 557,46
Muut rahoituskulut	155,00	37,71	117,29
Rahoituskulut yhteensä	221 319,53	375 759,70	-154 440,17
Netto	-1 054,51	-128 454,84	127 400,33

Liite 9

Talousarviotaloudesta annetut lainat

– ei ilmoitettavaa

Liite 10

Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

– ei ilmoitettavaa

Liite 11

Taseen rahoituserät ja velat

– ei ilmoitettavaa

Liite 12**Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut**

Kirjanpitoyksiköllä ei ole takauksia ja takuita

Muut monivuotiset vastuut

Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset

	Talousarviomenot 2019	Määrärahatarve 2020	Määrärahatarve 2021	Määrärahatarve 2022	Määrärahatarve myöhemmin	Määrärahatarve yhteensä
Tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset yhteensä	51 555 514,21	43 193 287,29	27 036 791,08	25 321 928,07	141 651 739,68	237 203 746,12

Muulla kuin valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt sopimukset ja sitoumukset

€	Talousarvio- menot 2019	Määräraha- tarve 2020	Määräraha- tarve 2021	Määräraha- tarve 2022	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
Muut sopimukset ja sitoumukset						
ORK:n päätös 14.2.2014 45/018/13.1.4., Aineistopankki (AIPA) pääsopimus Accenture Oy (mom. 25.10.03, 25.01.29)	3 300 773,00	3 922 246,00	2 200 000,00			6 122 246,00
ORK:n päätös 14.2.2014 45/018/13.1.3, Aineistopankki (AIPA) pääsopimus Accenture Oy (mom. 25.10.03, 25.01.29)	398 031,00	75 000,00				75 000,00
ORK:n päätös Dnro 35/07.02/2017, Aineistopankki (AIPA) Tieto (mom. 25.10.03, 25.01.29)	920 311,00	1 350 000,00	1 100 000,00			2 450 000,00
ORK:n päätös Dnro 35/07.02/2017, Kokeneita kehittäjiä AIPA -hankkeeseen – Gofore, IT -konsultointi 2018–2022	130 644,00	600 000,00	350 000,00			950 000,00
Oikeusministeriön päätös 21.12.2017 19/26/2017 julkisen palveluvelvoitteen antamisesta rikosten uhrien yleisten tukipalveluiden turvaamiseksi vuosille 2018-2027 Uhidirektiivin (2012/29/EU) mukaisesti, Suomen Mielenterveysseuran Rikosuhripäivystystoiminta (mom. 25.01.50)	4 072 000,00	4 072 000,00	4 072 000,00	4 072 000,00	20 360 000,00	32 576 000,00
OM:n päätös 21.12.2011 2/559/2008, Saamelais-kulttuurikeskusten vuokrasopimus (mom. 25.01.50)	1 355 569,92	1 284 036,72	1 284 036,72	1 284 036,72	11 556 330,48	15 408 440,64
Yhteensä	10 177 328,92	11 303 282,72	9 006 036,72	5 356 036,72	31 916 330,48	57 581 686,64

Liite 13

Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

– ei ilmoitettavaa

Liite 14

Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

– ei ilmoitettavaa

Liite 15

Velan muutokset

– ei ilmoitettavaa

Liite 16

Velan maturiteettijakautuma ja duraatio

– ei ilmoitettavaa

Liite 17**Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot****VALTION SAAMISET, JOTKA EIVÄT SISÄLLY TASEESEEN****1. Rikosoikeudelliset saamiset vastapuolen korvauksista****KIEKU-reskontrasta ennen Rajsan käyttöönottoa**

	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2015
Helsingin oikeusaputoimisto	118 628,70	121 704,91	127 667,44	127 432,00	135 307,89
Itä-Uudenmaan oikeusaputoimisto	39 231,71	39 424,27	40 126,76	40 441,18	42 190,72
Keski-Uudenmaan oikeusaputoimisto	76 470,02	78 670,90	80 296,41	78 650,14	83 313,11
Länsi-Uudenmaan oikeusaputoimisto	138 751,95	141 403,49	147 720,82	149 012,13	156 541,60
Åland Rättshjälps-och intressebevakningb	7 712,64	7 743,19	7 743,19	15 610,37	16 212,45
Rauman oikeusaputoimisto	40 033,66	40 664,91	41 851,37	40 994,78	43 366,60
Satakunnan oikeusaputoimisto	103 152,46	104 470,49	110 780,25	111 536,69	118 332,46
Varsinais-Suomen oikeusaputoimisto	136 724,42	141 464,95	147 324,64	148 362,53	158 736,29
Kanta-Hämeen oikeusaputoimisto	52 397,54	53 445,39	53 919,84	52 467,43	56 155,12
Kymenlaakson oikeusaputoimisto	54 089,94	54 741,44	56 684,91	57 015,14	58 697,19
Lappeenrannan oikeusaputoimisto	64 342,79	65 185,68	65 499,18	66 100,73	68 871,94
Päijät-Hämeen oikeusaputoimisto	65 538,63	66 984,93	69 110,58	69 579,60	71 908,06
Etelä-Pohjanmaan oikeusaputoimisto	105 563,65	107 313,21	109 026,43	109 989,68	113 080,34
Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan oikeus- apu	92 143,60	95 165,03	96 435,31	97 033,75	100 162,17
Keski-Suomen oikeusaputoimisto	106 717,59	109 535,99	113 483,22	112 692,85	117 934,10
Pirkanmaan oikeusaputoimisto	234 479,49	240 534,83	246 963,09	244 926,44	258 836,35
Etelä-Savon oikeusaputoimisto	78 327,90	79 439,16	82 037,64	83 466,50	88 728,01
Pohjois-Savon oikeusaputoimisto	57 277,24	58 254,76	59 184,43	58 052,72	64 366,77
Pohjois-Karjalan oikeusaputoimisto	86 964,03	87 949,11	89 436,37	88 925,81	93 534,74
Lapin oikeusaputoimisto	108 206,06	111 405,29	114 485,46	114 893,11	121 746,22
Kainuun oikeusaputoimisto	50 600,05	52 157,23	52 948,78	53 514,09	55 716,56
Oulun oikeusaputoimisto	56 716,67	56 825,23	58 127,66	56 112,23	60 374,48
Ylivieskan oikeusaputoimisto	37 875,08	38 362,25	38 685,73	38 424,85	40 356,86
			**))		
*) Yhteensä	1 911 945,82	1 952 846,64	2 009 539,51	2 015 234,75	2 124 470,03
Muutos edelliseen vuoteen	-2,1 %	-2,8 %	-0,3 %	-5,1 %	
*)2016 tilinpäätöksessä kaavat laskivat väärin					
**) 2016 tilinpäätöksessä vuoden 2016 luvut liian suuria yhteensä 48 298,29					

RAJSA-järjestelmästä, 12.6.2013 korvausten perintä siirretty Oikeusrekisterikeskukselle

	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2015
Oikeusavun korvaukset *)	2 204 499,90	1 978 962,08	1 714 837,96	1 412 147,16	1 035 472,01
- korkosaatavat	326 747,95	212 148,58			
Yhteensä	2 531 247,85	1 978 962,08	1 714 837,96	1 412 147,16	1 035 472,01
Muutos edelliseen vuoteen	27,9 %	15,4 %	21,4 %	36,4 %	
Valtion saamiset yhteensä	4 443 193,67	3 931 808,72	3 724 377,47	3 427 381,91	3 159 942,04
Muutos edelliseen vuoteen	13,0 %	5,6 %	8,7 %	8,5 %	
*) Oikeusavun korvaukset ovat RAJSA-järjestelmässä 12.6.2013 alkaen, jolloin korvausten perintä siirrettiin					
Oikeusrekisterikeskukselle.					

5.2 Muut liitteet

Liite A Hovioikeuksien tulostavoitteiden toteutuminen

Liite B Hallinto-oikeuksien tulostavoitteiden toteutuminen

Liite C Käräjäoikeuksien työmäärä, henkilötyövuodet, toimintamenot, tuottavuus, taloudellisuus, asiamäärät ja käsittelyajat

Liite D Käräjäoikeuksiin saapuneet rikosoikeudelliset asiat ja siviiliasiat

Liite E Oikeusapu- ja edunvalvontapiirien tulostavoitteiden toteutuminen

Liite F Henkilöstövoimavarat

Liite A

Hovioikeuksien tulostavoitteiden toteutuminen 6.2.2020

TURUN HOVIOIKEUS	Toteutuma 2017	Toteutuma 2018	Arvio/ Tavoite 2019	Toteutuma 2019	Vert. tav.	Vert.edell. vuoteen
Saapuneet asiat	2 153	2 000	1 950	2 017	3 %	1 %
Ratkaistut asiat	2 110	2 060	2 000	2 016	1 %	-2 %
Siirtyneet asiat	1 137	1 078	1 237	1 079	-13 %	0 %
Työmäärä	4 632	4 545	4 748	4 268	-10 %	-6 %
Henkilöstömäärä (htv)	98,7	96,7	97,8	96,8	-1,0	0,1
Toimintamenomääräraha (euroa)	8 058 847	7 826 215	8 098 000	7 997 412	-1 %	2 %
Keskim. käsittelyaika (kk)	5,8	6,2	6,2	6,3	0,1	0,1
Pääkäsittelyt	534	510	510	490	-4 %	-4 %
Osuus ratkaistuista	25 %	25 %	26 %	24 %		
Jatkokäsittelylupaa ei myönnetty	748	781	645	740	15 %	-5 %
Osuus ratkaistuista	35 %	38 %	32 %	37 %		
Taloudellisuus (€/työmäärä)	1 740	1 722	1 706	1 874	10 %	9 %
Tuottavuus (työmäärä/htv)	47	47	49	44	-9 %	-6 %

VAASAN HOVIOIKEUS	Toteutuma 2017	Toteutuma 2018	Arvio/ Tavoite 2019	Toteutuma 2019	Vert. tav.	Vert.edell. vuoteen
Saapuneet asiat	1 095	1 149	1 200	1 156	-4 %	1 %
Ratkaistut asiat	1 046	1 137	1 200	1 144	-5 %	1 %
Siirtyneet asiat	503	515	503	527	5 %	2 %
Työmäärä	2 504	2 625	3 065	2 641	-14 %	1 %
Henkilöstömäärä (htv)	56,7	57,0	58,0	55,8	-2,2	-1,2
Toimintamenomääräraha (euroa)	4 647 198	4 597 075	4 896 500	4 706 986	-4 %	2 %
Keskim. käsittelyaika (kk)	5,3	5,2	5,5	5,8	0,3	0,6
Pääkäsittelyt	315	339	340	301	-11 %	-11 %
Osuus ratkaistuista	30 %	30 %	28 %	26 %		
Jatkokäsittelylupaa ei myönnetty	307	398	320	369	15 %	-7 %
Osuus ratkaistuista	29 %	35 %	27 %	32 %		
Taloudellisuus (€/työmäärä)	1 856	1 751	1 598	1 783	12 %	2 %
Tuottavuus (työmäärä/htv)	44	46	53	47	-11 %	3 %

ITÄ-SUOMEN HOVIOIKEUS	Toteutuma 2017	Toteutuma 2018	Arvio/ Tavoite 2019	Toteutuma 2019	Vert. tav.	Vert.edell. vuoteen
Saapuneet asiat	1 268	1 254	1 300	1 259	-3 %	0 %
Ratkaistut asiat	1 301	1 240	1 300	1 291	-1 %	4 %
Siirtyneet asiat	350	364	350	333	-5 %	-9 %
Työmäärä	2 834	2 735	2 972	2 736	-8 %	0 %
Henkilöstömäärä (htv)	68,5	66,7	65,6	65,6	0,0	-1,1
Toimintamenomääräraha (euroa)	5 991 665	5 624 154	5 865 000	5 605 440	-4 %	0 %
Keskim. käsittelyaika (kk)	3,4	3,5	3,5	3,7	0,2	0,2
Pääkäsittelyt	285	284	300	304	1 %	7 %
Osuus ratkaistuista	22 %	23 %	23 %	24 %		
Jatkokäsittelylupaa ei myönnetty	449	464	455	472	4 %	2 %
Osuus ratkaistuista	35 %	37 %	35 %	37 %		
Taloudellisuus (€/työmäärä)	2 114	2 056	1 973	2 049	4 %	0 %
Tuottavuus (työmäärä/htv)	41	41	45	42	-8 %	2 %

HELSINGIN HOVIOIKEUS	Toteutuma 2017	Toteutuma 2018	Arvio/ Tavoite 2019	Toteutuma 2019	Vert. tav.	Vert.edell. vuoteen
Saapuneet asiat	2 702	2 978	3 300	3 065	-7 %	3 %
Ratkaistut asiat	2 630	2 724	3 300	2 846	-14 %	4 %
Siirtyneet asiat	1 405	1 660	1 655	1 879	14 %	13 %
Työmäärä	6 397	6 922	7 854	6 441	-18 %	-7 %
Henkilöstömäärä (htv)	142,3	146,0	161,1	157,9	-3,2	11,9
Toimintamenomääräraha (euroa)	12 675 043	13 070 987	14 091 320	13 953 853	-1 %	7 %
Keskim. käsittelyaika (kk)	6,1	6,3	6,1	6,9	0,8	0,6
Pääkäsittelyt	834	860	981	781	-20 %	-9 %
Osuus ratkaistuista	32 %	32 %	30 %	27 %		
Jatkokäsittelylupaa ei myönnetty	912	909	1 144	1 053	-8 %	16 %
Osuus ratkaistuista	35 %	33 %	35 %	37 %		
Taloudellisuus (€/työmäärä)	1 981	1 888	1 794	2 167	21 %	15 %
Tuottavuus (työmäärä/htv)	45	47	49	41	-16 %	-14 %

ROVANIEMEN HOVIOIKEUS	Toteutuma 2017	Toteutuma 2018	Arvio/ Tavoite 2019	Toteutuma 2019	Vert. tav.	Vert.edell. vuoteen
Saapuneet asiat	1 045	935	1 000	956	-4 %	2 %
Ratkaistut asiat	1 182	1 016	1 000	930	-7 %	-8 %
Siirtyneet asiat	385	305	380	331	-13 %	9 %
Työmäärä	2 626	2 270	2 450	2 212	-10 %	-3 %
Henkilöstömäärä (htv)	52,9	52,1	49,5	50,9	1,4	-1,3
Toimintamenomääräraha (euroa)	4 200 112	4 242 080	4 442 020	4 357 121	-2 %	3 %
Keskim. käsittelyaika (kk)	5,6	5,1	5,0	4,4	-0,6	-0,7
Pääkäsittelyt	226	208	190	208	9 %	0 %
Osuus ratkaistuista	19 %	20 %	19 %	22 %		
Jatkokäsittelylupaa ei myönnetty	397	320	350	301	-14 %	-6 %
Osuus ratkaistuista	34 %	31 %	35 %	32 %		
Taloudellisuus (€/työmäärä)	1 599	1 869	1 813	1 970	9 %	5 %
Tuottavuus (työmäärä/htv)	50	44	49	44	-12 %	0 %

Liite B

Hallinto-oikeuksien tulostavoitteiden toteutuminen

HELSINGIN HALLINTO-OIKEUS	Toteutuma 2017	Toteutuma 2018	Arvio/ tavoite 2019	Toteutuma 2019	Vert. tav.	Vert.edell. vuoteen
Saapuneet asiat	8 762	7 301	7 930	7 963	0 %	9 %
Ratkaistut asiat	10 257	8 274	7 935	7 767	-2 %	-6 %
Vireillä olevat asiat	5 708	4 675	4 527	4 820	6 %	3 %
Työmäärä	18 067	13 076	13 879	10 495	-24 %	-20 %
Suulliset käsittelyt	268	383	200	385	93 %	1 %
Katselmukset	3	3		6		
Henkilöstömäärä (htv)	202,1	202,2	197,0	182,6	-14,4	-19,6
Toimintamenomääräraha (euroa)	15 177 739	15 301 884	15 283 454	14 408 009	-6 %	-6 %
Keskim.käsittelyaika (kk)	7,9	9,2	8,0	7,9	-0,1	-1,3
Taloudellisuus (€/työmäärä)	840	1 170	1 101	1 373	25 %	17 %
Tuottavuus (työmäärä/htv)	89	65	70	57	-18 %	-11 %

TURUN HALLINTO-OIKEUS	Toteutuma 2017	Toteutuma 2018	Arvio/ tavoite 2019	Toteutuma 2019	Vert. tav.	Vert.edell. vuoteen
Saapuneet asiat	2 585	2 087	2 290	2 232	-3 %	7 %
Ratkaistut asiat	2 444	2 352	2 350	2 088	-11 %	-11 %
Vireillä olevat asiat	1 891	1 614	1 436	1 752	22 %	9 %
Työmäärä	4 682	4 074	4 058	3 538	-13 %	-13 %
Suulliset käsittelyt	69	106	100	148	48 %	40 %
Katselmukset	4	2	2	1		
Henkilöstömäärä (htv)	58,5	66,8	60,8	66,4	5,6	-0,4
Toimintamenomääräraha (euroa)	4 536 283	5 037 664	4 769 718	5 215 832	9 %	4 %
Keskim.käsittelyaika (kk)	7,6	9,4	8,4	9,7	1,3	0,3
Taloudellisuus (€/työmäärä)	969	1 237	1 176	1 474	25 %	19 %
Tuottavuus (työmäärä/htv)	80	61	67	53	-20 %	-13 %

HÄMEENLINNAN HALLINTO-OIKEUS	Toteutuma 2017	Toteutuma 2018	Arvio/ tavoite 2019	Toteutuma 2019	Vert tav.	Vert.edell. vuoteen
Saapuneet asiat	2 747	2 709	2 900	2 903	0 %	7 %
Ratkaistut asiat	2 674	2 707	3 000	2 581	-14 %	-5 %
Vireillä olevat asiat	1 774	1 757	1 419	2 053	45 %	17 %
Työmäärä	4 333	4 568	5 406	4 177	-23 %	-9 %
Suulliset käsittelyt	70	106	100	124	24 %	17 %
Katselmukset			2	1		
Henkilöstömäärä (htv)	61,6	60,9	65,8	62,3	-3,5	1,3
Toimintamenomääräraha (euroa)	4 803 234	4 854 531	5 037 000	5 042 287	0 %	4 %
Keskim.käsittelyaika (kk)	7,8	8,1	7,7	8,5	0,8	0,4
Taloudellisuus (€/työmäärä)	1 108	1 063	932	1 207	30 %	14 %
Tuottavuus (työmäärä/htv)	70	75	82	67	-18 %	-11 %

ITÄ-SUOMEN HALLINTO-OIKEUS	Toteutuma 2017	Toteutuma 2018	Arvio/ tavoite 2019	Toteutuma 2019	Vert. tav.	Vert.edell. vuoteen
Saapuneet asiat	3 476	3 011	3 075	3 176	3 %	5 %
Ratkaistut asiat	3 219	3 422	2 925	3 471	19 %	1 %
Vireillä olevat asiat	2 450	2 025	1 845	1 703	-8 %	-16 %
Työmäärä	5 071	5 198	4 182	4 976	19 %	-4 %
Suulliset käsittelyt	101	156	250	191	-24 %	22 %
Katselmukset	11	7	10	4		
Henkilöstömäärä (htv)	62,5	73,9	76,8	74,3	-2,5	0,5
Toimintamenomääräraha (euroa)	4 941 044	5 550 596	5 263 706	5 711 523	9 %	3 %
Keskim.käsittelyaika (kk)	6,4	8,6	7,0	8,3	1,3	-0,3
Taloudellisuus (€/työmäärä)	974	1 068	1 259	1 148	-9 %	7 %
Tuottavuus (työmäärä/htv)	81	70	54	67	23 %	-5 %

VAASAN HALLINTO-OIKEUS	Toteutuma 2017	Toteutuma 2018	Arvio/ tavoite 2019	Toteutuma 2019	Vert. tav.	Vert.edell. vuoteen
Saapuneet asiat	1 701	1 625	1 630	1 581	-3 %	-3 %
Ratkaistut asiat	1 685	1 561	1 700	1 494	-12 %	-4 %
Vireillä olevat asiat	1 577	1 614	1 479	1 683	14 %	4 %
Työmäärä	3 547	3 455	4 018	3 210	-20 %	-7 %
Suulliset käsittelyt	31	28	40	58	45 %	107 %
Katselmukset	6	30	40	15		
Henkilöstömäärä (htv)	74,3	74,5	77,0	76,6	-0,4	2,0
Toimintamenomääräraha (euroa)	5 586 399	5 688 290	6 133 000	5 921 777	-3 %	4 %
Keskim.käsittelyaika (kk)	11,4	12,2	13,3	13,1	-0,2	0,9
Taloudellisuus (€/työmäärä)	1 575	1 646	1 526	1 845	21 %	12 %
Tuottavuus (työmäärä/htv)	48	46	52	42	-20 %	-10 %

POHJOIS-SUOMEN HALLINTO-OIKEUS	Toteutuma 2017	Toteutuma 2018	Arvio/ tavoite 2019	Toteutuma 2019	Vert. tav.	Vert.edell. vuoteen
Saapuneet asiat	2 358	1 909	2 200	2 046	-7 %	7 %
Ratkaistut asiat	2 331	2 858	2 300	2 444	6 %	-14 %
Vireillä olevat asiat	2 773	1 824	1 673	1 427	-15 %	-22 %
Työmäärä	4 483	5 736	4 325	4 418	2 %	-23 %
Suulliset käsittelyt	66	98	80	65	-19 %	-34 %
Katselmukset		4	4	1		
Henkilöstömäärä (htv)	60,5	74,2	76,8	69,0	-7,8	-5,2
Toimintamenomääräraha (euroa)	4 543 900	5 507 092	4 875 279	5 309 755	9 %	-4 %
Keskim.käsittelyaika (kk)	9,6	12,6	12,0	12,0		-0,6
Taloudellisuus (€/työmäärä)	1 014	960	1 127	1 202	7 %	25 %
Tuottavuus (työmäärä/htv)	74	77	56	64	14 %	-17 %

Liite C

Käräjäoikeuksien työmäärä, henkilötövuodet, toimintamenot, tuottavuus, taloudellisuus, asiamäärät ja käsittelyajat

KÄRÄJÄOIKEUKSIEN TYÖMÄÄRÄ, HENKILÖTYÖVUODET, TOIMINTAMENOT, TUOTTAVUUS JA TALOUDELLISUUS VUONNA 2019
4.2.2020

*) Työmäärä= työmääräpainotettu ratkaistujen asioiden lukumäärä. Luku on laskettu suhteuttamalla eri asiaryhmissä ratkaistut asiat niiden laadun ja vaativuustason mukaan.

Käräjäoikeus	Työmäärä (*)			Henkilötövuosien määrä ¹⁾			Toimintamenot			Tuottavuus			Taloudellisuus		
	Arvioitu	Toteutunut	Poikk.	Arvioitu	Toteutunut	Poikk.	Arvioitu	Toteutunut	Poikk.	Arvioitu	Toteutunut	Poikk.	Arvioitu	Toteutunut	Poikk.
Yhteensä	238 083	222 818	-6 %	1 896	1 910	14	138 688 450	140 266 941	1,1 %	126	117	-7 %	583	630	8 %
	1) Ahvenanmaan käräjäoikeudessa on kaksi henkilötövuotta hallinto-oikeusasioissa (sisältyy koko maan yhteissummaan).														
Ahvenanmaa	1 000	1 053	5 %	11,6	11,6	0	951 000	1 016 248	6,9 %	86	91	6 %	951	965	2 %
Kanta-Häme	6 631	6 393	-4 %	52,8	51,5	-1	3 813 000	3 947 524	3,5 %	126	124	-1 %	575	617	7 %
Pirkanmaa	22 038	24 324	10 %	150,7	152,3	2	10 464 200	10 573 798	1,0 %	146	160	9 %	475	435	-8 %
Varsinais-Suomi	20 636	19 667	-5 %	157,2	154,5	-3	10 590 000	10 595 299	0,1 %	131	127	-3 %	513	539	5 %
Turun hovioikeuspiiri	50 305	51 437	2 %	372,2	369,8	-2	25 818 200	26 132 869	1,2 %	135	139	3 %	513	508	-1 %
Etelä-Pohjanmaa	6 726	6 077	-10 %	53,3	52,7	-1	4 113 300	3 995 735	-2,9 %	126	115	-8 %	612	658	7 %
Keski-Suomi	10 184	9 848	-3 %	79,6	82,1	2	5 727 650	5 779 262	0,9 %	128	120	-6 %	562	587	4 %
Pohjanmaa	8 772	8 022	-9 %	74,8	76,8	2	5 511 000	5 637 666	2,3 %	117	104	-11 %	628	703	12 %
Satakunta	8 410	8 090	-4 %	65,7	65,1	-1	4 576 100	4 531 455	-1,0 %	128	124	-3 %	544	560	3 %
Vaasan hovioikeuspiiri	34 092	32 036	-6 %	273,4	276,7	3	19 928 050	19 944 118	0,1 %	125	116	-7 %	585	623	7 %
Etelä-Karjala	4 831	4 524	-6 %	46,5	48,3	2	3 181 500	3 143 777	-1,2 %	104	94	-10 %	659	695	5 %
Etelä-Savo	5 374	5 313	-1 %	47,8	49,0	1	3 492 000	3 798 371	8,8 %	113	108	-4 %	650	715	10 %
Kymenlaakso	9 362	6 661	-29 %	66,9	68,0	1	4 945 900	4 912 924	-0,7 %	140	98	-30 %	528	738	40 %
Pohjois-Karjala	5 144	5 473	6 %	46,5	45,3	-1	3 378 000	3 278 377	-2,9 %	111	121	9 %	657	599	-9 %

Käräjäoikeus	Työmäärä (*)			Henkilötyövuosien määrä ¹⁾			Toimintamenot			Tuottavuus			Taloudellisuus		
	Arvioitu	Toteutunut	Poikk.	Arvioitu	Toteutunut	Poikk.	Arvioitu	Toteutunut	Poikk.	Arvioitu	Toteutunut	Poikk.	Arvioitu	Toteutunut	Poikk.
Pohjois-Savo	10 524	9 255	-12 %	83,2	83,6	0	6 185 000	6 151 335	-0,5 %	127	111	-13 %	588	665	13 %
Päijät-Häme	8 248	7 404	-10 %	69,5	68,0	-1	5 195 300	5 145 697	-1,0 %	119	109	-9 %	630	695	10 %
Itä-Suomen hovioikeuspiiri	43 483	38 629	-11 %	360,4	362,2	2	26 377 700	26 430 481	0,2 %	121	107	-12 %	607	684	13 %
Helsinki	39 503	35 383	-10 %	343,8	349,3	6	26 650 500	27 209 253	2,1 %	115	101	-12 %	675	769	14 %
Itä-Uusimaa	24 956	22 495	-10 %	181,2	184,4	3	13 008 100	13 821 106	6,3 %	138	122	-12 %	521	614	18 %
Länsi-Uusimaa	19 037	17 501	-8 %	139,1	139,4	0	10 407 000	10 486 481	0,8 %	137	126	-8 %	547	599	10 %
Helsingin hovioikeuspiiri	83 496	75 379	-10 %	664,1	673,1	9	50 065 600	51 516 840	2,9 %	126	112	-11 %	600	683	14 %
Kainuu	2 422	2 391	-1 %	25,8	25,1	-1	1 862 500	1 714 018	-8,0 %	94	95	1 %	769	717	-7 %
Lappi	8 759	8 042	-8 %	73,1	74,7	2	5 423 900	5 481 768	1,1 %	120	108	-10 %	619	682	10 %
Oulu	15 526	14 905	-4 %	124,0	125,0	1	9 212 500	9 046 847	-1,8 %	125	119	-5 %	593	607	2 %
Rovaniemen hovioikeuspiiri	26 707	25 338	-5 %	222,9	224,8	2	16 498 900	16 242 633	-1,6 %	120	113	-6 %	618	641	4 %
Kaikki yhteensä	238 083	222 818	-6 %	1892,8	1 906,5	14	138 688 450	140 266 941	1,1 %	126	117	-7 %	583	630	8 %

KÄRÄJÄOIKEUKSIEN ASIAMÄÄRÄT JA KÄSITTELYAJAT VUONNA 2019 4.2.2020

Käräjäoikeus	Arvioitu asioiden määrä		Toteutunut asioiden määrä			Arvioidut käsittelyajat (kk)			Toteutuneet käsittelyajat (kk)				
	Saapuneet	Ratkaistut	Saapuneet	Ratkaistut	Vireillä	Rikos-asiat	Laajat riita-as.	Summaariset	Velkaj.	Rikos-asiat	Laajat riita-as.	Summaariset	Velkaj.
Yhteensä	574 478	589 569	577 203	549 739	158 364	4,2	9,7	2,8	6,4	4,8	9,7	2,7	6,5
Mediaani	20 949	21 806	20 314	20 906	4 152	3,8	8,9	2,5	6,3	4,4	8,0	2,4	6,0
Keskiarvo	28 724	29 478	28 860	27 487	7 918	4,0	9,2	2,6	6,5	4,5	8,8	2,7	6,5
Ahvenanmaa	1 914	1 892	1 830	1 873	490	7,9	15,5	2,0	7,0	7,5	12,9	2,3	10,3
Kanta-Häme	14 146	14 031	15 157	16 130	1 677	3,5	8,0	1,3	6,0	4,1	7,5	1,8	5,5
Pirkanmaa	57 610	57 610	58 538	55 674	14 372	3,7	7,2	2,0	5,5	4,1	7,3	2,2	6,1

Käräjäoikeus	Arvioitu asioiden määrä		Toteutunut asioiden määrä			Arvioidut käsittelyajat (kk)				Toteutuneet käsittelyajat (kk)			
	Saapuneet	Ratkaistut	Saapuneet	Ratkaistut	Vireillä	Rikos-asiat	Laajat riita-as.	Summaariset	Velkaj.	Rikos-asiat	Laajat riita-as.	Summaariset	Velkaj.
Varsinais-Suomi	58 100	58 020	56 607	52 496	16 443	3,5	6,8	2,5	4,8	4,3	8,4	2,4	4,9
Turun hovioikeuspiiri	131 770	131 553	132 132	126 173	32 982	3,7	7,4	2,2	5,3	4,2	8,0	2,3	5,6
Etelä-Pohjanmaa	13 138	16 338	13 061	14 889	2 276	3,0	7,5	2,8	6,5	2,8	6,5	3,2	5,6
Keski-Suomi	20 423	23 928	21 346	24 050	2 832	4,0	7,5	1,7	9,5	4,5	7,0	2,0	8,4
Pohjanmaa	29 962	29 962	28 617	22 844	9 663	5,5	10,0	2,2	7,5	4,7	10,3	1,8	6,0
Satakunta	17 320	21 090	18 174	19 674	5 471	3,0	8,0	4,0	4,0	3,0	7,4	5,5	3,6
Vaasan hovioikeuspiiri	80 843	91 318	81 198	81 457	20 242	3,9	8,3	2,6	6,8	3,9	7,9	3,0	5,9
Etelä-Karjala	11 332	11 373	10 044	11 643	1 057	3,0	9,0	2,5	5,0	3,2	8,2	3,2	6,0
Etelä-Savo	11 328	14 668	11 440	14 786	2 210	3,6	11,0	3,5	7,0	5,6	10,5	4,1	8,8
Kymenlaakso	31 596	31 596	38 085	25 409	15 952	2,3	9,0	2,5	5,4	3,4	7,6	1,9	5,9
Pohjois-Karjala	11 025	11 025	12 147	14 313	1 089	2,4	5,6	3,0	5,2	3,1	6,2	2,5	5,7
Pohjois-Savo	19 796	20 256	19 429	22 138	2 518	3,8	12,0	2,2	7,5	4,4	14,5	2,6	6,8
Päijät-Häme	22 500	22 118	17 813	19 221	1 715	3,8	8,8	2,4	7,6	2,9	5,5	1,9	5,1
Itä-Suomen hovioikeuspiiri	107 577	111 036	108 958	107 510	24 541	3,2	9,4	2,6	6,4	3,8	9,2	2,5	6,3
Helsinki	80 370	83 420	82 396	71 720	34 606	5,5	14,0	4,5	5,3	7,1	14,6	3,8	5,4
Itä-Uusimaa	73 895	66 245	73 229	63 658	22 370	4,3	9,0	3,0	5,0	5,8	8,4	2,4	7,2
Länsi-Uusimaa	35 570	42 320	35 832	39 792	7 031	5,5	10,0	2,8	7,5	5,8	10,2	3,3	7,6
Helsingin hovioikeuspiiri	189 835	191 985	191 457	175 170	64 007	5,1	11,9	3,6	5,9	6,4	12,0	3,1	6,9
Kainuu	6 063	5 268	5 164	5 670	488	3,5	8,0	2,0	6,0	3,7	7,7	1,4	4,5
Lappi	21 475	21 494	21 198	17 568	7 869	4,0	10,0	2,3	9,0	4,4	8,8	2,9	7,9
Oulu	36 915	36 915	37 096	36 191	8 235	4,0	7,0	2,0	8,0	4,7	6,4	2,1	8,0
Rovaniemen hovioikeuspiiri	64 453	63 677	63 458	59 429	16 592	3,9	8,2	2,1	8,2	4,5	7,2	2,3	7,7
Kaikki yhteensä	574 478	589 569	577 203	549 739	158 364	4,2	9,7	2,8	6,4	4,8	9,7	2,7	6,5

Liite D

Käräjäoikeuksiin saapuneet rikosoikeudelliset asiat ja siviiliasiat

SAAPUNEET RIKOSASIAT 4.2.2020

Kaikki käräjäoikeudet	1.1.2019–31.12.2019		(luvut raportilta ajopvm 21.1.2020)		
vertailujakso	1.1.2018–31.12.2018		(luvut raportilta ajopvm 15.1.2019)		
Rikosryhmien alaluokittelu	1.1.2019–31.12.2019	osuus	1.1.2018–31.12.2018	Muutos, kpl	% -muutos
	54359	100 %	58716	-4357	-7 %
A1 Varkaudet yms.	9357	17 %	9630	-273	-3 %
A2 Luvaton käyttö	270	0 %	358	-88	-25 %
A3 Ryöstö, kiristys	562	1 %	575	-13	-2 %
A4 Vahingonteko	1395	3 %	1639	-244	-15 %
A5 Kavallus	480	1 %	517	-37	-7 %
A6 Talousrikokset yms.	5144	9 %	5284	-140	-3 %
A7 Muut omaisuusrikokset	423	1 %	382	41	11 %
B1 Henkirikokset	267	0 %	247	20	8 %
B2 Pahoinpitely, vamma- ja kuolemantuottamus	6426	12 %	7053	-627	-9 %
C1 Seksuaalirikokset	855	2 %	808	47	6 %
D1 Rikokset julkista viranomaista jne.	1876	3 %	1816	60	3 %
E1 Liikenteen vaarantaminen, liikenneriikkomus yms.	5328	10 %	5282	46	1 %
E2 Liikennejuopumus	6668	12 %	8328	-1660	-20 %
E3 Törkeä rattijuopumus	5976	11 %	6391	-415	-6 %
F1 Rauhan rikkominen yms.	1873	3 %	1992	-119	-6 %
F3 Työ-, virka-, ymp.-aineett.oik.louk.rikokset	259	0 %	298	-39	-13 %
F4 Huumausainerikokset	4373	8 %	4860	-487	-10 %
G1 Alkoholilakirikokset	33	0 %	23	10	43 %
H1 Muita lakeja ja asetuksia vastaan	1327	2 %	1768	-441	-25 %
F2 Sotilasrikokset	402	1 %	308	94	31 %
F5 Muut rikoslakia vast.tehdyt rikokset	1065	2 %	1156	-91	-8 %
H2 Muita lakeja ja asetuksia vastaan	0	0 %	1	-1	-100 %

SAAPUNEIDEN SIVIILIASIOIDEN ASIAKAKENNE 4.2.2020

1.1.2019–31.12.2019	Vertailu- jakso 1.1.2018 - 31.12.2018	Muutos	Muutos %	Laajat riita-asiat						Sum- maari- set riita- asiat	Insolvenssi-asiat					Muut hakemusasiat		
				Kaikki yhteensä	Osuus	Maoikeus- asiat	Laajana vireille t.	Erill. turv. toimias.	Yhteensä:		Yksityishenk. velkajärjes- tely	Konkurssi	Ulosotto- valitus	Hakemusasia, yrityssane- raus	Yhteensä:	Avioeroasiat	Muut	Yhteensä:
ASIARYHMÄ	475018	22464	4,7 %	497482	100 %	313	8281	167	8761	435845	4007	2894	1041	459	8401	17553	26922	44475
1 PERHEOIKEUS	1967	-3	-0,2 %	1964	0,4 %		1950		1950								14	14
2 HOLHOUS	5	1	20,0 %	6	0,0 %		6		6									
3 PERINTÖ- JA TESTAMENTTIOIKEUS	152	249	163,8 %	401	0,1 %		176		176								225	225
4 KIINTEÄ OMAISUUS	1244	173	13,9 %	1417	0,3 %		383		383	1030							4	4
5 HUONEENVUOKRA-ASIAT	23922	719	3,0 %	24641	5,0 %		460		460	24181								
6 IRTAIN OMAISUUS	54316	-6607	-12,2 %	47709	9,6 %		440		440	47269								
7 AINEETON OIKEUS	3	1	33,3 %	4	0,0 %		4		4									
8 VELKA- TAI SAAMISSUHDE	281443	40309	14,3 %	321752	64,7 %		851		851	320901								
9.1 TYÖSUHDE JA TASA-ARVO	1089	-104	-9,6 %	985	0,2 %		980		980	4							1	1
9.2 TOIMEKSIANTOSOPIMUS	52375	-12034	-23,0 %	40341	8,1 %		1075		1075	39265							1	1
10 MERIOIKEUS	2	2	100,0 %	4	0,0 %		3		3								1	1
11 VAKUUTUSSOPIMUS	75	1	1,3 %	76	0,0 %		70		70	6								

1.1.2019–31.12.2019	Vertailu- jakso 1.1.2018 - 31.12.2018	Muutos	Muutos %	Laajat riita-asiat						Sum- maari- set riita- asiat	Insolvenssi-asiat					Muut hakemusasiat		
				Kaikki yhteensä	Osuus	Maa- oikeus- asiat	Laajana vireille t.	Erill. turv. toimias.	Yhteensä:		Yksityishenk. velkajärjes- tely	Konkurssi	Ulosotto- valitus	Hakemusasia, yrityssaneer- aus	Yhteensä:	Avioeroasiat	Muut	Yhteensä:
12 VAKUUTUKSENANTAJAN TAKAUTUMISOIKEUS	162	11	6,8 %	173	0,0 %		26		26	147								
13 SOPIMUSSUHTEEN ULKOPUOLINEN KORVAUSVASTUU	812	-11	-1,4 %	801	0,2 %		743		743	57							1	1
14 YHTEISÖ JA SÄÄTIÖ	2083	101	4,8 %	2184	0,4 %		323		323	1857							4	4
15 OMISTUSOIKEUS ULOSMITATTUUN IRTAIMEEN OMAISUUTEEN	1	-1		0														
16 KONKURSSI	202	87	43,1 %	289	0,1 %		285		285			1			1		3	3
17 VELKAJÄRJESTELY JA SANEERAUSMENETTELY	12	31	258,3 %	43	0,0 %		43		43									
18 TURVAAMISTOIMET, HÄÄDÖT JA VIRKA-AVUT	58	12	20,7 %	70	0,0 %			70	70									
18 TURVAAMISTOIMET, HÄÄDÖT, VIRKA-AVUT	1062	161	15,2 %	1223	0,2 %		62	95	157	1021							45	45
19 MUU RIITA-ASIA	440	23	5,2 %	463	0,1 %		367	1	368	51			2		2		42	42
20 MAAOIKEUSASIAT	273	-28	-10,3 %	245	0,0 %	231	13		244								1	1
25 LAPSIA KOSKEVA LAINSÄÄDÄNTÖ	3575	110	3,1 %	3685	0,7 %		2		2							1	3682	3683
26 AVIOLIITTO JA AVOLIITTO-OIKEUS	18266	-305	-1,7 %	17961	3,6 %		1		1							17513	447	17960
28 HOLHOUSASIAT	11204	58	0,5 %	11262	2,3 %											3	11259	11262
29 PERINTÖ- JA TESTAMENTTIOIKEUS	1622	-61	-3,8 %	1561	0,3 %		6		6								1555	1555

1.1.2019–31.12.2019	Vertailu- jakso	Muutos	Muutos %	Kaikki yhteensä	Osuus	Laajat riita-asiat				Summaariset riita-asiat	Insolvenssi-asiat					Muut hakemusasiat		
						Maoikeus- asiat	Laajana vireille t.	Erill. turv. toimias.	Yhteensä:		Summaariset	Yksityishenk. velkajärjestely	Konkurssi	Ulosotto- valitus	Hakemusasia, yrityssaneeraus	Yhteensä:	Avioeroasiat	Muut
30 YKSITYISHENKILÖN VELKAJÄRJESTELY	5128	-1118	-21,8 %	4010	0,8 %		1		1	1	4007				4007		1	1
31 YRITYKSEN SANEERAUS	478	-19	-4,0 %	459	0,1 %									459	459			
32 MUUT HAKEMUSASIAT	8716	525	6,0 %	9241	1,9 %	82	5	1	88				2		2		9151	9151
33 KONKURSSIT	2799	96	3,4 %	2895	0,6 %							2893			2893		2	2
34 TÄYTÄNTÖÖNPANOASIAT	434	5	1,2 %	439	0,1 %												439	439
35 ULOSOTTOASIAT	969	69	7,1 %	1038	0,2 %								1037		1037		1	1
36 REKISTERÖITYÄ PARISUHDETTA KOSKEVAT ASIAT	95	-18	-18,9 %	77	0,0 %											35	42	77
NIMIKE PUUTTUU	34	29	85,3 %	63	0,0 %		6		6	55						1	1	2

Liite E

Oikeusapu- ja edunvalvontapiirien tulostavoitteiden toteutuminen

TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS

OIKEUSAPU	Bruttotoimintamenot (toteutuma)	Maksullisen toiminnan tulot (tavoite)	Maksullisen toiminnan tulot (toteutuma)	%-muutos	Nettotoimintamenot (tavoite)	Nettotoimintamenot (toteutuma)	%-muutos	Tuottavuus (tavoite)	Tuottavuus (toteutuma)	%-muutos	Taloudellisuus (tavoite)	Taloudellisuus (toteutuma)	%-muutos	Painotettu työ määrä (tavoite)	Painotettu työ määrä (toteutuma)	%-muutos
Etelä-Suomi	6 030 349	700 000	591 969	-15 %	5 587 991	5 438 380	-3 %	390	365	-6 %	156	174	12 %	35 920	31 278	-13 %
Itä-Suomi	3 730 039	760 000	802 116	6 %	3 012 633	2 927 923	-3 %	553	498	-10 %	97	108	11 %	30 917	27 097	-12 %
Kaakkois-Suomi	3 134 765	540 000	491 416	-9 %	2 608 165	2 643 349	1 %	505	404	-20 %	110	142	29 %	23 768	18 640	-22 %
Lounais-Suomi	4 589 444	870 000	719 884	-17 %	3 488 660	3 869 560	11 %	367	409	11 %	143	140	-2 %	24 415	27 542	13 %
Länsi- ja Sisä-Suomi	6 200 305	1 020 000	1 054 392	3 %	5 598 427	5 145 913	-8 %	401	348	-13 %	147	167	14 %	38 136	30 839	-19 %
Pohjois-Suomi	4 176 923	820 000	749 277	-9 %	3 414 691	3 427 646	0 %	470	477	1 %	115	113	-2 %	29 630	30 316	2 %
YHTEENSÄ	27 861 825	4 710 000	4 409 054	-6 %	23 710 567	23 452 771	-1 %	436	408	-6 %	130	142	9 %	182 786	165 712	-9 %

TUOTOKSET

OIKEUSAPU	Saapuvat (arvio)	Saapuvat (toteutuma)	%- muutos	Käsittelyt (tavoite)	Käsittelyt (toteutuma)	%- muutos	Oikeusapu- päätökset (tavoite)	Oikeusapu- päätökset (toteutuma)	%- muutos	HTV (tavoite) OA	HTV (to- teutuma) OA	%- muutos	Jonotusaika (ka) tavoite, pv	Jonotus- aika (ka) toteutuma, pv	Muu- tos, pv
Etelä-Suomi	12 047	10 215	-15 %	12 210	10 635	-13 %	314	301	-4 %	92,0	85,7	-7 %	14,0	20,2	6,2
Itä-Suomi	7 112	6 696	-6 %	7 085	6 935	-2 %	9 350	7 166	-23 %	55,9	54,4	-3 %	12,0	12,7	0,7
Kaakkois-Suomi	5 177	4 485	-13 %	5 406	4 523	-16 %	4 690	4 727	1 %	47,1	46,2	-2 %	11,0	11,9	0,9
Lounais-Suomi	7 111	7 207	1 %	6 850	7 006	2 %	2 196	3 721	69 %	66,6	67,3	1 %	7,5	8,7	1,2
Länsi- ja Sisä-Suomi	11 360	9 697	-15 %	11 361	9 813	-14 %	1 925	2 211	15 %	95,0	88,5	-7 %	11,0	11,5	0,5
Pohjois-Suomi	8 000	7 607	-5 %	7 910	7 826	-1 %	5 700	7 614	34 %	63,0	63,6	1 %	10,0	13,2	3,2
YHTEENSÄ	50 807	45 907	-10 %	50 822	46 738	-8 %	24 175	25 740	6 %	419,6	405,7	-3 %	11,0	13,0	2,0

TALOUS- JA VELKANEUVONTA	Brutto- toimintamenot (toteutuma)	Käsittelyt asiat (toteutuma)*	Tuottavuus (toteutuma)	Taloudellisuus (toteutuma)	HTV (toteutuma)
Etelä-Suomi	2 833 580	12 209	249	232	49,0
Itä-Suomi	819 909	3 122	228	263	13,7
Kaakkois-Suomi	1 091 774	6 865	335	159	20,5
Lounais-Suomi	1 199 130	5 154	233	233	22,1
Länsi- ja Sisä-Suomi	2 207 912	7 724	203	286	38,0
Pohjois-Suomi	1 265 034	5 246	250	241	21,0
YHTEENSÄ	9 417 339	40 320	245	234	164,3

TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS

YLEINEN EDUNVALVONTA	Bruttotoimintamenot (tavoite)	Bruttotoimintamenot (toteutuma)	%-muutos	Tuottavuus (tavoite)	Tuottavuus (toteutuma)	%-muutos	Taloudellisuus (tavoite)	Taloudellisuus (toteutuma)*	%-muutos
Etelä-Suomi	7 636 946	7 526 745	-1 %	64	64	0 %	751	766	2 %
Itä-Suomi	5 339 844	5 365 680	0 %	66	66	0 %	808	798	-1 %
Kaakkois-Suomi	4 123 355	4 184 205	1 %	73	70	-4 %	730	772	6 %
Lounais-Suomi	3 598 301	3 809 392	6 %	70	67	-4 %	701	761	9 %
Länsi- ja Sisä-Suomi	6 543 735	6 378 364	-3 %	71	70	-1 %	719	719	0 %
Pohjois-Suomi	5 144 185	5 217 633	1 %	67	63	-6 %	742	761	3 %
YHTEENSÄ	32 386 366	32 482 019	0 %	68	66	-3 %	743	761	2 %

TUOTOKSET

YLEINEN EDUNVALVONTA	Päämiesmäärä oma toiminta (tavoite)	Päämiesmäärä oma toiminta (toteutuma)	%-muutos	Päämiesmäärä ostopalvelu (tavoite)	Päämiesmäärä ostopalvelu (arvio)	HTV (tavoite)	HTV (toteutuma)	%-muutos
Etelä-Suomi	8 436	8 159	-3 %	1 730	1 669	131,0	127,3	-3 %
Itä-Suomi	6 112	6 244	2 %	500	484	93,2	94,6	2 %
Kaakkois-Suomi	5 648	5 420	-4 %	0	0	77,7	77,9	0 %
Lounais-Suomi	4 650	4 525	-3 %	480	480	66,8	67,8	1 %
Länsi- ja Sisä-Suomi	8 360	8 176	-2 %	742	699	117,0	117,1	0 %
Pohjois-Suomi	6 030	5 944	-1 %	900	910	90,0	94,3	5 %
YHTEENSÄ	39 236	38 468	-2 %	4 352	4 242	575,7	579,0	1 %

Liite F Henkilöstövoimavarat

Taulukko. Oikeusministeriön henkilöstövoimavarat

	2017		2018		2019		Muutos 2018/2019
Henkilötyövuosien määrä vuoden aikana	254,1		270,5		276,5		6
Henkilöstömäärä vuoden lopussa	262		270		288		18
Naisten osuus henkilöstä vuoden lopussa	189	72,1 %	194	71,9 %	209	72,6 %	15
Miesten osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	73	27,9 %	76	28,1 %	79	27,4 %	3
Kokoaikaisten henkilöiden osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	249	95 %	260	96,3 %	274	95,1 %	14
Osa-aikaisten henkilöiden osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	13	5 %	10	3,7 %	14	4,9 %	4
Määräaikaisissa viroissa tai tehtävissä toimivien osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	64	24,4 %	67	24,8 %	77	26,7 %	10
Keski-ikä vuoden lopussa, vuotta	46,9		46,5		45,7		-0,8
Vähintään 45-vuotiaiden osuus henkilöstöstä vuoden lopussa		55,3 %		53,0 %		53,1 %	0,1
Kokonaistyöttömyisyys	3,8		3,8		3,6		-0,2
Sairauspoissaolot, työpäivää/htv	7,4		6,4		6,2		-0,2
Sairauspoissaolojen pituus, työpäivää/tapaus	3,9		3,3		3,1		0
Koulutustasoindeksi vuoden lopussa	6,5		6,5		6,4		-0,1
Henkilötyövuoden hinta vuoden aikana (työvoimakustannukset euroa/henkilötyövuosi)	74 413 €		75 352 €		79 164 €		5 %

Taulukko. Kriminaalipoliitiikan instituutin henkilöstövoimavarat

	2017		2018		2019		Muutos 2018/2019
Henkilötyövuosien määrä vuoden aikana	7,3		8,1		9,0		0,9
Henkilöstömäärä vuoden lopussa	8		8		8		0,0
Naisten osuus henkilöstä vuoden lopussa	7	87,5 %	7	87,5 %	8	100,0 %	1,0
Miesten osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	1	12,5 %	1	12,5 %	0	0,0 %	-1,0
Kokoaikaisten henkilöiden osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	7	87,5 %	7	87,5 %	7	87,5 %	0,0
Osa-aikaisten henkilöiden osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	1	12,5 %	1	12,5 %	1	12,5 %	0,0
Määräaikaisissa viroissa tai tehtävissä toimivien osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	2	25,0 %	2	25,0 %	1	13,0 %	-1,0
Keski-ikä vuoden lopussa, vuotta	45,7		41,7		42,5		0,8
Vähintään 45-vuotiaiden osuus henkilöstöstä vuoden lopussa		37,5 %		25,0 %		37,5 %	12,5
Kokonaistyöttömyyisyys	-		-		-		-
Sairauspoissaolot, työpäivää/htv	5,0		6,6		4,3		-2,3
Sairauspoissaolojen pituus, työpäivää/tapaus	2,2		2,5		2,0		-0,5
Koulutustasoindeksi vuoden lopussa	6,8		5,9		5,9		5,9
Henkilötyövuoden hinta vuoden aikana (työvoimakustannukset euroa/henkilötyövuosi)	71 330 €		60 168 €		63 059 €		5 %

Taulukko. Tietosuojavaltuutetun toimiston ja tiedusteluvalvontavaltuutetun henkilöstövoimavarat

	2017		2018		2019		Muutos 2018/2019
Henkilötyövuosien määrä vuoden aikana	23,0		27,4		40,6		13,2
Henkilöstömäärä vuoden lopussa	26		31		46		15,0
Naisten osuus henkilöstä vuoden lopussa	21	80,8 %	25	80,6 %	36	78,3 %	11,0
Miesten osuus henkilöstä vuoden lopussa	5	19,2 %	6	19,4 %	10	21,7 %	4,0
Kokoaikaisten henkilöiden osuus henkilöstä vuoden lopussa	22	84,6 %	28	90,3 %	43	93,5 %	15,0
Osa-aikaisten henkilöiden osuus henkilöstä vuoden lopussa	4	15,4 %	3	9,7 %	3	6,5 %	0,0
Määräaikaisissa viroissa tai tehtävissä toimivien osuus henkilöstä vuoden lopussa	11	42,3 %	11	35,5 %	16	34,8 %	5,0
Keski-ikä vuoden lopussa, vuotta	43,3		42,5		41,6		-0,9
Vähintään 45-vuotiaiden osuus henkilöstä vuoden lopussa		46,2 %		48,4 %		41,3 %	-7,1
Kokonaistyöttömyisyys	2,9		3,3		-		-
Sairauspoissaolot, työpäivää/htv	10,1		11,5		11,5		0,0
Sairauspoissaolojen pituus, työpäivää/tapaus	3,5		4,1		3,5		-0,6
Koulutustasoindeksi vuoden lopussa	5,9		5,7		6,3		0,6
Henkilötyövuoden hinta vuoden aikana (työvoimakustannukset euroa/henkilötyövuosi)	68 607 €		64 704 €		67 564 €		4 %

Taulukko. Onnettomuustutkintakeskuksen henkilöstövoimavarat

	2017		2018		2019		Muutos 2018/2019
Henkilötyövuosien määrä vuoden aikana	16,5		16,1		16,1		0,0
Henkilöstömäärä vuoden lopussa	17		16		16		0
Naisten osuus henkilöstä vuoden lopussa	6	35,3 %	4	25,0 %	6	37,5 %	2
Miesten osuus henkilöstä vuoden lopussa	11	64,7 %	12	75,0 %	10	62,5 %	-2
Kokoaikaisten henkilöiden osuus henkilöstä vuoden lopussa	17	100,0 %	16	100,0 %	16	100,0 %	0
Osa-aikaisten henkilöiden osuus henkilöstä vuoden lopussa					0	0,0 %	
Määräaikaisissa viroissa tai tehtävissä toimivien osuus henkilöstä vuoden lopussa	1	5,9	1	6,3 %	1	6,3 %	0
Keski-ikä vuoden lopussa, vuotta	46		48,3		48,4		0,1
Vähintään 45-vuotiaiden osuus henkilöstä vuoden lopussa		52,9 %		56,3 %		62,5 %	6,2
Kokonaistyöttömyisyys	-		3,8		-		-
Sairauspoissaolot, työpäivää/htv	7,5		4,0		6,5		2,5
Sairauspoissaolojen pituus, työpäivää/tapaus	5,0		2,0		3,5		1,5
Koulutustasoindeksi vuoden lopussa	5,9		6,4		6		-0,4
Henkilötyövuoden hinta vuoden aikana (työvoimakustannukset euroa/henkilötyövuosi)	77 823		78 606		83 025		6 %

Taulukko. Lapsiasiavaltuutetun toimiston henkilöstövoimavarat

	2017		2018		2019		Muutos 2018/2019
Henkilötyövuosien määrä vuoden aikana	5,4		5,9		5,2		-0,7
Henkilöstömäärä vuoden lopussa	5		6		6		0
Naisten osuus henkilöstä vuoden lopussa	3	60,0 %	4	66,7 %	6	100,0 %	2
Miesten osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	2	40,0 %	2	33,3 %	0	0,0 %	-2
Kokoaikaisten henkilöiden osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	4	80,0 %	5	83,3 %	5	83,3 %	0
Osa-aikaisten henkilöiden osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	1	20,0 %	1	16,7 %	1	16,7 %	0
Määräaikaisissa viroissa tai tehtävissä toimivien osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	2	40,0 %	2	33,3 %	3	50,0 %	1
Keski-ikä vuoden lopussa, vuotta	50,5		48,8		46,9		-1,9
Vähintään 45-vuotiaiden osuus henkilöstöstä vuoden lopussa		60,0 %		50,0 %		33,3 %	-16,7
Kokonaistyötyytyväisyys					-		-
Sairauspoissaolot, työpäivää/htv	3,7		29,7		20,2		-9,5
Sairauspoissaolojen pituus, työpäivää/tapaus	2,2		21,9		35,3		13,4
Koulutustasoindeksi vuoden lopussa	6,6		6,8		7		0,2
Henkilötyövuoden hinta vuoden aikana (työvoimakustannukset euroa/henkilötyövuosi)	65 793		64 846		73 917		14 %

Taulukko. Tasa-arvoaltuutetun toimiston henkilöstövoimavarat

	2017		2018		2019		Muutos 2018/2019
Henkilötyövuosien määrä vuoden aikana	9,4		10,4		11,4		1,0
Henkilöstömäärä vuoden lopussa	9		11		12		1
Naisten osuus henkilöstä vuoden lopussa	7	77,8 %	9	81,8 %	10	83,3 %	1
Miesten osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	2	22,2 %	2	18,2 %	2	16,7 %	0
Kokoaikaisten henkilöiden osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	9	100,0 %	11	100 %	12	100,0 %	1
Osa-aikaisten henkilöiden osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %	0
Määräaikaisissa viroissa tai tehtävissä toimivien osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	0	0,0 %	2	18,2 %	5	41,7 %	3
Keski-ikä vuoden lopussa, vuotta	49,5		46,8		46,6		-0,2
Vähintään 45-vuotiaiden osuus henkilöstöstä vuoden lopussa		55,6 %		45,5 %		58,3 %	12,8
Kokonaistyöttömyys	-		-		3,6		-
Sairauspoissaolot, työpäivää/htv	6,1		7,3		8,0		0,7
Sairauspoissaolojen pituus, työpäivää/tapaus	2,2		2,8		2,1		-0,7
Koulutustasoindeksi vuoden lopussa	6		7		6,9		-0,1
Henkilötyövuoden hinta vuoden aikana (työvoimakustannukset euroa/henkilötyövuosi)	67 122		68 285		73 302		7 %

Taulukko. Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimiston henkilöstövoimavarat

	2017		2018		2019		Muutos 2018/2019
Henkilötyövuosien määrä vuoden aikana	21,3		22,2		24,0		1,8
Henkilöstömäärä vuoden lopussa	21		21		25		4
Naisten osuus henkilöstä vuoden lopussa	15	71,4 %	14	66,7 %	18	72,0 %	4
Miesten osuus henkilöstä vuoden lopussa	6	28,6 %	7	33,3 %	7	28,0 %	0
Kokoaikaisten henkilöiden osuus henkilöstä vuoden lopussa	19	90,5 %	21	100,0 %	22	88,0 %	1
Osa-aikaisten henkilöiden osuus henkilöstä vuoden lopussa	2	9,5 %	0	0,0 %	3	12,0 %	3
Määräaikaisissa viroissa tai tehtävissä toimivien osuus henkilöstä vuoden lopussa	7	33,3 %	4	19,0 %	10	40,0 %	6
Keski-ikä vuoden lopussa, vuotta	42,6		44,3		42,8		-1,5
Vähintään 45-vuotiaiden osuus henkilöstä vuoden lopussa		33,3 %		42,9 %		40,0 %	-2,9
Kokonaistyöttömyisyys	3,7		3,7		3,8		0,1
Sairauspoissaolot, työpäivää/htv	6,1		8,2		10,3		2,1
Sairauspoissaolojen pituus, työpäivää/tapaus	2,2		2,7		3,2		0,5
Koulutustasoindeksi vuoden lopussa	6,6		6,6		6,4		-0,2
Henkilötyövuoden hinta vuoden aikana (työvoimakustannukset euroa/henkilötyövuosi)	65 808		67 245		66 321		-1 %

Taulukko. Oikeusapu- ja edunvalvontapiirien henkilöstövoimavarat

	2017		2018		2019		Muutos 2018/2019
Henkilötyövuosien määrä vuoden aikana	997,4		997,9		1162,4		164,5
Henkilöstömäärä vuoden lopussa	992		1018		1187		169
Naisten osuus henkilöstä vuoden lopussa	806	81,2 %	824	80,9 %	967	81,5 %	143
Miesten osuus henkilöstä vuoden lopussa	186	18,8 %	194	19,1 %	220	18,5 %	26
Kokoaikaisten henkilöiden osuus henkilöstä vuoden lopussa	941	94,9 %	969	95,2 %	1130	95,2 %	161
Osa-aikaisten henkilöiden osuus henkilöstä vuoden lopussa	51	5,1 %	49	4,8 %	57	4,8 %	8
Määräaikaisissa viroissa tai tehtävissä toimivien osuus henkilöstä vuoden lopussa	228	23 %	231	22,7 %	228	19,2 %	-3
Keski-ikä vuoden lopussa, vuotta	48,3		47,9		48,1		0,2
Vähintään 45-vuotiaiden osuus henkilöstä vuoden lopussa		64,3 %		61,3 %		60,2 %	-1,1
Kokonaistyöttömyisyys	-		3,37		-		-
Sairauspoissaolot, työpäivää/htv	10,7		10,6		10,3		-0,3
Sairauspoissaolojen pituus, työpäivää/tapaus	4,8		4,8		4,5		-0,3
Koulutustasoindeksi vuoden lopussa	5,4		5,4		5,1		-0,3
Henkilötyövuoden hinta vuoden aikana (työvoimakustannukset euroa/henkilötyövuosi)	48 537		48 958		49 851		2 %

Taulukko. Kuluttajariitalautakunnan henkilöstövoimavarat

	2017		2018		2019		Muutos 2018/2019
Henkilötyövuosien määrä vuoden aikana	35,2		37,4		38,3		0,9
Henkilöstömäärä vuoden lopussa	38		38		39		1
Naisten osuus henkilöstä vuoden lopussa	20	52,6 %	18	47,4 %	19	48,7 %	1
Miesten osuus henkilöstä vuoden lopussa	18	47,4 %	20	52,6 %	20	51,3 %	0
Kokoaikaisten henkilöiden osuus henkilöstä vuoden lopussa	37	97,4 %	37	97,4 %	37	94,9 %	0
Osa-aikaisten henkilöiden osuus henkilöstä vuoden lopussa	1	2,6 %	1	2,6 %	2	5,1 %	1
Määräaikaisissa viroissa tai tehtävissä toimivien osuus henkilöstä vuoden lopussa	12	31,6 %	12	31,6 %	11	28,2 %	-1
Keski-ikä vuoden lopussa, vuotta	44,5		43,1		43,5		0,4
Vähintään 45-vuotiaiden osuus henkilöstä vuoden lopussa		47,4 %		39,5 %		38,5 %	-1,0
Kokonaistyöttömyisyys	-		3,5		-		-
Sairauspoissaolot, työpäivää/htv	9,6		9,0		12,4		3,4
Sairauspoissaolojen pituus, työpäivää/tapaus	2,8		3,6		4,9		1,3
Koulutustasoindeksi vuoden lopussa	5,3		5,7		5,7		0,0
Henkilötyövuoden hinta vuoden aikana (työvoimakustannukset euroa/henkilötyövuosi)	53 186		53 604		55 571		4 %

Taulukko. Yleisten tuomioistuinten henkilöstövoimavarat

	2017		2018		2019		Muutos 2018/2019
Henkilötyövuosien määrä vuoden aikana	2416,1		2415,5		2416,1		0,6
Henkilöstömäärä vuoden lopussa	2447		2414		2450		36
Naisten osuus henkilöstä vuoden lopussa	1732	70,8 %	1707	70,7 %	1720	70,2 %	13
Miesten osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	715	29,2 %	707	29,3 %	730	29,8 %	23
Kokoaikaisten henkilöiden osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	2358	96,4 %	2331	96,6 %	2368	96,7 %	37
Osa-aikaisten henkilöiden osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	89	3,6 %	83	3,4 %	82	3,3 %	-1
Määräaikaisissa viroissa tai tehtävissä toimivien osuus henkilöstöstä vuoden lopussa	631	25,8 %	655	27,1 %	674	27,5 %	19
Keski-ikä vuoden lopussa, vuotta	47,0		46,8		46,7		-0,1
Vähintään 45-vuotiaiden osuus henkilöstöstä vuoden lopussa		59,0 %		57,9 %		56,0 %	-1,9
Kokonaistyötyytyväisyys	3,6		-		3,5		-0,1
Sairauspoissaolot, työpäivää/htv	7,9		7,8		7,4		-0,4
Sairauspoissaolojen pituus, työpäivää/tapaus	5,0		4,9		4,7		-0,2
Koulutustasoindeksi vuoden lopussa	5,5		5,5		5,5		0,0
Henkilötyövuoden hinta vuoden aikana (työvoimakustannukset euroa/henkilötyövuosi)	56 603		56 832		58 916		4 %

Taulukko. Hallintotuomioistuinten henkilöstövoimavarat

	2017		2018		2019		Muutos 2018/2019
Henkilötyövuosien määrä vuoden aikana	795,8		820,3		790,1		-30,2
Henkilöstömäärä vuoden lopussa	816		812		794		-18,0
Naisten osuus henkilöstä vuoden lopussa	568	69,6 %	581	71,6 %	568	71,5 %	-13,0
Miesten osuus henkilöstä vuoden lopussa	248	30,4 %	231	28,4 %	226	28,5 %	-5,0
Kokoaikaisten henkilöiden osuus henkilöstä vuoden lopussa	783	96,0 %	780	96,1 %	765	96,3 %	-15,0
Osa-aikaisten henkilöiden osuus henkilöstä vuoden lopussa	33	4,0 %	32	3,9 %	29	3,7 %	-3,0
Määräaikaisissa viroissa tai tehtävissä toimivien osuus henkilöstä vuoden lopussa	288	35,3 %	286	35,2 %	251	31,6 %	-35,0
Keski-ikä vuoden lopussa, vuotta	45		44,9		45		0,1
Vähintään 45-vuotiaiden osuus henkilöstä vuoden lopussa		49,9 %		48,6 %		48,1 %	-0,5
Kokonaistyöttömyisyys	3,7		-		3,5		-0,2
Sairauspoissaolot, työpäivää/htv	6,7		8,1		7,5		-0,6
Sairauspoissaolojen pituus, työpäivää/tapaus	3,8		4,1		4,1		0,0
Koulutustasoindeksi vuoden lopussa	6,4		6,4		6,3		-0,1
Henkilötyövuoden hinta vuoden aikana (työvoimakustannukset euroa/henkilötyövuosi)	67 307		67 639		70 570		4 %

6 Allekirjoitukset

Tilinpäätös on hyväksytty Helsingissä 25.2.2020.

Anna-Maja Henriksson
Oikeusministeri

Thomas Blomqvist
Pohjoismaisen yhteistyön ja
tasa-arvon ministeri

Pekka Timonen
Kansliapäällikkö

Tilintarkastajan merkintä

Valtiontalouden tarkastusvirasto on tarkastanut tämän tilinpäätöksen ja tarkastuksesta on annettu tarkastuskertomus.

Helsingissä . . .2020

Oikeusministeriö
PL 25
00023 Valtioneuvosto
www.oikeusministerio.fi

Justitieministeriet
PB 25
00023 Statsrådet
www.justitieministeriet.fi

ISSN 2490-208X (PDF)
ISBN 978-952-259-806-6 (PDF)